

Inhoudsopgave

Jaarverslag

Woord van de Directie	3
Introductie Evides Waterbedrijf	4
Ons werk in 2016	6
Klant en omgeving	6
Beheer van de assets	11
Samenwerking in de waterketen	14
Innovatie en onderzoek	16
Duurzaam ondernemen	20
Medewerkers	23
Onze organisatie en koers	27
Raad van Commissarissen	40
Financiële resultaten 2016	47
Vooruitblik 2017	55

Jaarrekening 2016

Geconsolideerde balans per 31 december 2016	59
Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2016	60
Overzicht totaalresultaat 2016	61
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2016	62
Algemene toelichting en grondslagen van waardering en resultaatbepaling	64
Toelichting op de geconsolideerde balans	73
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	85
Vennootschappelijke balans per 31 december 2016	92
Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2016	93
Toelichting vennootschappelijke balans	94
Toelichting op de vennootschappelijke winst- en verliesrekening	102

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	104
--	------------

Woord van de Directie

Evides Waterbedrijf kijkt terug op een intensief en boeiend 2016. Consument en bedrijf konden weer vertrouwen op betrouwbaar drinkwater en de industrieën op onze innovatieve waterdiensten. Het was een jaar waarin we wederom hebben ingezet op het verbeteren van onze klantprocessen, omdat we het belangrijk vinden dat onze afnemers kunnen rekenen op een goede dienstverlening. Tevens zetten wij ons met grote toewijding in voor het behoud en de kwaliteitsverbetering van onze bronnen. Daarnaast was 2016 het een jaar waarin we, nog meer dan gewoonlijk, vooruitkeken en anticepeerden op toekomstige ontwikkelingen door het herijken van onze strategische koers voor 2017-2021.

Om onze drinkwaterklanten beter van dienst te zijn, lanceerden we afgelopen jaar een nieuwe website waar klanten gemakkelijk online hun waterzaken kunnen regelen. We hebben stappen gezet om de wensen en behoeftes van onze klanten grondiger in kaart te brengen zodat we hierop in kunnen spelen. Zo hebben we een Administratief en Technisch Servicepunt ingericht, waarmee we gericht en snel vragen beantwoorden en oplossen.

Vanzelfsprekend was er ook veel aandacht voor onze oppervlakte- en grondwaterbronnen. Zo zijn we een MER-procedure gestart om het nieuw innamepunt Bergsche Maas te kunnen bouwen. Dit innamepunt maakt het mogelijk om de bekkens sneller met oppervlaktewater uit de Maas te kunnen vullen. Tevens zijn we gestart met de bouw van een nieuw innamepunt aan het Haringvliet in verband met de Compenserende Maatregelen Kierbesluit. In de Brabantse Wal is in 2016 gewerkt aan maatregelen om de natuurwaarden van het gebied verder te verbeteren.

Evides zet zich graag in voor verbetering van de kwaliteit van de bron, samenwerking in de waterketen en bewustwording bij het grote publiek rondom (duurzaam) waterverbruik. Hiervoor investeren wij in de samenwerking met een veelheid aan partners zoals collega waterbedrijven, waterschappen, overheden, gemeenten, onderzoeksinstituten, natuurorganisaties, agrariërs, industrieën en JOGG. Samen kunnen we uiteindelijk meer bereiken dan alleen.

Ons drinkwaterbedrijf leverde een resultaat van €19,3 miljoen. Onze industriewateractiviteiten zijn in 2016 opnieuw gegroeid. Niet alleen door het leveren van 954 miljoen m³ water, maar juist ook door te kijken naar innovatieve oplossingen in onze dienstverlening. Het per 1 januari 2016 van kracht worden van de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen heeft er echter toe geleid dat het nettoresultaat van onze industriewateractiviteiten ten opzichte van vorig jaar licht is gedaald tot € 26,1 miljoen.

Dankzij deze solide resultaten zijn we in staat nieuwe investeringen te doen en onderzoek te bekostigen met het oog op waterlevering in de toekomst. De inspanningen en betrokkenheid van onze medewerkers maakten de resultaten in 2016 mogelijk. Onze organisatie is continu in beweging en we staan voor een uitdagende jaren waarin we werken aan een verdere verbetering van ons bedrijf en onze dienstverlening. Wij vertrouwen wederom op de deskundige en doelmatige inzet van onze medewerkers bij het realiseren van onze toekomstplannen.

Annette Ottolini
Algemeen Directeur
Evides Waterbedrijf

Introductie Evides Waterbedrijf

Evides Waterbedrijf is een duurzaam en innovatief waterbedrijf dat in verbinding staat met de omgeving waarin zij werkt. Met meer dan 700 medewerkers zorgen wij er samen voor dat onze klanten nu en in de toekomst kunnen rekenen op een betrouwbare drink-, industrie- en afvalwatervoorziening.

24 uur per dag, 365 dagen per jaar krijgen 2,5 miljoen consumenten en het bedrijfsleven in het zuidwesten van Zuid-Holland, de provincie Zeeland en het zuidwesten van Noord-Brabant veilig en schoon drinkwater uit de kraan.

Daarnaast levert Evides water aan grote industriële bedrijven in Nederland, België en Duitsland. Dit gaat om water waarvan de eigenschappen worden afgestemd op de specifieke vereisten en wensen van iedere klant. De rol van Evides op het vlak van industriewater varieert van tijdelijke leverancier tot partner die de complete realisatie en bediening van waterzuiveringsinstallaties voor zijn rekening neemt. Evides is ook actief in het zuiveren van afvalwater en het hergebruik van gezuiverd afvalwater voor industriële toepassingen.

Door de combinatie van drinkwater-, afvalwater- en industriewateractiviteiten kan Evides zich richten op het continu verbeteren van technieken om water te winnen, zuiveren, leveren en – zoveel mogelijk – te hergebruiken. Op deze manier willen we een bijdrage leveren aan een optimaal en duurzaam gebruik van de waterketen in Nederland en daarbuiten.

In totaal leverde Evides in 2016 156,7 miljoen kubieke meter drinkwater en 95,4 miljoen kubieke meter water voor industrieel gebruik via ons 14.717 kilometer lange leidingnet. Daarnaast verwerkte Evides 1.412.800 vervuilingseenheden in de afvalwaterzuivering.

Evides is een N.V. die voor 50% eigendom is van B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides (de gemeenten in Zuid-Holland Zuid) en voor 50% van DELTA N.V. (DELTA is eigendom van de provincies Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant, 13 Zeeuwse gemeenten, 2 Brabantse gemeenten en 1 Zuid-Hollandse gemeente).

Voorzieningsgebied

Evides Waterbedrijf levert drinkwater in de volgende regio's/gemeenten: Albrandswaard, Barendrecht, Bergen op Zoom (specifiek: Halsteren en Lepelstraat), Binnenmaas, Borsele, Brielle, Capelle aan den IJssel, Cromstrijen, Delft, Den Haag (specifiek: Wateringse Veld), Dordrecht, Goeree-Overflakkee, Goes, Hellevoetsluis, Hulst, Kapelle, Korendijk, Maassluis, Middelburg, Midden-Delfland, Nissewaard, Noord-Beveland, Oud-Beijerland, Reimerswaal, Rotterdam, Schiedam, Schouwen-Duiveland, Sluis, Strijen, Terneuzen, Tholen, Veere, Vlaardingen, Vlissingen, Westland, Westvoorne, Woensdrecht en Zwijndrecht (specifiek: Heerjansdam).

Evides Industriewater is actief voor opdrachtgevers in Nederland, België en Duitsland.

Kengetallen

		Eenheid	2016	2015	2014	2013
	Financieel					
1.	Liquideitsratio	%	42,0	46,7	38,2	44,2
2.	Solvabiliteitsratio	%	43,1	43,4	42,2	41,0
3.	Gemiddelde krediettermijn debiteuren	dagen	26,6	22,8	25,9	26,6
4.	Nettowerkapitaal	€ miljoen	-106,3	-88,9	-110,4	-85,9
5.	Rentabiliteit totaal vermogen	%	4,4	5,9	6,0	5,8
6.	Cashflow	€ miljoen	117,8	130,1	127,0	121,7
7.	Cashflowratio	%	18,2	20,2	19,6	18,4
8.	Interne financieringsratio	x 1	0,8	0,7	0,6	0,6
9.	Inkoop drinkwater	miljoen m ³	10,4	10,4	8,9	10,3
10.	Afzet drinkwater	miljoen m ³	156,7	153,7	155,0	154,7
11.	Afzet industriewater	miljoen m ³	95,4	93,4	91,6	87,4
12.	Behandeling afvalwater	v.e. ¹ x 1.000	1.412,8	1.361,9	1.289,2	1.259,3
13.	Netto-omzet	€ miljoen	292,0	289,7	283,9	281,4
	Bedrijfsmiddelen					
14.	Aantal gebruikersadressen	x 1	1.032.276	1.030.613	1.031.878	1.027.554
15.	Aantal watermeters	x 1	991.131	983.794	982.079	979.425
16.	Lengte transport- en distributieleidingen	km	13.763	13.208	13.152	13.118
17.	Lengte demileidingen	km	71	68	68	68
18.	Lengte bron-/ruw-/industriewaterleidingen	km	883	869	873	872
19.	Aantal storingen	x 1	10.200	8.580	8.098	8.980
20.	Klachten over waterkwaliteit ²	x 1	377	241	219	253
	Personeel					
21.	Aantal personeelsleden (ultimo jaar)	x 1 fte	722,3	694,8	688,1	659,5
22.	Gemiddelde loonkosten per personeelslid	x € 1.000	77,2	77,7	77,9	77,8
23.	Ziekteverzuim	%	4,05	3,90	4,00	3,50

¹ v.e. = vervuilingseenheden

² De toename van het aantal klachten is deels van administratieve aard. Met ingang van 2016 worden alle individuele klachten geteld, deze werden tot en met 2015 geclusterd per voorval.

Toelichting kengetallen

1. Liquideitsratio	= (vlottende activa : kortlopende schulden) x 100%
2. Solvabiliteitsratio	= (eigen vermogen : totaal activa) x 100%
3. Gemiddelde krediettermijn debiteuren	= (debiteuren : gefactureerde bedrijfsopbrengsten) x 365 dagen
4. Nettowerkapitaal	= vlottende activa - kortlopende schulden
5. Rentabiliteit totaal vermogen	= (netto-resultaat + interest) : totaal activa x 100%
6. Cashflow	= netto-resultaat + afschrijvingen en overige waardeveranderingen
7. Cashflowratio	= (cashflow : vreemd vermogen) x 100%
8. Interne financieringsratio	= investeringen in vaste activa : cashflow

Ons werk in 2016

Klant en omgeving

- **1.032.276** aansluitingen voor drinkwater
- Meer dan **400** industriewaterklanten
- **1.412.800** vervuilingseenheden
- Algehele klanttevredenheid **8,0**
- **991.131** watermeters

Ook in 2016 konden onze klanten rekenen op schoon, betrouwbaar drinkwater met een hoge leveringszekerheid. Een goede dienstverlening staat voor ons centraal. Afgelopen jaar hebben wij ons ingezet voor een verdere verbetering van onze service, producten en diensten op maat. Zo kunnen klanten gemakkelijker online hun waterzaken regelen, hebben we meldingen sneller afgehandeld en klantbehoeftes beter in kaart gebracht. Ook namen we weer maatregelen om de leveringszekerheid en kwaliteit van ons drinkwater nu en in de toekomst te waarborgen.

Klanttevredenheid

In 2016 scoorde Evides een gemiddelde van 8,0 op klanttevredenheid, een fractie hoger dan de 7,9 van 2015. Ruim 33.000 klanten deelden hun ervaringen en feedback via klanttevredenheidsonderzoeken; dankzij de uitbreiding van de onderzoeken is dit een verdubbeling ten opzichte van 2015. Ook organiseerden wij [klantenpanels](#), waarbij we in gesprek gaan met onze klant. Dit helpt ons weer om de dienstverlening beter in te richten. [Lees verder in de verdieping.](#)

Contact met drinkwaterklanten

Evides lanceerde in 2016 een [nieuwe website](#) met verbeterde functionaliteiten, waar klanten gemakkelijker online hun waterzaken regelen. Via 'Mijn Evides' hebben klanten inzicht in hun persoonlijk waterverbruik. Binnen onze backoffice klantcontactafdelingen introduceerden we twee overzichtelijke, centrale servicepunten; het administratief en het technisch servicepunt.

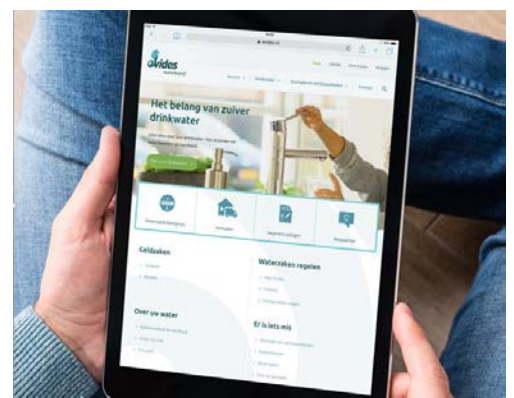
[Lees verder in de verdieping.](#)

Industriewaterdiensten

Als duurzame waterpartner voor de industrie heeft Evides Industriewater (EIW) haar dienstverlening uitgebreid. EIW heeft het contract met Air Liquide Pergen voor de levering van demiwater verlengd en uitgebreid met een Reverse Osmosis-polisher. Deze is inmiddels ook in gebruik genomen. Ook hebben we een nieuwe demiwaterfabriek voor Albemarle. [Lees verder in de verdieping.](#)

Omgevingsbewustzijn

We hebben ons omgevingsmanagement aangescherpt om beter rekening te houden met gebeurtenissen in onze omgeving. De aanleg van grote stadsontwikkelpojecten zoals Feyenoord City zijn van invloed op onze infrastructuur en andersom vergen onze werkzaamheden afstemming met de omgeving. [Lees verder in de verdieping.](#)

Prijsvast drinkwater

Per 1 januari 2016 hebben we onze [drinkwatertarieven](#) licht kunnen verlagen. Dit was de derde tariefsverlaging sinds 2004. Per 1 januari 2017 betaalt de klant een ongewijzigde prijs van €0,90 voor 1.000 liter drinkwater, exclusief vastrecht, belastingen en eventuele precario.

Crisisbeheersing

Jaarlijks stellen we een agenda op met een opleiding-, training- en oefenprogramma voor crisissituaties die bij Evides zouden kunnen optreden. Deelnemers van de Crisisorganisatie zijn op deze manier voldoende getraind om in echte crisissituaties efficiënt en effectief te kunnen handelen. In 2016 zijn er drie oefeningen uitgevoerd. Tijdens de eerste papieren oefening werd een cyber incident nagebootst. In samenwerking met de Gemeente Goeree Overflakkee oefenden we later in het jaar de operationele uitrol van de nooddrinkwater-installatie. De laatste oefening van het jaar betrof weer een interne oefening waarbij een brand scenario op een productielocatie is beoefend.

Begin 2016 werden we daadwerkelijk geconfronteerd met een grote leidingbreuk in Vlaardingen en in Philipine waarvoor wij deelnamen aan een COPI (Coördinatie Plaats Incident) van de Veiligheidsregio's Rotterdam-Rijnmond en Zeeland. Verder was er veel media-aandacht voor DuPont/Chemours in Dordrecht. Onze productielocatie Baanhoek bevindt zich naast het bedrijf en er werden daardoor vragen gesteld over de [kwaliteit van ons drinkwater](#). Dit is te allen tijde goed geweest: de verontreiniging nabij Dupont stond niet in contact met onze bronnen. Naar aanleiding van het Pyrazool-incident van 2015 – verontreiniging van de Maas vanuit Limburg - heeft Evides het afgelopen jaar een aantal aanvullende maatregelen getroffen om ook bij langdurig aanhoudende verontreiniging van onze bronnen de bedrijfsvoering zeker te kunnen stellen. Zo hebben we onderzocht hoe we alternatieve bronnen kunnen inzetten en meegewerkt aan een procedure voor onbekende stoffen.

Verdieping: Klant en omgeving

Klanttevredenheid (verdieping)

Evides meet de tevredenheid van de klant over diverse processen - van het doorgeven van verhuizingen, facturatie en het verhelpen van storingen, tot het aanvragen of wijzigen van aansluitingen en wisselen van watermeters. Sinds juni 2016 stellen we een overzichtelijk maandelijks dashboard op met alle resultaten van de onderzoeken. Dit stelt het ons onder meer in staat sneller in te springen op veranderingen in klanttevredenheid.

De algehele klanttevredenheid is door de jaren heen gestegen met in 2016 een gemiddelde van 8,0.

Klanttevredenheidsscores

Er zijn ook klanttevredenheidsonderzoeken uitgevoerd op specifieke onderdelen van onze dienstverlening. Zo is gekeken naar de tevredenheid ten aanzien van het verwisselen van de watermeter. Onze klanten waarderen dit met een 8,4 in ons hele voorzieningsgebied (in 2015 een 8,1 in Rijnmond en een 8,0 in Delta-gebied). De afhandeling van een storing werd gewaardeerd met een 8,5 in Rijnmond (in 2015 een 7,9) en in het deel van ons voorzieningsgebied waar Delta dit verzorgt een 7,4 (in 2015 een 6,9).

Het realiseren van aansluitingen scoort nog niet erg hoog. In Rijnmond 5,4 (in 2015 een 5,7). In het Delta-gebied was dit een 6,2 (in 2015 een 5,8). Er liggen kansen om dit proces te verbeteren. Klanten geven met name aan dat de planning en informatievoorziening rondom het realiseren van aansluitingen beter kan; hier gaan wij mee aan het werk. De controles die wij uitvoeren op controledrinkwaterinstallaties werd in het gehele voorzieningsgebied gewaardeerd met een 7,9 (in 2015 7,8).

Daarnaast zijn in 2016 nieuwe klanttevredenheidsonderzoeken gestart bij onze klanten in Rijnmond:

Klantonderzoek	2016
Webbezoek Mijn Evides	8,1
Telefoon (Facturatie BV)	8,6
E-mail (Facturatie BV)	7,4

Klanten denken mee

Evides organiseerde in 2016 een aantal panelbijeenkomsten voor drinkwaterklanten. Door in gesprek te gaan met klanten krijgt Evides beter inzicht in hun ervaringen met onze dienstverlening, producten en communicatie en horen wij wat zij belangrijk vinden als het gaat om de drinkwaterlevering. Ook spraken wij met hen over hoe zij Evides zien als organisatie en wat zij van ons verwachten. Vanuit onze [herijkte strategische koers](#) hebben we bijvoorbeeld een nieuwe klantstrategie ontwikkeld en vervolgens getoetst bij het klantenpanel. Andere onderwerpen waren de website, aanpassing van het telefoonmenu, het merk Evides en de ontwikkeling van nieuwe waterdiensten.

Contact met drinkwaterklanten (verdieping)

De drinkwaterklant kan veel zaken online regelen. Dit levert klantgemak en we kunnen gegevens snel en efficiënt verwerken. Het klantgemak stond daarom ook centraal bij de vormgeving van onze nieuwe website. De look & feel is vernieuwd en samen met de klant is gekeken naar de toegankelijkheid en functionaliteiten zoals meterstanden en verhuizingen doorgeven.

Een nieuwe functionaliteit is dat klanten op basis van postcode meer inzicht krijgen in hun drinkwater; ze zien welke productielocatie hun drinkwater levert, welke bron deze gebruikt en wat de hardheid van het drinkwater is. Ook krijgen klanten inzicht in hun persoonlijke waterverbruik via 'Mijn Evides'. De website is bovendien mobiel te bekijken. Er volgen op een later moment meer functionaliteiten, zoals het inzien van nota's en online aanpassen van termijnbedragen.

Centrale servicepunten

In 2016 introduceerde Evides twee centrale servicepunten voor klantcontacten. Het Technisch Servicepunt is verantwoordelijk voor de afhandeling van urgente klantmeldingen, zoals storingen, waterkwaliteitszaken en vragen over werkzaamheden aan het leidingnet. Het Administratief Servicepunt beantwoordt de overige klantmeldingen, waaronder vragen over verbruiksgegevens. Uit de eerste resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek blijkt dat klanten de dienstverlening van het Administratief Servicepunt gemiddeld met een 8,0 waarderen. Voor het Technisch Servicepunt willen we dit onderzoek ook starten.

Industriewaterdiensten (Verdieping)

In 2016 hebben we onze industriewateractiviteiten verder uitgebreid. We hebben een aantal nieuwe klanten aangetrokken en onze diensten voor bestaande klanten uitgebreid.

Evides Industriewater tekende in 2016 twee langjarige contracten met Air Liquide Pergen, een dochteronderneming van 's werelds grootste producent van industrieel gas. Evides Industriewater gaat demiwater opwerken tot 'polished water' voor het productieproces van Air Liquide. Ook verlengt Evides Industriewater het huidige contract voor de levering van demiwater.

Eind 2016 nam Evides Industriewater een nieuwe demiwaterfabriek in gebruik voor Albemarle, een producent van hoogwaardige katalysatoren voor de petrochemische industrie. De robuuste waterinstallatie aan het IJ in Amsterdam zet ruw water om tot demiwater – ofwel gedemineraliseerd water – door middel van omgekeerde osmose (RO). Evides draagt de komende tien jaar zorg voor het beheren van de installatie en het leveren van de juiste kwaliteit water.

Omgevingsbewustzijn (Verdieping)

We hebben ons strategisch omgevingsmanagement in 2016 verder geprofessionaliseerd om beter in te spelen op veranderingen in onze omgeving. Door proactief handelen zijn we in staat om sneller te reageren op ontwikkelingen die van invloed zijn op onze bedrijfsvoering en stemmen we vroegtijdig af met belanghebbenden bij onze activiteiten.

In 2016 vond omgevingsmanagement vooral plaats rondom grote projecten, zoals de voorbereiding van een nieuw innamepompstation bij de spaarbekkens in de Brabantse Biesbosch en bij het werk rond het Haringvliet in het kader van de compenserende maatregelen Kierbesluit.

Water tappen

2016 was ook het jaar waarin we een nieuw concept kraanwateracties voor grote evenementen startten. Zo onderstrepen wij samen met de organisatoren het duurzame en gezonde karakter van kraanwater en maken we het gebruik van kraanwater vanzelfsprekender. Bij sportevenementen leggen we de focus op gezondheid. Om gemeenten de mogelijkheid te bieden tappunten te realiseren in de openbare ruimte, hebben we onze dienstverlening op dit punt uitgebreid. Het [eerste Evidestappunt](#) is gerealiseerd met de gemeente Rotterdam en staat in Tuindorp Vreewijk. Er zijn daarnaast aanvragen binnengekomen vanuit Maassluis en Ouddorp. Deze punten worden begin 2017 gerealiseerd.

Beheer van de assets

- **14.717** km leidingen
- **10.200** storingen
- **18,2** minuten geen drinkwater geleverd
- **8.999** monsters uit de bron en van zuiveringslocaties
- **10.000** monsters uit leidingennet

Evides verrichtte in 2016 verschillende grote werkzaamheden om de kwaliteit en leveringszekerheid van onze infrastructuur op peil te houden. Waar nodig voerden we reparaties uit, vervingen delen van het leidingnet of breidden het uit. Ook zijn we gestart met de bouw van nieuwe installaties. Zo kunnen we aan de vraag van onze klanten blijven voldoen.

Onderhoud leidingnet

Evides voerde een aantal grote onderhoudswerkzaamheden uit aan het leidingnet. In verband met de verbreding van de [rijksweg A15](#) verlegden we een transportleiding. Bij een andere leiding, langs de A13, bracht Evides met een innovatieve 'zwevende' inspectietechniek de lokale zwakke punten in beeld.

Film: [Leidinginspectie A13](#)

Evides probeert met adequaat onderhoud aan het leidingnet het aantal minuten dat er geen levering is aan onze klanten zo klein mogelijk te houden:

Gemiddeld aantal minuten dat geen levering plaatsvindt (per jaar, per klant)	2016	2015
- Gepland	11,4 minuten	11,6 minuten
- Ongepland	6,7 minuten	5,3 minuten
- Totaal	18,2 minuten	16,9 minuten
Totaal aantal verbruiksadressen	1.032.276	1.030.033

Start bouw tweede demiwaterplant

Om aan de toenemende vraag naar gedemineraliseerd water in de Rotterdamse haven te voldoen, [bouwt Evides Industriewater een tweede demiwaterplant](#) op de Maasvlakte. Deze fabriek voorziet vanaf najaar 2017 industriële klanten via het speciale demiwaterleidingnet van hoogwaardig water.

Aanleg innamepomstations

Evides wil anticiperen op klimaatverandering en een toename aan antropogene stoffen die terechtkomen in de bron. Bij ons spaarbekkensysteem willen we daarom een [nieuw innamepomstation](#) aan de Bergsche Maas gaan bouwen, waarmee we – sneller dan nu – Maaswater kunnen innemen om onze bekken te vullen. Daarnaast verbetert de doorstroming van het eerste bekken als het nieuwe station een feit is. Dat heeft een positief effect op de natuurlijke voorzuivering van het water. In 2016 hebben planvoorbereiding en afstemming met omgeving en

stakeholders plaatsgevonden en is de MER-procedure gestart. Bij Stad aan 't Haringvliet is de bouw van een nieuw innamepompstation in volle gang. Het [Kierbesluit](#) leidt in 2018 tot verzilting van het Haringvliet bij het huidige innamepunt nabij Stellendam. Het nieuwe innamepunt ligt in het gebied waar zoetwater in het Haringvliet gegarandeerd blijft. Op deze manier kunnen we de drinkwatervoorziening voor Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland borgen. Bekijk hier de voortgang van de werkzaamheden van Evides ten behoeve van de compenserende maatregelen kierbesluit tot nu toe. [Lees verder in de verdieping](#).

Film: [Voortgang compenserende maatregel Kierbesluit voor Evides](#)

Renovatie spaarbekken Braakman

Evides heeft in 2016 grote onderhoudswerkzaamheden aan het spaarbekken van de [zuiveringslocatie Braakman](#) voortgezet (in 2015 gestart). Het bekken is opnieuw bekleed met folie en alle leidingen zijn vervangen. In het najaar werd gestart met het vullen van het bekken; de laatste stap in het proces. Door stormschade in november is dit tijdelijk gestopt. De schade aan het bekken moet eerst gerepareerd worden voor het verder gevuld kan worden. Wanneer dit is afgerond kan het bekken weer tientallen jaren dienen voor de productie van drinkwater voor inwoners en toeristen in Zeeuws-Vlaanderen.

Film: [Werkzaamheden spaarbekken Braakman](#)

Leveringsplan geactualiseerd

Afgelopen jaar heeft Evides conform de Drinkwaterwet het leveringsplan geactualiseerd. Hierin zetten we uiteen hoe we de komende tien jaar de drinkwatervoorziening garanderen, ook tijdens crisissituaties. Het plan, dat we eens in de vier jaar moeten opstellen, is goedgekeurd door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT).

Een belangrijke aanpassing in het leveringsplan is het aanloopscenario om – in een crisissituatie – water uit de Rijn (via de Merwede) in te kunnen nemen bij onze oppervlaktewaterwinning bij de Biesbosch. Het aanloopscenario is volledig uitgewerkt en wordt in 2017 op papier getest.

ICT in ontwikkeling

ICT is continu in ontwikkeling. Evides zet zich in om nieuwe mogelijkheden die onze bedrijfsvoering kunnen bevorderen ook te implementeren. Zo is in 2016 de mobiele werkplek van medewerkers verder geoptimaliseerd en is het programma ACE (voorheen Waterkracht) afgerond. Dit programma richtte zich op vervanging van een veelheid aan oude ICT-systemen door een beter gestroomlijnd ICT-landschap.

Verdieping: Beheer van de assets

Aanleg innamepompstations (Verdieping)

Onze klanten kunnen 24 uur per dag rekenen op betrouwbaar kraanwater. Om dit te kunnen garanderen – nu en in de toekomst – treffen we diverse maatregelen. Zo realiseren we onder andere nieuwe innamepompstations, die oppervlaktewater onttrekken dat we benutten als bron voor de productie van drinkwater.

Evides Waterbedrijf bereidt zich voor op de aanleg van het nieuwe Bergsche Maas innamepompstation bij ons spaarbekkensysteem. Hiermee vergroten wij onze mogelijkheden voor de selectieve inname van oppervlaktewater doordat we sneller dan nu water in kunnen nemen. Dit is onder meer van belang vanwege de klimaatverandering, waardoor onder andere de waterafvoeren van de Maas meer zullen fluctueren. Na de eerste omgevingsonderzoeken en afstemming met belanghebbenden, heeft de [notitie Reikwijdte en Detailniveau ter inzage gelegen](#). We werken nu aan het milieueffectrapport. Medio 2017 verwachten wij het rapport af te hebben.

In 2016 zijn we [gestart met de bouw van een nieuwe innamepompstation vlakbij Stad aan 't Haringvliet](#). Samen met de aanleg van een veertien kilometer lange leiding vormt dit een van de compenserende maatregelen voor het zogeheten Kierbesluit. Ter hoogte van het huidige pompstation nabij Stellendam, gaat het Haringvliet verziltten wanneer de sluisen in 2018 opengaan. Het nieuwe pompstation staat in het gebied waar zoet water is gegarandeerd. Hiermee kan Evides de drinkwatervoorziening voor klanten op Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland blijven waarborgen.

Samenwerking in de waterketen

Evides werkt samen met haar partners aan een verdere verduurzaming van de waterketen. Ook in 2016 hebben we met collega waterbedrijven, waterschappen, gemeenten en onderzoeksinstituten nieuwe manieren verkend voor de verbetering van de samenwerking en daarmee verhoging van de doelmatigheid in de waterketen. Evides heeft in 2016 een aantal nieuwe initiatieven opgezet en resultaten geboekt in lopende onderzoeken en samenwerkingsverbanden door slim gebruik van water, grondstoffen en energie.

Proefinstallatie voor Schone Maaswaterketen

Om de Maas nog schoner te maken, zijn we samen met onze partners langs de Maas in 2016 een full scale proef gestart in een reguliere afvalwaterzuivering om geneesmiddelenresten en andere microverontreiniging uit rioolwater te filteren. Door toevoeging van koolstof in poedervorm in het zuiveringsproces van het Waterschap wordt er meer vuil uit het oppervlaktewater gefilterd waardoor de waterkwaliteit van de Maas – ook bron voor de productie van drinkwater – verbetert.

Film: [Opening proefinstallatie afvalwaterzuivering Schone Maaswaterketen](#)

SAZ+ in werking

Als onderdeel van de Samenwerking Afvalwaterketen Zeeland (SAZ+) zijn de Zeeuwse waterpartners in 2016 begonnen met een verkenning van een betere samenwerking bij rioolwaterafvoer, afvalwaterzuivering en drinkwaterverbruik. We willen het beheer van de gehele afvalwaterketen - van riolering en zuivering tot drinkwaterdistributie – nog efficiënter inrichten.

Netwerk Afvalwaterketen Delfland

Op 14 december 2016 sloten we ons bestuurlijk aan bij Netwerk Afvalwaterketen Delfland. We draaiden al eerder mee in verschillende projecten. Dit levert nieuwe perspectieven op. Door tijdig aan tafel te zitten bij gemeenten en waterschappen en mee te praten over geplande werkzaamheden, kunnen we verschillende belangen beter op elkaar afstemmen. Dit maakt efficiënte bedrijfsvoering en betere dienstverlening in de hele waterketen mogelijk.

Schoon Water Zeeland

Afgelopen jaar organiseerde het samenwerkingsverband Schoon Water Zeeland informatiebijeenkomsten voor agrariërs om met hen te bespreken hoe we gewasbeschermingsmiddelen kunnen verminderen of zo kunnen inzetten dat de invloed op grond- en oppervlaktewater minder wordt. Bijvoorbeeld door alternatieve technieken en nauwkeurigere inzet van de chemische middelen. Ook een actie als 'Bezem door de middelenkast' bleek succesvol. Het doel: Zeeuwse telers, loonwerkers en hoveniers de mogelijkheid bieden om eenvoudig, kosteloos en anoniem, resten van niet meer toegelaten gewasbeschermingsmiddelen in te leveren. Ruim 13.000 kg is ingeleverd bij de Zeeuwse depots voor klein gevaarlijk afval.

'Einde Afvalstatus' voor RINEW

Sinds 2015 werkt het RINEW-team op stadsboerderij 'Uit Je Eigen Stad' in Rotterdam aan het terugwinnen van grondstoffen en energie uit stedelijk afvalwater. Afvalwater wordt gezien als afval, dit mag niet zonder toestemming worden gebruikt voor andere doeleinden. In 2016 behaalde het project een mijlpaal met de toekenning van de 'Einde Afvalstatus' door de Rotterdamse milieudienst. Dit betekent dat het water dat in het RINEW-onderzoek wordt teruggewonnen vanuit stedelijk afvalwater, mag worden hergebruikt als irrigatiewater.

Nieuwe samenwerking Waterpoort

In 2016 ondertekende Evides de samenwerkingsovereenkomst 'Gebiedsgericht werken in Waterpoort' om de komende vier jaar bedrijvigheid en innovatie te bevorderen in dit waterrijke gebied op het grensvlak van drie provincies (Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland). Evides zal zich richten op educatie en voorlichting.

Innovatie en onderzoek

Afgelopen jaar investeerde Evides in kennisontwikkeling en onderzoek naar nieuwe technieken om water te zuiveren en drinkwater en industriewater te leveren. We werkten daartoe nauw samen met andere waterbedrijven, waterschappen, overheden, onderwijs- en onderzoeksinstituten. Door het delen van kennis en expertise konden we watervraagstukken efficiënt aanpakken en sneller tot innovatieve oplossingen komen. Ook ons eigen onderzoeksprogramma leverde een aantal nieuwe inzichten op om vroegtijdig in te kunnen spelen op bedreigingen als klimaatverandering en nieuwe verontreinigingen.

Zuivering door ultrafiltratie

Evides onderzocht op productielocatie Berenplaat het gebruik van ultrafiltratie (UF) om microbiële bacteriegroei in drinkwater te verminderen. De eerste resultaten tonen een verbeterde biologische stabiliteit van het water. Vervolgonderzoek moet uitwijzen of we de techniek daadwerkelijk in ons distributienet kunnen inzetten.

Onderzoeksprogramma

Om nu en in de toekomst goed en betrouwbaar water te kunnen blijven leveren, voert Evides voortdurend onderzoek uit. De resultaten van ons onderzoeksprogramma bieden handvaten voor de ontwikkeling van nieuwe, toekomstbestendige zuiveringstechnologieën en manieren van distributie. Hierbij is gekeken naar de kwaliteit van het water, maar ook naar de distributie van het water. Zo zijn diverse leidinginspectiemethoden getest in het leidingnet, bijvoorbeeld met behulp van radiodetectie en elektromagnetische golven. Maar is ook gewerkt aan GAMEs; een digitaal programma dat ons voorzieningsgebied in kaart brengt, gecombineerd met een veelheid aan gegevens. Hiermee kunnen wij beter en sneller anticiperen op onregelmatigheden in onze drinkwatervoorziening en direct de juiste acties uitzetten om onze klant te helpen.

Lees verder in de verdieping.

Industriewateronderzoek

Evides Industriewater heeft met succes een aantal nieuwe zuiveringsmethoden onderzocht en toegepast. Daardoor kunnen we nu het fosfaat uit afvalwater van Schiphol hergebruiken als meststof.

Onderzoek met partners

In 2016 werkte Evides samen met onderwijs- en onderzoeksinstituten aan innovatieve, duurzame oplossingen voor het zuiveren en hergebruiken van water. In samenwerkingsprojecten met onder andere de Technische Universiteit Delft, Wageningen University & Research en Universiteit Gent wisselen we kennis uit om watervraagstukken efficiënter aan te pakken. Een voorbeeld hiervan is het project IMPROVED om de proceswaterzuivering te verbeteren. Daarnaast is met de Universiteit Gent een samenwerking gestart voor de leerstoel Industriële en Circulaire Watertechnologie. *Lees verder in de verdieping.*

Pilots to Innovate

Met het project 'Pilots to Innovate' vroeg Evides Industriewater haar klanten om een innovatief en duurzaam idee te presenteren op het gebied van hergebruik, restwarmtebenutting, kostenefficiëntie of verlaging van de waterfootprint. De jury koos AkzoNobel als winnaar uit 17 inzendingen voor het idee om een marktplaats in te richten om deel- en restwarmtestromen van verschillende bedrijven nuttig te combineren. Evides Industriewater ondersteunt de ontwikkeling van de pilot.

Eindresultaten E4Water

In 2016 liep het Europese [samenwerkingsproject E4Water](#) ten einde, waarin Evides Industriewater samen met haar partners manieren onderzocht om zoetwaterinname door de industrie terug te dringen. Evides Industriewater testte met succes nieuwe technieken voor kostenefficiënte ontzilting van brak water voor gebruik in de lokale industrie. Het onderzoeksproject heeft veel nieuwe informatie opgeleverd over het hergebruik van afvalwater en het toepassen van lokale waterbronnen. De procesindustrie heeft een heel andere kijk op afvalwater gekregen. In plaats van lozen kijkt men nu naar hergebruik.

Verdieping: Innovatie en onderzoek

Onderzoeksprogramma (Verdieping)

In 2016 heeft Evides resultaten geboekt in de onderzoeken naar een toekomstbestendige waterlevering. Naast praktische vraagstukken rondom zuiveringstechnologie en distributie, bracht Evides de kansen en uitdagingen tot ver voorbij 2020 in kaart.

SALMI-netwerksimulator

Om de resterende levensduur van onze leidingen in kaart te brengen, ontwikkelde Evides afgelopen jaar de SALMI-netwerksimulator. In een simulatiemodel van ons leidingnet bepalen we het optimale moment van vervanging en kunnen zo onze investeringen beter plannen.

Geografisch Asset Management Evides (GAMEs)

In het project Geografisch Asset Management Evides (GAMEs) brengen we alle data uit onze geografische informatiesystemen samen in een digitale visualisatie. Door actuele gegevens over ons leidingnet, zoals drukpunten en lekkages, te combineren met externe geografische data maken we de status van onze infrastructuur inzichtelijk.

Netwerk Control (NetCon)

Met ons NetCon programma onderzoeken we nauwkeuriger de waterstromen in ons leidingnet en hoe we leidingen het beste kunnen aanleggen, schoonhouden en lekkages kunnen detecteren.

In 2016 testten we een aantal nieuwe inspectietechnieken om corrosie en andere onregelmatigheden in onze stalen transportleidingen te meten, van grondradars tot radiodetectie en van prikstokken tot elektromagnetische golven. Ook onderzochten we twee alternatieve technieken om leidingen onder hoge druk schoon te spoelen; reinigen door middel van een ijsmengsel (ice-pigging) en doorspoelen met water dat opgelost koolzuurgas (CO₂) bevat.

Verder hebben we maatregelen genomen voor het terugdringen van niet in rekening gebracht water na werkzaamheden aan het leidingnet. Veelal heeft dit te maken met het doorspoelen of verversen van het water in de leidingen. Met een aangescherpte procedure kunnen we nu nauwkeurigere watermonsters nemen, waardoor minder water nodig is om het water in de leidingen te verversen. Ook installeerden we doorstroombegezers in monsterkasten, die slechts een beperkte hoeveelheid water doorlaten.

Onderzoek met partners (Verdieping)

Evides heeft in 2016 verschillende nieuwe samenwerkingsverbanden gesloten en stappen genomen om kennisuitwisseling op het gebied van waterzuivering en -hergebruik te bevorderen.

Sinds 2016 financiert Evides Industriewater samen met hoogheemraadschap Delfland en Delfuent Services BV een promotieonderzoek aan de TU Delft naar korrelslibtechnologie om huishoudelijk afvalwater op de Harnaschpolder te zuiveren. In het project onderzoeken we, gedurende een periode van vier jaar, de toepassing van een aerob korrelslib – samenklonterde bacteriën die organisch koolstof, stikstof en fosfaat uit het afvalwater verwijderen – als efficiënte en compacte zuiveringsmethode.

IMPROVED

Evides Industriewater startte samen met de Universiteit Gent en negen bedrijven in het grensgebied Nederland-België het project [IMPROVED](#) om proceswaterzuivering te verbeteren. De komende drie jaar worden nieuwe technieken onderzocht om alternatieve watersoorten, zoals brak water en afvalwater, op te werken tot proceswater. Zo zetten zij zich in voor een duurzame aanpak van de industriële proceswaterketen.

Film: [Grensoverschrijdende innovatieve water samenwerking](#)

Leerstoel UGent

Eind 2016 tekende Evides een samenwerking met de Universiteit Gent voor [de leerstoel](#) Industriële en Circulaire Watertechnologie. De komende vijf jaar wordt er vanuit verschillende vakgebieden zoals chemie, materiaalkunde en proceskunde gewerkt aan manieren om industrieel waterverbruik terug te dringen en milieubelasting te verminderen.

Duurzaam ondernemen

- **825** hectare natuurgebied
- **100%** van restproducten drinkwaterzuivering hergebruikt
- **16%** CO₂-reductie sinds 2013
- **4438** kinderen bereikt met onze gastlessen
- **9** mensen met afstand tot de arbeidsmarkt doen ervaring op

Evides werkte in 2016 aan een verdere verduurzaming van de bedrijfsprocessen. De vijf speerpunten uit ons MVO-beleid – hergebruik, CO₂- en energiereductie, educatie, wereldburger en social return – vormden de leidraad voor ons handelen. Afgelopen jaar voegden we ‘natuur’ als nieuw speerpunt toe, waarmee ons streven naar betere natuurontwikkeling meer nadruk krijgt.

Natuurontwikkeling

Verbetering van de biodiversiteit in onze waterwingebieden en bescherming van onze bronnen kregen altijd al onze aandacht. Om dit verder te benadrukken, hebben wij in 2016 ons natuurbesluit opnieuw vastgesteld en natuurontwikkeling ook als MVO-speerpunt benoemd voor onze organisatie. Samen met partners in de waterwingebieden kijken we naar mogelijkheden om de ontwikkeling van het gebied positief te beïnvloeden. Zo hebben we in 2016 maatregelen uitgevoerd op de Brabantse Wal om meer goed water naar het gebied te brengen. Deze aanpak leidt tot een verbetering van de waterkwaliteit en daarmee de natuurwaarden in een groot natuurgebied op de grens van het zuidwesten van Noord-Brabant en Vlaanderen.

Daarnaast introduceerde Evides in 2017 bijenhôtels op haar locaties en zette wij ons duurzaam terreinbeheer voort. [Lees verder in de verdieping.](#)

Film: [Brabantse Wal, bijzondere waterhuishouding en nieuwe kansen natuurontwikkeling](#)

Hergebruik

Evides zet zich in om de restproducten die ontstaan bij de drinkwaterproductie op een hoogwaardiger manier af te zetten zodat ze weer als volwaardige grondstof kunnen dienen. Daarnaast wordt door Evides industriewater ingezet op hergebruik van energie (warmte), water en overige nuttige producten zoals nutriënten en cellulose uit (af)valwater. Zo nam Evides Industriewater in 2016 in de haven van Vlissingen het [warmtekoppelingssysteem Sloewarmte in gebruik](#), waarbij restwarmte opnieuw wordt benut. Het systeem levert een besparing op van 2,4 miljoen Nm³ aardgas per jaar, gelijk aan het verbruik van 1.500 huishoudens. Het leidt ook tot 4.300 ton minder CO₂-uitstoot per jaar.

Dochterbedrijf DSBV heeft de elektriciteitsproductie door middel van biogas opgevoerd tot meer dan 65% van het eigen verbruik.

Programma CO₂-reductie

In 2015 is Evides het programma CO₂-reductie gestart met als doel om in 2025 klimaatneutraal te zijn. Het afgelopen jaar zijn hiertoe 20 initiatieven voorbereid om de CO₂-uitstoot te reduceren. In 2017 gaan we deze nader onderzoeken en indien mogelijk uitvoeren. De initiatieven variëren van het opwekken van duurzame energie, tot het terugbrengen van het gebruik van chemicaliën of bewustwording van consumenten. Onze CO₂-footprint zal daarmee de komende jaren verder gaan afnemen.

Educatie

Evides ondersteunde lokale evenementen in het kader van Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), onder andere tijdens de Week van ons Water in Dordrecht. Om het drinken van kraanwater te bevorderen, deelden we een recordaantal van 50.000 bidons uit op sport- en schoolevenementen en verzorgden 37 Evidesmedewerkers gastlessen op 108 basisscholen. In het totaal gaven we 224 gastlessen in 2016 waarmee we 4.438 kinderen hebben bereikt.

Social Return

We hebben afgelopen jaar negen werkervaringsplaatsen ingevuld voor mensen met een arbeidsbeperking. Hiermee geeft Evides actief invulling aan de Participatiewet. Voor aanbestedingen met een waarde van meer dan €250.000 vereist Evides dat de leverancier deze doelgroep moet laten meewerken. Dit jaar is social return voor een vijftal aanbestedingen toegepast.

Wereldburger

Via Vitens Evides Internationaal (VEI) draagt Evides Waterbedrijf, samen met Vitens, bij aan verbetering van de watervoorziening in ontwikkelingslanden. Drinkwaterbedrijf Brabant Water heeft zich in 2016, naast de waterbedrijven Groningen, PWN en WML die haar al eerder voorgingen, aangesloten bij ons samenwerkingsverband VEI. Onze medewerkers zetten hun kennis en kunde in bij projecten in het buitenland voor beter, betaalbaar drinkwater in ontwikkelingslanden. Zij ondersteunen de lokale waterbedrijven in een betere bedrijfsvoering, onder andere bij het opzetten van Health Clubs in Ghana ter promotie van goede hygiëne. Onze klanten kunnen bijdragen via het klantenfonds Water for Life, voor extra projecten in het buitenland. Bijna 1500 donateurs voorzagen in 2016 weer extra mensen van schoon, betaalbaar drinkwater.

Medewerkers actief voor VEI	2016	2015
Gedetacheerd in centrale VEI-organisatie	3	4
Voor lange tijd in buitenland (> 1 jaar)	11	10
Voor korte tijd in buitenland	58	45

Verdieping: Duurzaam ondernemen

Natuurontwikkeling (Verdieping)

Evides maakt betrouwbaar drinkwater van waterbronnen uit de natuur. We winnen daarvoor oppervlaktewater en grondwater en gebruiken we de natuurlijke zuivering van de duinen. De natuur is de beste bescherming van deze bronnen. In totaal heeft Evides 825 hectare natuurgebied, dat wij samen met samenwerkingspartners beheren en waar we met natuurprojecten de natuurwaarden verhogen.

Brabantse Wal

Evides beheert 255 hectare natuurgebied op de Brabantse Wal. We werkten afgelopen jaar samen met partners in Nederland en België aan verschillende initiatieven om de waterkwaliteit in dit belangrijke waterwingebied te verbeteren.

Dankzij de nauwe samenwerking met de omgeving en ruim twee jaar intensieve voorbereidingen is de [waterleiding naar het ven De Grootte Meer](#) nu klaar. De Grootte Meer ligt in het hart van het Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide en heeft te maken met slechte waterkwaliteit en lage waterpeilen. Daarom vervoert de nieuwe

leiding oppervlaktewater van goede kwaliteit vanuit het nabijgelegen Vlaamse natuurgebied Nol-Stappersven naar De Grootte Meer. De verwachting is dat de leiding in een gemiddeld jaar, zo'n 300 miljoen liter naar De Grootte Meer zal brengen.

Ook pompen we overtollig, schoon water van pompstation Ossendrecht naar het Wasseven waardoor het waterniveau is verbeterd evenals de visstand in het gebied.

Plaatsing bijenhôtels en ecologisch maaien

Evides zette zich afgelopen jaar in voor de Nederlandse bij met de [plaatsing van veertien zogenoemde 'bijenhôtels'](#) op zuiveringslocaties door heel Zuidwest Nederland. Bijen zijn belangrijk voor de bestuiving van planten, bloemen en gewassen en in de hotels kunnen ze zich nestelen en voortplanten.

Ecologisch beheer

We kiezen bewust voor duurzaam terreinbeheer om vervuiling van de bodem en het oppervlaktewater met (chemische) bestrijdingsmiddelen te voorkomen. Ook in 2016 voldeden we weer aan de strengste voorwaarden van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer van de Stichting Milieukeur en zijn gecertificeerd op het hoogste niveau (goud).

Medewerkers

- 722,3 fte
- 7 ongevalsmeldingen
- 4,05% ziekteverzuim
- 2.329 opleidingen en trainingen
- 81% man en 19% vrouw

Onze betrokken en deskundige medewerkers zorgen ervoor dat Evides de hoge waterkwaliteit, leveringszekerheid en dienstverlening biedt die onze klanten van ons mogen verwachten. Aandacht voor de ontwikkeling van gekwalificeerde en gemotiveerde medewerkers vinden dan ook wij belangrijk. We investeren graag in onze huidige en toekomstige medewerkers.

Duurzame inzetbaarheid

Evides streeft naar duurzame inzetbaarheid van haar medewerkers. We willen dat zij gezond, gemotiveerd en productief hun werk kunnen doen, ook op de langere termijn. Om dit verder te stimuleren hebben wij ons kantoor bij productielocatie Kralingen ingericht op 'het nieuwe werken' zodat medewerkers flexibel en efficiënt kunnen werken. Daarnaast was er in 2016 veel aandacht voor veilig werken want we willen een ongevalsvrij bedrijf worden. In 2016 waren er nog 7 ongevalsmeldingen met verzuim. Uit het preventief medisch onderzoek dat in 2016 werd afgerond – bedoeld om (werkgerelateerde) gezondheidsrisico's in kaart te brengen – bleek dat 87% van de medewerkers een goed werkvermogen heeft (op de Work Ability Index).

[Lees verder in de verdieping.](#)

Persoonlijke ontwikkeling

Onze medewerkers ondersteunen bij de ontwikkeling van hun kennis en vaardigheden krijgt voortdurend de aandacht. Medewerkers kunnen opleidingen en cursussen volgen binnen hun werkveld, maar ook breder. In 2016 hebben bijvoorbeeld onze medewerkers deelgenomen aan de online leermodules 'Bewustwordingsprogramma informatiebeveiliging'. Naast ons digitale leerportaal, hebben we Jobplaza; een intranetpagina waar medewerkers zich kunnen opgeven voor werkopdrachten die buiten hun functieomschrijving vallen. Zo kunnen ze hun talenten breder inzetten en neemt de interne mobiliteit toe. Ook kunnen medewerkers tijdelijk hun kennis en vaardigheden internationaal inzetten door te werken aan onze projecten ter bevordering van de toegang tot schoon drinkwater in ontwikkelingslanden. [Lees verder in de verdieping.](#)

Strategische personeelsplan

Evides is eind 2016 gestart met het inventariseren wat onze herijkte strategische koers betekent voor de benodigde bezetting en competenties van onze medewerkers nu en in de toekomst. Op bedrijfsonderdeelniveau is dit nu in kaart gebracht. In 2017 volgt hieruit een Evides breed strategisch personeelsplan met een tijdshorizon van 5 jaar. Zo kunnen we als organisatie tijdig anticiperen op wijzigingen in formatie en bezetting. Hierbij houden we ook rekening met specifieke functies waarvoor we mensen willen opleiden. We willen bijvoorbeeld jaarlijks een aantal MBO-leerlingen Techniek in laten stromen in een leerwerktraject. We willen hen in een periode van twee jaar opleiden tot procestechnicus, een veelgevraagd specialisme binnen Evides. Tevens beschikken we over een traineeprogramma om jonge technische HBO-ers en academici aan te trekken. In 2016 namen 11 trainees hier aan deel. [Lees verder in de verdieping.](#)

Samen strategische koers bepalen

In 2016 stelde Evides een herijkte strategische koers vast voor de jaren 2017-2021. Medewerkers en andere stakeholders dachten mee en gaven input; tijdens het vormingsproces werden sessies georganiseerd en concepten besproken. [Meer hierover in de vooruitblik 2017](#).

Certificaten

Als Waterbedrijf moeten wij voldoen aan verschillende kwaliteitsnormen. In 2016 heeft Lloyds Register Nederland het managementsysteem van Evides beoordeeld en de certificaten voor ISO 9001:2008, ISO 55001:2014 en VCA** verlengd. Het ISO 9001 certificaat geldt voor het hele bedrijf en het ISO 55001 certificaat voor Evides Industriewater. Het VCA** certificaat geldt voor de afdelingen Industriewater, Projects & Operations Support en Metering. De afvalwaterzuivering van Delfluent Services BV is separaat gecertificeerd en beschikt over de volgende certificaten: ISO 9001, ISO 55001 en ISO 14001. Deze certificaten zijn in 2016 beoordeeld en verlengd.

In 2016 is de afdeling Kwaliteit, Arbo en Milieu (KAM) gestart met het transitietraject tot de ISO 9001:2015 norm (in 2018 vervalt de ISO 9001:2008 norm).

Verder bezit Evides voor al haar locaties over het [certificaat Barometer Duurzaam Terreinbeheer](#) (niveau Goud). In 2016 heeft het Kiwa de beoordeling uitgevoerd en het certificaat verlengd.

Ondernemingsraad

Na een levendige campagne waarin 17 collega's zich kandidaat stelden, kozen onze medewerkers in 2016 een nieuwe Ondernemingsraad (OR) bestaande uit 11 medewerkers. De directie van Evides vroeg de OR in 2016 om advies en instemming over diverse onderwerpen. Zo stemde de OR in met een nieuw rooster betreffende de consignatiedienst van Infra (werken buiten kantooruren).

Verdieping: Medewerkers

Duurzame inzetbaarheid (Verdieping)

Gezonde en gemotiveerde medewerkers zijn een groot goed. Daarom investeren wij in de duurzame inzetbaarheid van de medewerkers. Wij bevorderen dit met verschillende programma's en initiatieven. Daarbij verwachten we ook dat medewerkers zelf hun verantwoordelijkheid nemen door hieraan deel te nemen en voor een gezonde levensstijl te kiezen.

Het nieuwe werken

In 2016 heropende wij het compleet vernieuwde kantoor bij onze productielocatie Kralingen waar nu het 'nieuwe werken' mogelijk is gemaakt. De werkplekken zijn ingericht op grond van verschillende profielen, afhankelijk van het soort werk dat een medewerker doet, variërend van een volledig vaste tot een volledig mobiele werkplek. Medewerkers beschikken over laptops en smartphones om onafhankelijk van tijd en plaats te kunnen werken.

In dit nieuwe kantoor vindt een proefproject plaats met Evides Werkstijl 2020. We hebben een zogenaamde Raad van Anders ingesteld, bestaande uit acht medewerkers, om deze vernieuwing in Kralingen verder te begeleiden en mogelijke verbeterpunten door te voeren.

Veilig werken

We werkten in 2016 over het algemeen veiliger en gezonder. Er vonden in de hele organisatie – net als vorig jaar – zeven ongevallen met verzuim plaats, maar het daaraan gekoppelde verzuim daalde spectaculair, van 372 verzuimdagen in 2015 naar 44 verzuimdagen in 2016. Het totaal aantal incident- en ongevalsmeldingen is in 2016 uitgekomen op 117 en blijft daarmee op een vergelijkbaar niveau als de afgelopen jaren.

In 2016 introduceerde Evides trainingen om het veiligheidsbewustzijn van alle medewerkers verder te verhogen. Evides Industriewater voerde daarnaast nieuwe regels in voor veilig werken: de Life Saving Rules. Deze strenge veiligheidsprocedures helpen ongevallen voorkomen, zowel op onze eigen locaties als bij klanten. Het uiteindelijke doel is een ongevalsvrij bedrijf, waarbij wij geen ongevallen meer hebben met verzuim. Binnen Industriewater is dit in 2016 gelukt: er waren 0 ongevallen met verzuim.

Persoonlijke ontwikkeling (Verdieping)

Evides Waterbedrijf investeert voortdurend in het ontwikkelen van de kennis, vaardigheden en competenties van medewerkers. Zij stellen in overleg met de leidinggevende een persoonlijk ontwikkelingsplan. Naast functie specifieke cursussen en trainingen, kent Evides ook organisatiebrede trainingen.

Informatiebeveiliging

Omdat informatiebeveiliging, zoals de bescherming van klantgegevens, steeds belangrijker wordt, hebben onze medewerkers het 'Bewustwordingsprogramma Informatiebeveiliging' gevolgd. We willen ervoor zorgen dat iedereen zich ten volle bewust zijn van hun verantwoordelijkheid om informatie te beschermen. Het programma bestond uit zes online leermodules die inzicht geven in de risico's van ieders eigen werkomgeving.

Strategisch personeelsplan (Verdieping)

Om ons het personeelsbestand goed te laten aansluiten op onze ambities in de toekomst stelt Evides een strategische personeelsplanning op. Onderdeel daarvan is opleiding en ontwikkeling van ons huidige personeel, maar ook werving van nieuw personeel. Evides investeert in leerwerktrajecten en traineeprogramma's.

Jong talent-programma's

Ons Evides management traineetraject blijkt in de praktijk een goede methode om jonge technische hbo-ers en academici aan te trekken. Trainees kunnen, na dit traject, doorstromen naar een reguliere functie. In 2016 verwelkomden we vijf nieuwe trainees, waarmee er in totaal elf trainees werkzaam waren. Drie trainees maakten de overstap naar een reguliere functie. Voor het aantrekken van mbo-ers hebben we in ook 2016 gebruikgemaakt van leer-werktrajecten. Dit biedt ons de mogelijkheid om medewerkers al voordat zij hun vakopleiding hebben afgerond aan ons te binden.

Onze organisatie en koers

Herijkte strategie 2017-2021

Om nog beter in te spelen op trends en ontwikkelingen, hebben we in 2016 een herijkte strategische koers 2017-2021 bepaald. Deze koers biedt inspiratie en richting in een exponentieel veranderende wereld, is toekomstbestendig en brengt focus aan op een aantal (beter) te ontwikkelen terreinen.

Visie en Strategie

Water is een vitale behoefte voor mens en bedrijf. 2,5 miljoen inwoners in Zuidwest-Nederland vertrouwen op ons betrouwbare drinkwater. De industrie in binnen- en buitenland rekent op onze innovatieve waterdiensten. Wij maken water waardevol voor onze klanten, dat is waar Evides Waterbedrijf voor staat.

Onze visie is dat wij ons kunnen verplaatsen in de klant en de omgeving. Dit doen we door in verbinding te staan met onze omgeving, door van buiten naar binnen te kijken. Wij bieden onze klanten leveringszekerheid en uitstekende waterkwaliteiten.

Met de industriewateractiviteiten willen we een gecontroleerde groei realiseren. De drinkwater- en industriewateractiviteiten versterken elkaar daarbij. Circulariteit is een belangrijk denkkader bij het realiseren van onze wateroplossingen.

Wij werken veilig en binnen de wettelijke kaders en we doen dit maatschappelijk verantwoord. Vanuit onze publieke taak realiseren we een maatschappelijk aanvaardbaar rendement.

Evides is een aantrekkelijke werkgever met betrokken en bevoegen medewerkers. We zijn een innovatief kennisbedrijf met goed georganiseerde digitale processen op basis waarvan we het maximale uit onze data kunnen halen.

Pijlers

Om dit tot uitvoering te brengen zijn zes pijlers benoemd:

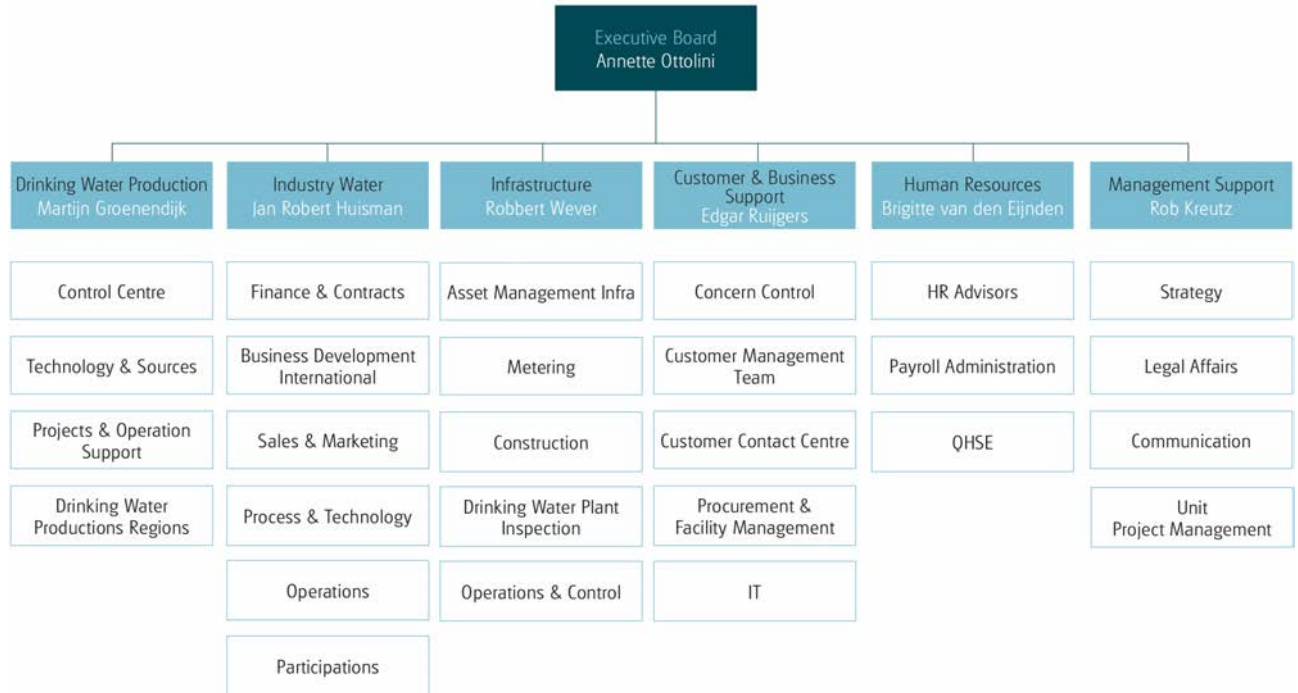
1. Realiseren uitstekende waterkwaliteiten
2. Groeien industriewater
3. Waarmaken klantbeloften
4. Digitaliseren primaire processen
5. Werken in de toekomst
6. Verbinden met de omgeving

Dit betekent dat we ons intensiever gaan inzetten op de verbetering van de dienstverlening aan de klant ('vanuit de klant') en op het digitaliseren van onze processen. We gaan versneld de problematiek van de bio(in)stabiliteit aanpakken. We volgen de megatrends actief en structureel en beoordelen de mogelijke betekenis hiervan voor ons als organisatie. We blijven inzetten op gecontroleerde groei van onze industriewateractiviteiten waarbij circulariteit het nieuwe denkkader vormt. Onze inspanningen op MVO en omgevingsmanagement zetten we door, waarbij we ons extra gaan inspannen voor onze ambitie om in 2025 klimaatneutraal te zijn.

Organogram

Versie 1 januari 2017. Zie Evides.nl voor actuele versie.

* *Klant & Business Support was voorheen Finance & Control*

Interne risicobeheersing- en controlesystemen

Het reduceren en beheersen van risico's staat, gezien het maatschappelijk belang van het waterbedrijf, hoog op de agenda bij Evides Waterbedrijf. Ook in 2016 heeft Evides verder geïnvesteerd in haar interne risicobeheersing- en controlesystemen. Zo is er veel aandacht uitgegaan naar de online dienstverlening aan onze klanten, zijn het compliance managementsysteem en de informatiebeveiliging in 2016 verder versterkt en is het Leveringsplan 2016-2020 opgesteld, inclusief de verstoringrisicoanalyse. Daarnaast heeft Evides voortgang geboekt in haar onderzoek naar de biologische stabiliteit van drinkwater.

Aan de bedrijfsactiviteiten van Evides zijn voortdurend risico's verbonden. De Directie is verantwoordelijk voor de inrichting en effectieve werking van het interne risicobeheersing- en controlesysteem van Evides. Dit systeem is erop gericht:

- om steeds tijdig op de hoogte te zijn van de mate waarin Evides haar strategische, operationele en financiële doelstellingen bereikt;
- een betrouwbare financiële verslaglegging te waarborgen; en
- te handelen in overeenstemming met de toepasselijke wet- en regelgeving.

Risicovrij ondernemen is niet mogelijk, maar Evides werkt aan een zo compleet mogelijk inzicht in de potentiële risico's om op basis daarvan gedegen keuzes te maken voor de continuïteit van de waterlevering en organisatie.

Systeem van interne risicobeheersing en controle

Met behulp van systemen van interne risicobeheersing en controle streeft Evides ernaar de kans op fouten, het nemen van verkeerde beslissingen en de confrontatie met onvoorziene omstandigheden zo veel mogelijk te beperken. Volledigheid valt hierbij echter niet te garanderen. Het is mogelijk dat Evides bloot staat aan risico's die nog niet bekend zijn of die anders zijn beoordeeld. Geen enkel systeem van interne risicobeheersing en controle kan absolute zekerheid bieden tegen het niet realiseren van ondernemingsdoelstellingen. Het kan tevens niet alle onjuistheden, verlies, fraude en overtreding van wetten en regels geheel voorkomen.

Evides is een organisatie waarin het sturen en elkaar aanspreken op verantwoordelijkheden en korte lijnen centraal staan. Dit vormt dan ook mede het hart van het risicobeheersing- en controlesysteem voor alle bedrijfsonderdelen. Belangrijke instrumenten in het kader van de interne risicobeheersing en controle van Evides zijn:

- **Risicomanagement**
Dit betreft de identificatie en analyse van de risico's alsmede de uitvoering en bewaking van de beheersingsmaatregelen die deze risico's verminderen. De opzet van het risicomanagement is mede gebaseerd op het COSO Enterprise Risk Management-Integrated Framework (COSO-ERM). De managers zijn verantwoordelijk voor het beheersen van de risico's en rapporteren hierover halfjaarlijks in het managementteamoverleg. Voor de risicobeheersing bij de uitvoering van projecten is een project-risicomanagementsysteem operationeel.
- **Planning & controlcyclus**
Evides werkt met een jaarlijkse meerjaren- en jaarbudgettering, kwartaalrapportages (inclusief jaarprognoses en risicomanagement) en maandelijkse financiële- en operationele managementrapportages. Daarnaast stelt Evides per kwartaal een treasury rapportage op ten behoeve van de Directie en de Raad van Commissarissen (RvC). Er is een gestructureerd financieel maand- en jaarafsluitingsproces operationeel.
- **Waterkwaliteit en leveringszekerheid**
Belangrijke elementen hierbij zijn kwaliteitssystemen voor de waterlevering, systemen voor de leveringszekerheid, veiligheid. Het drinkwatersysteem is opgebouwd volgens de leveringszekerheidsrichtlijnen, zoals in de Drinkwaterwet zijn vastgelegd. Deze richtlijnen zorgen ervoor dat zowel in reguliere situatie als bij verstoringen de drinkwatervoorziening in stand blijft, dan wel binnen de voorgeschreven termijnen hersteld is. Het asset managementproces borgt de balans tussen onderhoud & beheer en vervangingsinvesteringen voor een toekomstbestendige watervoorziening. Het

Leveringsplan is het overkoepelende document waarin de verschillende plannen met elkaar zijn verbonden, zoals Capaciteitsplan, Nooddrinkwaterplan, Verstoringsrisicoanalyse en de Leveringszekerheidsanalyses.

- **Beveiliging en crisisbeheersing**

Ondersteunend aan de maatregelen die de fysieke waterlevering borgen bevat het Leveringsplan naast de eerdere genoemde onderwerpen ook deelplannen met maatregelen zoals Crisisorganisatieplan, Crisiscommunicatieplan en Beveiligingsplan. Daarnaast heeft Evides maatregelen getroffen, zoals crisisorganisatie, -procedure, -trainingen, -trainingsevaluaties en personeelsselectiebeleid (o.a. verklaringen omtrent gedrag).

- **Overig**

Zoals integriteitsbeleid, een gedragscode en huisregels, een klokkenluidersregeling, een treasury statuut, een tax-control framework en een fraude framework.

In 2016 zijn er verbeteringen gerealiseerd ter versterking van de risicobeheersing en de in gebruik zijnde controlesystemen. De belangrijkste verbeteringen zullen in de volgende paragraaf worden toegelicht. Om de beoogde werking van de controlemechanismen te toetsen, worden regelmatig interne audits uitgevoerd op essentiële onderdelen hiervan. De Directie rapporteert en legt verantwoording af over de opzet en de effectieve werking van het interne risicobeheersing- en controlesysteem aan de auditcommissie en de RvC.

Op basis van de door haar uitgevoerde evaluatie is de Directie van Evides van oordeel dat het risicobeheersing- en controlesysteem ten aanzien van de financiële verslagleggingsrisico's gedurende 2016 naar behoren heeft gefunctioneerd en een redelijke mate van zekerheid verschaft dat de jaarrekening 2016 geen materiële onjuistheden bevat. De Directie van Evides blijft zich ook in 2017 inzetten voor een verdere versterking en professionalisering van haar interne risicobeheersing- en controlesysteem, waarbij tevens aandacht voor mogelijke efficiencyverbeteringen in deze processen zal worden gecontinueerd.

Ondernemingsrisico's

Risico's nemen is onlosmakelijk verbonden met ondernemen en het uitvoering geven aan de strategie. De mate waarin risico's verantwoord worden geacht, houdt nauw verband met de aard en omvang van het specifieke risico. Ons risicobeheersingssysteem stelt ons in staat om ondernemingsrisico's beheerst te nemen, actief te volgen en daar waar nodig passend actie te nemen.

De belangrijkste risico's op strategisch, operationeel en financieel gebied worden hierna toegelicht.

Strategische risico's

Verstoring van kwaliteit of kwantiteit waterbronnen

Een betrouwbare en betaalbare waterbron is voor Evides van groot belang om haar primaire activiteiten kostenefficiënt uit te voeren. Korte en lange termijn ontwikkelingen oefenen druk uit op de waterbronnen. Klimaatontwikkelingen, politieke besluiten (waaronder Deltaprogramma en Kierbesluit Haringvliet) en grootschalige en/of langdurige verontreinigingen kunnen de kwaliteit en kwantiteit van de waterbronnen beïnvloeden.

Beheersmaatregelen

De kwaliteit van onze grondstof wordt met een intensief meetprogramma bewaakt. Door actieve public affairs activiteiten op landelijk en regionaal niveau oefent Evides samen met haar waterketenpartners invloed uit op de besluitvorming, zoals via RIWA Maas. Daarnaast bereidt Evides zich met haar uitgebreide onderzoeksprogramma H2020 voor op een toekomstbestendige drink-, industrie- en afvalwatervoorziening waarmee Evides o.a. een antwoord wilt bieden op klimatologische ontwikkelingen, vervuiling en verzilting van bronnen. Verder werkt Evides samen met ketenpartners en belangengroepen om haar bronnen te beschermen, zoals in het project "Schone Maaswaterketen" en op de Brabantse Wal.

Operationele risico's

Risico van leveringsonderbreking en kwaliteit en veiligheid van drinkwater

De operatie van Evides staat bloot aan risico's die de continuïteit en betrouwbaarheid van de drinkwaterlevering kunnen verstoren. Gezien het maatschappelijk belang stelt Evides hoge eisen aan de leveringszekerheid, de kwaliteit en de veiligheid van de drinkwaterlevering. Deze eisen zijn verwoord in de Drinkwaterwet.

Beheersmaatregelen

Vanwege de maatschappelijke relevantie van de drinkwatervoorziening investeert Evides veel in zuiveringsprocessen, continue bemonstering, kwaliteits-, leveringszekerheid- en veiligheidssystemen om aan de hoge eisen uit de Drinkwaterwet te voldoen. Dit wordt o.a. tot uitdrukking gebracht in een leveringsplan waarmee Evides tevens invulling geeft aan de wettelijke plicht om een dergelijk plan aan te leveren aan de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Dit leveringsplan is in 2016 geactualiseerd en goedgekeurd door ILT. Vooruitlopend op de totstandkoming van het Leveringsplan 2016-2020 is door Evides een verstoringsanalyse (VRA) uitgevoerd. De VRA geeft aan wat het risico voor Evides is op de sectorbreed opgestelde scenario's voor dreigingen (moedwillig verstoringen) en gevaren (niet-moedwillige verstoringen). Het huidige weerbaarheidsniveau van Evides zorgt ervoor dat het risico op een ontwrichting van de drinkwatervoorziening beheersbaar is. Uit de verstoringsrisicoanalyse zijn enkele operationele vervolgsacties naar voren gekomen die worden uitgevoerd.

Nieuwe medewerkers dienen voor indiensttreding een verklaring omtrent gedrag (VOG) te overhandigen. Daarnaast houdt Evides regelmatig bewustwordingsacties naar de medewerkers op het gebied van de veiligheid. Tevens is er een crisisorganisatie ingericht met specifieke procedures. Net als in voorgaande jaren zijn in 2016 diverse crisisoefeningen gehouden, zowel intern als extern en heeft Evides inmiddels met alle vijf veiligheidsregio's in het voorzieningsgebied afspraken over crisisbeheersing en –communicatie vastgelegd. Daarnaast was in 2016 onze crisisorganisatie een aantal maal actief. Zo trad zij o.a. in werking bij de grootschalige lekkage in Vlaardingen in januari 2016 (zie ook '[Crisisbeheersing](#)'). Ook de oefeningen in 2016 hebben weer bruikbare leerpunten opgeleverd.

Om de biologische stabiliteit van drinkwater beter te kunnen borgen lopen, als onderdeel van het onderzoeksprogramma H2020, diverse onderzoeken naar factoren die invloed hebben op de biologische stabiliteit en om maatregelen vast te stellen die deze stabiliteit kunnen versterken.

Risico kwaliteit dienstverlening

Dagelijks gebruiken miljoenen consumenten en het bedrijfsleven ons water. Naast een goed product wil Evides ook een goede dienstverlening bieden die aansluit op de behoefte van de klant. Kwalitatief onvoldoende dienstverlening leidt tot potentieel ontevreden klanten en mogelijk imagoschade.

Beheersmaatregelen

De beoogde verbetermaatregelen zijn in een meerjaren verbeterplan Evides Klantgericht uitgewerkt. In 2015 is een nieuwe landelijke Intake Portal voor het digitaal aanvragen van nieuwe aansluitingen in gebruik genomen. Daarnaast heeft Evides sinds 2016 een nieuwe, servicegerichte website. Met de nieuwe website verbetert Evides haar online dienstverlening aan klanten en biedt zij informatie op een persoonlijker en overzichtelijker manier aan. In 2017 verwachten wij diverse nieuwe online functionaliteiten te introduceren.

Tevens zijn er onder andere in 2016 doorlopende klanttevredenheidsonderzoeken ingevoerd en klachtenrapportages geanalyseerd welke hebben geresulteerd in verschillende procesverbeteringsvoorstellen en worden inmiddels voor nieuwe medewerkers trainingen ten behoeve klantgerichtheid georganiseerd.

Risico van ontoereikende projectbesturing

Omdat Evides veel leidingen en installaties voor zowel eigen gebruik als voor derden realiseert, is de kwaliteit van projectbesturing een belangrijk aandachtspunt. Onvoldoende projectbesturing kan onder andere leiden tot verlieslatende projecten en tot deadline- en budgetoverschrijdingen.

Beheersmaatregelen

Voor de projectbesturing maakt Evides gebruik van een projectmanagementsysteem. Daarnaast is er een rapportagesysteem operationeel dat de kwaliteit van de projectbewaking volgt. Bij belangrijke projecten worden vooraf en tijdens de uitvoering integrale risicoanalyses uitgevoerd en worden quality assurance en control maatregelen getroffen.

Risico van ontoereikende ICT-beveiliging

De aandacht voor ICT beveiliging is groot, zeker gezien de toenemende druk van cyber aanvallen. Daarnaast heeft de overheid de drinkwatersector tot Top-vitaal heeft bestempeld, waarmee het belang van informatiebeveiliging wordt onderstreept.

Beheersmaatregelen

Evides heeft haar beveiliging op het niveau van de sector geborgd. Daarnaast is binnen de ICT-organisatie een Information Security Officer (ISO) aangesteld. De ISO zorgt voor continue aandacht voor informatiebeveiliging en het risico gebaseerd verbeteren van het niveau daarvan. Risico's worden periodiek geïnventariseerd en geclassificeerd. Een programma is gestart om de bewustwording rond dit onderwerp in de organisatie te verhogen. Verschillende componenten van het bewustwordingsprogramma zoals meetinstrument en e-learning modules, zijn in 2016 in de organisatie uitgerold.

Informatiebeveiliging is ook van belang in relatie tot de Meldplicht Datalekken, een uitbreiding op de Wet bescherming persoonsgegevens, die per 1 januari 2016 gehandhaafd gaat worden. Vanaf 1 januari 2016 moeten 'datalekken' gemeld worden. Naast de organisatorische inrichting die als gevolg van deze wetswijziging noodzakelijk is om meldingen te kunnen doen, wordt er door Evides ook onderzoek gedaan naar aanvullende maatregelen die Evides helpen om datalekken te voorkomen en te kunnen detecteren.

Financiële risico's

Kredietrisico

Gezien de aard van de activiteiten is Evides in grote mate afhankelijk van de financiering hiervan. Zowel de economische ontwikkelingen als nieuwe wet- en regelgeving kunnen van invloed zijn op de beschikbaarheid en de kosten van de financiering.

Beheersmaatregelen

De treasurer van Evides verzorgt het kredietrisicobeheer. Deze stelt een treasury jaarplan voor aan de treasury commissie. De Directie en de Raad van Commissarissen bekrachtigen dit plan. In het treasury jaarplan voor 2016 is in het bijzonder aandacht besteed aan beleid en maatregelen ter vermindering van beschikbaarheidsrisico's. Gestuurd wordt op een verdere diversificatie van de leningportefeuille, onder andere door het aangaan van nieuwe (bank)relaties en het beter spreiden van de leningportefeuille over bestaande (bank)relaties.

De treasurer rapporteert elk kwartaal aan de treasurycommissie, directie en auditcommissie over de voortgang van het treasurybeleid. Er worden alleen en in beperkte mate eenvoudige treasuryproducten, zoals (gedekte) renteswaps, toegepast voor het mitigeren van renterisico's. Vanwege het belang van de leveringszekerheid ligt de nadruk van dit beleid primair op de beschikbaarheid van krediet. Voor de toelichting op de overige financiële risico's wordt verwezen naar de paragraaf [financiële risico's](#) in de toelichting op de geconsolideerde balans.

Fraude- en integriteitsrisico

Onze stakeholders verwachten dat Evides integer is. Evides streeft er dan ook naar om dit risico zoveel mogelijk te reduceren. Fraude kan echter in iedere organisatie voorkomen en is vaak gebaseerd op een samenloop van omstandigheden die ertoe kunnen leiden dat waarden aan de ondernemingen onrechtmatig worden onttrokken en/of misleiding ten aanzien van de verslaggeving plaatsvindt.

Beheersmaatregelen

Om medewerkers te ondersteunen in het integer handelen en het maken van de juiste keuzes, beschikt Evides over een

gedragscode integriteit. Hiermee wil Evides het besef van integer handelen bij de medewerkers verder vergroten. De gedragscode vat de reeds bestaande regelingen, richtlijnen en instructies samen en geeft richting aan integer handelen, uitgaand van gezond verstand. Regelmatig worden audits uitgevoerd en, voor zover van toepassing, worden beheersmaatregelen verder aangescherpt.

Financiële verslaggeving risico's

Risico ten aanzien van de onafhankelijkheid van de externe accountant

De externe accountant rapporteert de bevindingen in de jaarlijkse managementletter en het accountantsverslag aan de Directie, auditcommissie en RvC. Evides rapporteert periodiek over de opvolging van de aanbevelingen van de externe accountant aan de auditcommissie. Veelal is de relatie tussen accountant en onderneming langdurig van aard waarbij het risico bestaat dat de accountant te nauw betrokken wordt bij de onderneming en daarmee mogelijk zijn onafhankelijkheid welke nodig is voor een goede uitvoering van zijn controlerende en adviserende taak deels verliest.

Beheersmaatregelen

Met ingang van 2015 heeft Evides ter waarborging van de onafhankelijkheid van de externe accountant vrijwillig ervoor gekozen om een 7-jaars termijn voor kantoorrotatie toe te passen. Na wijziging van accountantskantoor zal de voormalige accountantsorganisatie voor twee aaneengesloten boekjaren geen wettelijke controles uitvoeren bij Evides. Dit beleid heeft na een zorgvuldig selectieproces door de RvC geresulteerd in de benoeming van Deloitte Accountants door de AvA met ingang van het boekjaar 2015. Op basis van een evaluatie van de jaarrekeningcontrole 2015 is de opdracht gecontinueerd.

Wet- en regelgeving risico's

Risico van non-compliance wetgeving

Evides wordt als waterbedrijf geconfronteerd met een veelheid aan wet- en regelgeving. Mede gelet op haar maatschappelijke verantwoordelijkheid hecht Evides er groot belang aan om alle relevante wet- en regeling aantoonbaar na te leven met bijzondere aandacht voor de verplichting die voortvloeien uit de Drinkwaterwet. Dit vraagt om borging van de betreffende wet- en regelgeving binnen Evides.

Beheersmaatregelen

Het compliance management systeem is inmiddels ingebed in de algemene kwaliteitszorgsystematiek binnen Evides. Zo is compliance opgenomen in de beleidsverklaring van het kwaliteitszorg managementsysteem. Tevens is compliance toegevoegd aan de visie van Evides en maakt het onderdeel uit van de gedragscode integriteit. De rol van Compliance Officer is formeel in het management team belegd. In 2016 is de naleving van de Drinkwaterwet intern geaudit, volgend op de nulmeting in 2015. De verbeteracties die uit de audit volgen worden in 2017 uitgevoerd. In 2016 zijn tevens de voorbereidingen getroffen om in 2017 te starten met Compliance Management Programma's voor wetten zoals Mededingingswet, Aanbestedingsrecht, Waterwet en Privacywet. Ook binnen deze programma's zal naleving geaudit worden en zullen de bevindingen worden uitgewerkt in een verbeterplan.

Vennootschapsbelastingrisico

De wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooiën op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van Vpb worden onderworpen als die private ondernemingen. De aanpassingen strekken ertoe een gelijk speelveld te creëren tussen partijen. Tot 2016 was Evides in Nederland in beginsel vrijgesteld van Vpb. Met ingang van 2016 is het gehele in Nederland behaalde resultaat Vpb-plichtig maar zal er vrijstelling verkregen kunnen worden voor zover er sprake is van de uitvoering van een wettelijke taak.

Het wetsvoorstel is op 26 mei 2015 door de Eerste Kamer aangenomen. Pas daarna heeft de Belastingdienst zich bereid getoond om in overleg te treden. Dit overleg is voor ons van groot belang omdat de wetgever voor een zgn. open norm heeft gekozen. Hierdoor zijn nadere afspraken met de Belastingdienst noodzakelijk om meer zekerheid te verkrijgen over de fiscale positie van Evides en naleving van fiscale wetgeving te borgen.

Beheersmaatregelen

Evides is nog in overleg met de Belastingdienst om tot nadere afspraken te komen omtrent de uitwerking en toepassing van de belastingplicht. Dit betreft o.a. afspraken omtrent de fiscale openingsbalans, toepasbaarheid van vrijstellingen en interne verrekenprijzen. Aangezien dit overleg nog niet is afgerond, is de fiscale positie aan onzekerheid onderhevig. Om een getrouwe weergave van de Vpb-positie in de jaarrekening te borgen, hebben wij extern fiscaal juridisch advies ingewonnen.

Risico ten aanzien van naleving regulering van drinkwatertarieven

De drinkwaterwet voorziet ter bescherming van de gebonden consument in het toezicht op een transparante tariefopbouw alsmede een verantwoording ten aanzien van het met de wettelijke activiteiten gerealiseerde rendement ten opzichte van het wettelijk maximaal toegestane rendement. ILT heeft hierbij kritiek geuit ten aanzien van de onderbouwing van de drinkwatertarieven 2013.

Beheersmaatregelen

Naar aanleiding van de door ILT geuite kritiek heeft de drinkwatersector, met tussentijdse afstemming met ILT en haar adviseur ACM, diverse verbeterinitiatieven opgepakt om te kunnen voorzien in een objectieve, reproduceerbare en transparante verdeling van kosten en daarmee het inzicht in de kostenopbouw van de tarieven. Voorgaande heeft onder andere geleid tot een herdefiniëring van wettelijke drinkwateractiviteiten en een nieuwe opzet van de rapportage tariefopbouw 2016, welke eind 2015 is gerapporteerd aan ILT. Op basis van respectievelijk de recente adviezen van ACM en het oordeel van ILT over de tarieven 2016 constateren wij dat de toezichthouder de nieuwe rapportage een stap in de juiste richting vindt om inzichtelijk te maken welke kosten worden gedekt door de drinkwatertarieven. Helaas stellen ACM en ILT ook dat Evides nog niet op alle punten voldoet aan de wettelijke bepalingen. Naar aanleiding hiervan stelt ILT een aanwijzing in het vooruitzicht als bij de totstandkoming van de drinkwatertarieven 2018 dezelfde tekortkomingen worden geconstateerd. Evides zal zich in samenwerking met haar collega-drinkwaterbedrijven ook de aankomende jaren blijven inzetten voor een duidelijk normenkader en naleving van de Drinkwaterwet en, waar mogelijk, een verdere verfijning aan te brengen in de tariefsopbouw en de transparantie te verbeteren. De toezichthouder heeft reeds toegezegd voor eind maart 2017 een toetsingkader op te stellen. Evides heeft in 2016, ten behoeve van de tarieven 2017, reeds vooruitlopend op het oordeel over de tarieven 2016 en het toetsingkader verdere verbeteringen in het kostprijsmodel doorgevoerd.

Corporate Governance

Evides Waterbedrijf volgt op vrijwillige basis de uitgangspunten en best practices van de Nederlandse Corporate Governance Code. Evides beoogt hiermee ook naar buiten toe duidelijkheid en openheid te betrachten over haar governance en wijze van bedrijfsvoering. De uitgangspunten en best practices zijn opgenomen of verwerkt in de diverse reglementen en regelingen, die het functioneren van de organen van Evides regelen, dan wel inhoud geven aan de binnen Evides geldende regels.

Ten aanzien van de Code geeft Evides Waterbedrijf hierna aan op welke punten wordt afgeweken, volgens het principe 'pas toe of leg uit':

- De regels die expliciet geschreven zijn voor beursgenoteerde ondernemingen worden niet toegepast;
- De directie van Evides Waterbedrijf is benoemd voor onbepaalde tijd;
- De aandeelhouders of groepen van aandeelhouders hebben het recht een aantal leden van de Raad van Commissarissen (RvC) voor te dragen, hun zittingstermijn te bepalen en de voorzitter te benoemen. De vicevoorzitters bekleden gezamenlijk de in de Code voorziene rol;
- Evides heeft in verband met de omvang van de onderneming geen interne auditor aangesteld. De auditcommissie heeft hiermee ingestemd;
- De website van Evides fungeert niet als communicatiemiddel met haar aandeelhouders, omdat er sprake is van een rechtstreekse aandeelhoudersrelatie;
- Voor de bezoldiging wordt de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) gevolgd (zie [Bericht van de Raad van Commissarissen](#)).

Naar aanleiding van de in december 2016 herziene Code zal Evides Waterbedrijf haar governance op dat punt evalueren.

Evides Waterbedrijf is een naamloze vennootschap. Ingevolge de Drinkwaterwet past zij het gemitigeerd structuurregime toe. Een aantal belangrijke besluiten is ingevolge de wet voorbehouden aan de goedkeuring van de aandeelhouders, zoals het drinkwatertarief en de winstbestemming. Ook de benoeming, het ontslag en het bezoldigingsbeleid van de Directie is voorbehouden aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA). De RvC regelt de concrete bezoldiging en arbeidsvoorwaarden. De RvC bestaat uit zeven leden en heeft een onafhankelijk voorzitter. Er fungeert een auditcommissie, een remuneratiecommissie en een (ad hoc) selectie- en benoemingscommissie.

De AVA van Evides bestaat uit een vertegenwoordiging van B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides (een samenwerkingsverband van de gemeenten in Zuid-Holland Zuid dat 50% van de aandelen bezit) en een vertegenwoordiging van DELTA N.V. (houder van de andere 50% van de aandelen). Zie het overzicht van [alle gemeenten in het voorzieningsgebied](#) van Evides Waterbedrijf.

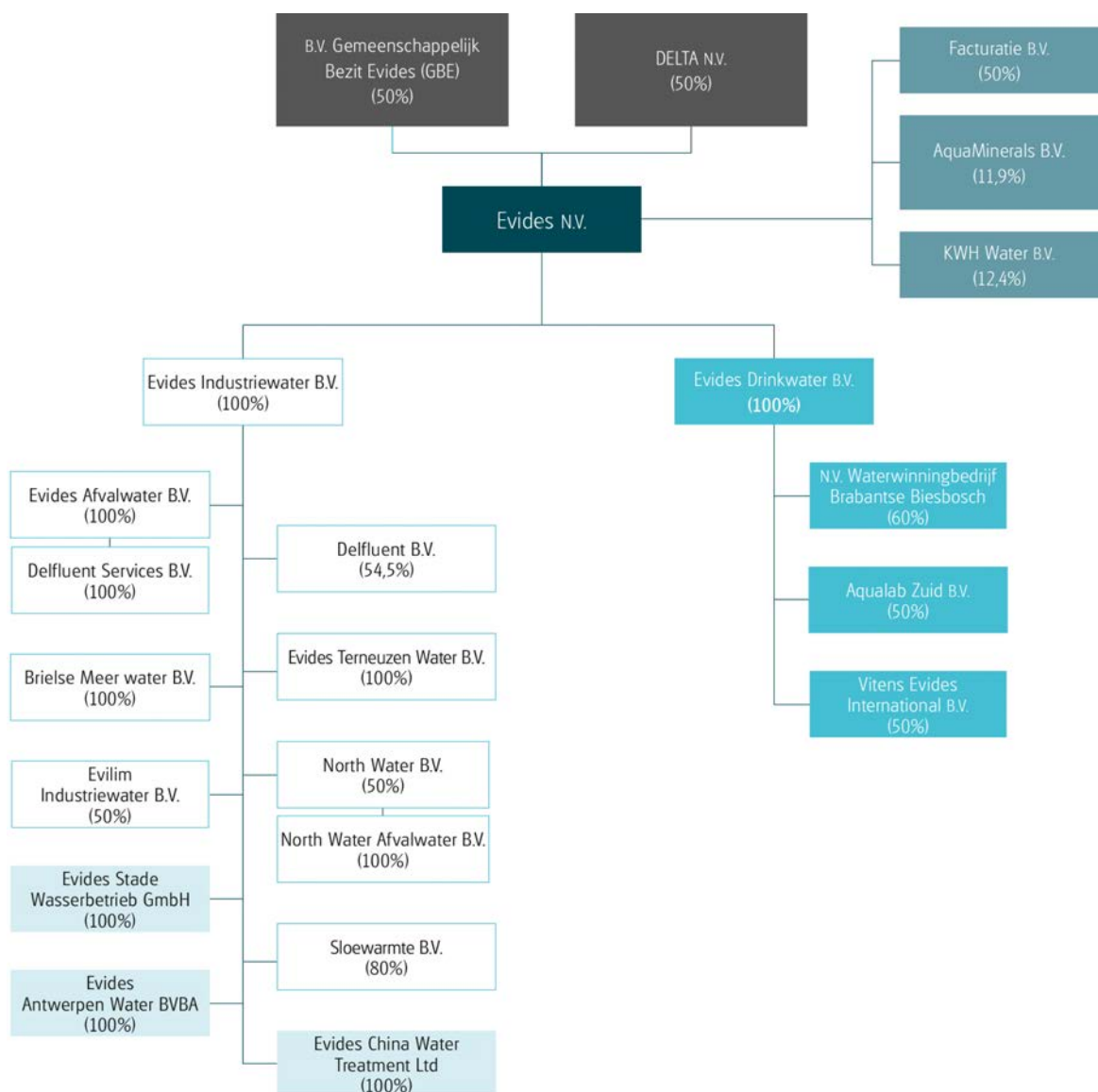
Deelnemingen

Evides N.V. staat aan het hoofd van de Evides-groep. De belangrijkste activiteiten worden uitgevoerd door ondernemingen die zijn gegroepeerd onder de twee hoofdonderdelen Evides Drinkwater B.V. en Evides Industriewater B.V.

Onder Evides Drinkwater B.V. zijn alle activiteiten gebracht die te maken hebben met winning, productie en levering van drinkwater. Evides Industriewater B.V. en de dochterondernemingen die hieronder vallen, richten zich op de winning, productie en levering van industriewater en de zuivering van afvalwater. De Evides groep heeft diverse vestigingen in Nederland, het hoofdkantoor staat in Rotterdam.

In december 2015 is het economisch eigendom van het drinkwaterbedrijf van Evides Drinkwater B.V. overgedragen aan Evides N.V. Deze interne herstructurering was noodzakelijk doordat Evides N.V. en Evides Drinkwater B.V. vanaf 1 januari 2016 in beginsel belastingplichtig werden voor de vennootschapsbelasting (Vpb) op grond van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen. In 2017 zal Evides Drinkwater B.V. naar verwachting infuseren in Evides N.V.

In het onderstaande structuurschema Deelnemingen zijn de vennootschappen van Evides Waterbedrijf in 2016 in beeld gebracht. Een compleet overzicht van de deelnemingen en het aandeelhouderschap van de verschillende groepen vindt u op de volgende pagina's:

Deelnemingen Evides N.V.

Behalve Evides Drinkwater B.V. en Evides Industriewater B.V., waarvan Evides N.V. 100% eigenaar is, heeft Evides N.V. deelnemingen in:

Facturatie B.V.

Met Vitens neemt Evides op 50/50-basis deel aan een joint venture die zich richt op het factureren en incasseren van watergelden bij huishoudelijke en klein zakelijke waterklanten. Voor Evides betreft dit het zuidwesten van Zuid-Holland. Deze deelneming is te beschouwen als een cost center en kent geen winstoogmerk.

KWH Water B.V.

Via KWH Water heeft Evides toegang tot onderzoeken en ontwikkelingen op het gebied van drinkwater en ander water, dat voornamelijk in Vewin verband wordt opgedragen (Vewin is de Vereniging van Waterbedrijven in Nederland). Evides heeft een aandelenpositie van 12,4%.

AquaMinerals B.V.

AquaMinerals (voorheen genaamd: Reststoffenunie Waterleidingbedrijven B.V.) is opgericht door de Nederlandse drinkwaterbedrijven om gezamenlijk reststoffen her te bestemmen. Per 1 juli 2016 is bovenvermelde naamswijziging doorgevoerd. In verband met de toetreding van De Watergroep uit België door uitgifte van nieuwe aandelen is het belang van Evides gewijzigd van 12,6% naar 11,9%.

Deelnemingen Evides Drinkwater B.V.

Evides Drinkwater B.V. is aandeelhouder van:

N.V. Waterwinningbedrijf Brabantse Biesbosch (WBB)

WBB is eigenaar van de spaarbekkens waarin voorzuivering van Maaswater plaatsvindt, waarna het wordt getransporteerd naar de zuiveringsinstallaties van Evides. Dit water vormt de belangrijkste bron voor drink- en industriewater in het leveringsgebied van Evides. Evides is veruit de grootste afnemer (97%) en verzorgt de exploitatie van WBB op basis van een langjarig contract. WBB is voor 60% in handen van Evides en voor 40% van Brabant Water N.V. Deze deelneming is te beschouwen als een cost center en kent geen winstoogmerk.

Aqualab Zuid B.V.

Aqualab Zuid is een geaccrediteerd laboratorium dat wateranalyses uitvoert ten behoeve van aandeelhouders en externe klanten. Aqualab Zuid is voor 50% in handen van Evides, voor 32,5% van Brabant Water N.V. en voor 17,5% van N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg.

Vitens Evides International B.V.

Evides neemt op 50/50-basis met Vitens deel aan deze joint venture. Vitens Evides International richt zich op de verwerving en uitvoering van internationale projecten ten behoeve van de overdracht vankennis en kunde van drinkwaterprocessen. Op deze manier levert Evides een bijdrage aan de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties. Deze deelneming is te beschouwen als een cost center en kent geen winstoogmerk.

Deelnemingen Evides Industriewater B.V.

Evides Industriewater B.V. is aandeelhouder van:

Evides Afvalwater B.V.

Evides Afvalwater zuivert het afvalwater van klanten die zijn aangesloten bij de AWZI Sloe en AWZI Schiphol. Evides Industriewater is 100% eigenaar van deze onderneming.

Delfluent Services B.V. (DSBV)

De exploitatiemaatschappij DSBV beheert de AWZI's Houtrust en Harnaspolder en heeft in dit kader van Delfluent B.V. een onderhoudscontract verkregen met een looptijd van 30 jaar (tot 2033). Sinds eind 2012 is dit een 100% deelneming van Evides Afvalwater B.V.

Delfluent B.V.

Het consortium DBV heeft van het Hoogheemraadschap van Delfland het DBFO-contract (ontwerpen, bouwen, financieren en exploiteren) verworven voor de bouw van de AWZI Harnaspolder, het aanpassen van de bestaande AWZI Houtrust en het exploiteren van beide AWZI's met bijbehorende transportstelsels voor een periode van 30 jaar (tot 2033). DBV is in eigendom van Evides (54,5%), DIF Infrastructure II (35,5%), en Strukton Finance (10%).

Brielse Meer Water B.V.

Het water uit het Brielse Meer dat via Brielse Meer water B.V. beschikbaar komt, vormt een belangrijke bron voor de industriewatervoorziening in het Rotterdamse havengebied. Evides Industriewater is 100% eigenaar van deze vennootschap.

Evides Terneuzen Water B.V.

Via lokale installaties levert Evides Terneuzen industriewater aan Dow Terneuzen. Evides Industriewater is 100% eigenaar van deze onderneming.

North Water B.V.

Evides werkt samen met Waterbedrijf Groningen in de joint venture North Water B.V. Doel is het bundelen van de krachten voor het verwerven en exploiteren van projecten en activiteiten op de markt van industrieel water en afvalwater in de noordelijke provincies. Evides participeert voor 50% in North Water B.V.

North Water Afvalwater B.V.

North Water Afvalwater B.V. is een 100% dochtervennootschap van North Water B.V. en richt zich specifiek op het realiseren en exploiteren van zuiveringsinstallaties in de noordelijke provincies.

Evilim Industriewater B.V.

Evides heeft samen met de Waterleiding Maatschappij Limburg de joint venture Evilim Industriewater B.V. opgericht. Doel is het bundelen van de krachten voor het verwerven en exploiteren van projecten op de markt van proces- en afvalwater in het zuiden van Nederland. Evides participeert voor 50% in Evilim Industriewater B.V.

Sloewarmte B.V.

Evides heeft in 2014 samen met Zeeland Seaports Beheer B.V. en Martens Havenontvangstinstallatie Vlissingen B.V. de joint venture Sloewarmte B.V. opgericht met als doel het gezamenlijk ontwikkelen van een duurzame restwarmtekoppeling rond Vlissingen. Evides heeft in 2016 een 80% meerderheidsbelang in Sloewarmte B.V. verworven. Zeeland Seaports Beheer B.V. en Martens Havenontvangstinstallatie Vlissingen B.V. participeren ieder voor 10%.

Overige dochterondernemingen

Ten behoeve van de buitenlandse industriewaterprojecten beschikt Evides over de volgende 100% dochterondernemingen: Evides Stade Wasserbetrieb GmbH, Evides Antwerpen Water BVBA en Evides China Water Treatment Ltd in Hongkong.

In 2015 zijn al onze operationele industriewateractiviteiten in Azië beëindigd. Derhalve zijn de entiteiten EvidEx Holding B.V., EvidEx China Water Treatment Services B.V., EvidEx Xinneng Water Treatment Services B.V. en EvidEx Vietnam Water Treatment Services B.V. in 2016 ontbonden. In 2016 is ook Evides (Beijing) Water Treatment Technical Services CO. Ltd geliquideerd. De verwachting is dat Evides China Water Treatment Ltd in Hongkong in de loop van 2017 afgewikkeld en geliquideerd kan worden.

Minderheidsdeelnemingen

Van de hiervoor beschreven deelnemingen vormen de volgende deelnemingen geen onderdeel van de geconsolideerde jaarrekening van Evides N.V., maar ze zijn opgenomen onder de post financiële vaste activa (bedragen in € miljoenen):

Vennootschap	Deelnemings- percentage	Waarderingsgrondslag	Waarde per 2016	Waarde per 2015
Delfluent B.V.	54,5%	Vermogensmutatiemethode	0,0	0,0
Evilim Industriewater B.V.	50,0%	Vermogensmutatiemethode	0,8	1,8
North Water B.V.	50,0%	Vermogensmutatiemethode	15,3	14,9
Vitens-Evides International B.V.	50,0%	Vermogensmutatiemethode	0,7	0,5
Facturatie B.V.	50,0%	Vermogensmutatiemethode	1,9	1,9
Aqualab Zuid B.V.	50,0%	Vermogensmutatiemethode	1,5	1,5
Sloewarmte B.V.	80,0%	Vermogensmutatiemethode	0,5	0,1
AquaMinerals B.V.	11,9%	Verrijgingsprijs	0,1	0,1
KWH Water B.V.	12,4%	Verrijgingsprijs	1,4	1,4
Totaal			22,2	22,2

Hierna volgt een overzicht met kengetallen per 2016* van de minderheidsdeelnemingen (bedragen in € miljoenen):

Vennootschap	Omzet	Resultaat	Activa	Solvabiliteit	FTE's
Delfluent B.V. ¹	50,1	-32,3	234,9	-21%	0,0
Evilim Industriewater B.V.	1,3	0,1	4,7	86%	1,5
North Water B.V.	8,2	1,4	41,2	98%	0,0
Vitens-Evides International B.V.	20,6	0,0	14,4	12%	0,0
Facturatie B.V.	22,1	0,0	4,0	96%	0,0
Aqualab Zuid B.V.	11,1	0,0	6,8	44%	98,6
KWH Water B.V.	20,0	-0,1	33,2	39%	146,5
AquaMinerals B.V.	5,1	0,0	2,4	32%	7,7

* Op basis van concept jaarrekening 2016

¹ Op basis van de wijze waarop Delfluent B.V. financieel is gestructureerd wordt aan de aandeelhouders een zogenaamde 'cash flow sharing component' uitgekeerd over de aan Delfluent verstrekte achtergestelde lening. Deze uitkering komt ten laste van het resultaat en resulteert in een tijdelijk verlies en negatief eigen vermogen.

Raad van Commissarissen

Bericht van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen (RvC) houdt toezicht op het beleid van de Directie en de algemene gang van zaken bij Evides Waterbedrijf. Daarnaast staat de RvC de Directie bij met advies.

Formele aanbieding jaarverslag

Hierbij leggen wij u het door de Directie opgestelde jaarverslag van Evides N.V. voor, met daarin opgenomen de jaarrekening over 2016. De jaarrekening is door Deloitte Accountants B.V. voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

Evides heeft in dit verslagjaar goed gepresteerd en haar doelstellingen grotendeels gerealiseerd. De Raad van Commissarissen spreekt haar waardering hierover uit en is verheugd met dit resultaat.

Wij hebben het verslag inclusief jaarrekening met de Directie besproken in aanwezigheid van de accountant. Het jaarverslag en de door de Directie voorgestelde winstbestemming hebben onze goedkeuring. Wij leggen het jaarverslag, de jaarrekening en de winstbestemming voor aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders om in de vergadering van d.d. 24 mei 2017 vast te stellen.

Tevens verzoeken wij de Algemene Vergadering van Aandeelhouders om voor het jaar 2016 decharge te verlenen aan de Directie voor het gevoerde beleid en aan de leden van de RvC voor het uitgeoefende toezicht.

*Namens de Raad van Commissarissen,
E. Hagdorn - van der Meijden, voorzitter
24 mei 2017*

Samenstelling en profiel

De Raad van Commissarissen (RvC) bestaat uit zeven personen, die worden benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA). Er is steeds tenminste één onafhankelijke commissaris, benoemd op voordracht van de RvC. DELTA en GBE hebben ieder een voordrachtrecht ten aanzien van twee commissarissen. Op dit punt wijkt Evides af van de Corporate Governance Code, die Evides vrijwillig toepast. De OR heeft een aanbevelingsrecht ten aanzien van twee commissarissen. De voorzitter is een onafhankelijke commissaris.

Er zijn twee subcommissies ingesteld door de RvC, te weten de auditcommissie en de remuneratiecommissie. De selectie- en benoemingscommissie wordt ad hoc samengesteld.

De profielschets van de RvC beschrijft de uitgangspunten voor de samenstelling van de RvC. Gestreefd wordt naar een evenwichtige samenstelling binnen de raad wat betreft de ervaring en affiniteit met de aard en cultuur van het bedrijf, alsook naar de in de Wet Bestuur en Toezicht beoogde diversiteit met betrekking tot de man-vrouwverhouding.

De Wet Bestuur en Toezicht heeft als doel om een evenwichtigere verdeling tussen mannen en vrouwen te bereiken in besturen van ondernemingen en in Raden van Commissarissen. Met een evenwichtige verdeling wordt bedoeld dat minimaal 30% van de zetels wordt bezet door mannen en ook minimaal 30% door vrouwen (voor zover de zetels worden bezet door natuurlijke personen). Door de benoeming van mevrouw Hagdorn-van der Meijden bestaat de RvC momenteel uit twee vrouwen en vijf mannen. Daarmee voldoet de RvC net niet aan het hierboven genoemde criterium. De huidige samenstelling van de RvC en de subcommissies is verder in lijn met de profielschets.

In de RvC is vakinhoudelijke kennis aanwezig op de volgende gebieden:

- financiën, risicobeheersing, treasury en accountantscontrole
- drinkwatervoorziening en affiniteit met de waterketen
- ondernemerschap in een kapitaalsintensieve sector en kennis van de (internationale) markt en klanten van industriewater alsmede de hieraan gerelateerde industriële dienstverlening (incl. afvalwaterverwerking)
- kennis van en netwerken in het openbaar bestuur
- klant- en consumentenbelangen
- HRM-beleid, bedrijfsorganisatie en verandermanagement
- Corporate Governance en juridische zaken
- Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)

Samenstelling

Op 31 december 2016 bestond de RvC van Evides Waterbedrijf uit de volgende commissarissen:

- mevrouw E. Hagdorn – van der Meijden (onafhankelijk commissaris) - voorzitter RvC en tevens lid remuneratiecommissie
- de heer H.G. Bouwman (aanbeveling OR) – lid en tevens lid auditcommissie
- de heer P.C. Hartog (voordracht GBE) – lid en tevens voorzitter van de auditcommissie en vicevoorzitter RvC
- de heer D.A. van Doorn (voordracht GBE) – lid en tevens lid auditcommissie
- mevrouw A.G. Nijhof (aanbeveling OR) – lid en tevens voorzitter remuneratiecommissie
- de heer B.J. de Reu (voordracht DELTA) – lid en tevens lid remuneratiecommissie
- de heer F. Verhagen (voordracht DELTA) – lid, vicevoorzitter RvC en tevens lid auditcommissie

In 2016 hebben de volgende mutaties plaatsgevonden in de RvC:

- Mevrouw Hagdorn – van der Meijden is per 29 juni benoemd als onafhankelijk commissaris en voorzitter van de RvC en tevens lid van de Remuneratiecommissie.
- De benoeming van de heer Van Manen, voorzitter, is op diezelfde datum geëindigd.
- De heer P.C. Hartog is op 26 mei 2016 benoemd als lid en vicevoorzitter van de RvC, zulks op voordracht van GBE.
- Met ingang van 26 mei 2016 is de heer Van Dalen teruggetreden.

In 2016 hebben de volgende herbenoemingen plaatsgevonden in de RvC:

- De heer van Doorn, per 29 juni 2016.
- Mevrouw Nijhof, per 1 oktober 2016.
- De heer Bouwman, per 1 oktober 2016.

Meldplicht tegenstrijdige belangen

Op grond van de Corporate Governance Code dient een commissaris of een bestuurder een (potentieel) tegenstrijdig belang dat van materiële betekenis is voor de vennootschap en/of de betreffende commissaris of bestuurder direct te melden aan de voorzitter van de Raad van Commissarissen. In dit verslagjaar zijn geen meldingen ontvangen.

Vergaderingen en overige activiteiten

De Raad van Commissarissen (RvC) heeft in de verslagperiode vijf keer vergaderd. De RvC vergaderde in 2016 over het algemeen voltallig en geen van de commissarissen is frequent afwezig geweest. Er vond regelmatig overleg plaats tussen de Directie en de voorzitter van de RvC. Voor de nieuwe commissarissen is een introductieprogramma gestart.

In de vergaderingen zijn de ontwikkelingen van Evides besproken. Daarbij zijn onder meer behandeld:

- jaarverslag 2015, voorstel winstbestemming en het verslag van de accountant, en het financiële verslaggevingsproces in het algemeen
- opvolging voorzitterschap RvC in 2016 en aan de orde zijnde (her)benoemingen
- strategie 2017-2021
- financiële zaken; waaronder de verantwoording van de tariefsopbouw

- treasury statuut en treasury jaarplan
- remuneratierapport, vergoeding RvC leden
- sociaal jaarverslag 2015
- voortgang ict-projecten, met name Waterkracht/ACE (één geïntegreerd ICT-landschap)
- investeringsplanning drinkwater
- drinkwatertarieven 2017 inclusief het tariefbeleid dat hieraan ten grondslag ligt en voorwaarden Evides, tariefontwikkeling in relatie tot maximaal toegestane vermogenskostenvergoeding
- activiteiten en groeistrategie Evides Industriewater
- diverse commerciële dossiers en dienstverleningsovereenkomsten
- fiscale zaken: onder andere wetmodernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen inclusief de voorgenomen fusie tussen Evides Drinkwater B.V. en Evides N.V.
- risicomangement van Evides
- structurele veranderingen n.a.v. issue Pyrazol in Maaswater (2015)
- ontwikkelingen bij aandeelhouder Delta
- onderzoeksprogramma H2020
- beleid voor de korte en lange termijn en het Ondernemingsplan 2017, inclusief het lange termijn investeringsplan.

De RvC heeft haar functioneren over 2016 geëvalueerd en naar aanleiding daarvan een aantal acties geformuleerd.

De auditcommissie heeft in 2016 zes keer vergaderd, waarbij besluiten van de RvC over interne financiële controle, beheersing van financiële risico's – waaronder ook fraudebeleid en integriteit – externe verslaggeving, diverse commerciële dossiers, de tariefontwikkeling en het Ondernemingsplan inhoudelijk zijn voorbereid.

Tussendoor is ook telefonisch overleg geweest binnen de commissie. Er is overleg geweest met de externe accountant, onder andere over de managementletter en het accountantsverslag.

De remuneratiecommissie heeft in 2016 eenmaal vergaderd. In deze vergadering zijn zowel het Remuneratierapport 2016 als de doelstellingen van de Directie besproken.

Bezoldiging directie en RvC

Directie

De uitgangspunten van het beleid voor de bezoldiging van de directie zijn als volgt:

- de bezoldiging dient hoog genoeg te zijn om goed management te kunnen aantrekken en te behouden;
- de bezoldiging dient te passen binnen die van vergelijkbare bedrijven in een vergelijkbare markt, rekening houdend met het publieke karakter van het bedrijf;
- de bezoldiging stimuleert zowel de korte- als de langetermijndoelstellingen van de onderneming;
- de bezoldiging dient te passen binnen de normering die vastgelegd is in de 'Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector' (WNT);
- de overige arbeidsvoorwaarden zijn marktconform binnen de sector. De bezoldiging wordt geïndexeerd conform de indexering in de WNT, tenzij de resultaten ten opzichte van vooraf overeengekomen doelstellingen aanleiding zouden geven geen (volledige) indexatie toe te kennen. De RvC stelt de indexering vast.

Voor de hoogte van de bezoldiging in 2016 wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening.

Raad van Commissarissen (RvC)

Het uitgangspunt van het beleid is een marktconforme bezoldiging die onafhankelijk is van het bedrijfsresultaat, waarbij de bezoldiging dient te passen binnen de normering die vastgelegd is in de 'Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector' (WNT). In 2015 is er een nieuwe versie van de WNT van kracht geworden waarin de norm

voor de maximale bezoldiging voor Raden van Commissarissen is verhoogd. De bezoldiging van de RvC-leden van Evides zal in 3 jaarlijkse stappen worden verhoogd naar het nieuwe maximum, de eerste stap heeft plaatsgevonden in 2015 en de tweede in 2016. Voor de hoogte van de bezoldiging in 2016 wordt verwezen naar de toelichting op de jaarrekening.

Personalia RvC en directie

De personalia van de Raad van Commissarissen en de directie van Evides Waterbedrijf zijn hieronder weergegeven.

Raad van Commissarissen

Mevrouw prof. dr. E. Hagdorn-van der Meijden (1960), voorzitter

Nationaliteit: Nederlands

Beroep/hoofdfunctie: Beroepscommissaris en Toezichthouder

Datum eerste benoeming: 29 juni 2016

Einde lopende termijn van benoeming: 29 juni 2020

Invulling commissariaten/toezichthouder:

- Lid Raad van Commissarissen Nederlands Loodswezen
- Lid Raad van Commissarissen Van Tilburg Bastianen B.V.
- Lid Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (adviesraad regering)
- Lid Bestuur CWI (Centrum voor Wiskunde en Informatica, NWO instituut)
- Lid Topteam Logistiek, namens minister van EZ richtinggevend in logistieke innovaties medeoprichter als vertegenwoordiger Wetenschap
- Voorzitter Raad van Toezicht Pulsar Academie
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting AllesKITs (behandelcentrum voor kinderen met ADHD)
- Lid Raad van Advies onderzoeksprogramma Complexity (NWO)
- Vicevoorzitter Raad van Toezicht Theater Rotterdam

Werkervaring o.a.:

- Directeur Strategie TNO
- Bijzonder Hoogleraar Transport, Distributie en Logistiek met specialisatie Ketens en Netwerken Vrije Universiteit Amsterdam
- Partner Boer & Croon

De heer mr. H.G. Bouwman (1952)

Nationaliteit: Nederlands

Beroep/hoofdfunctie: Adviseur juridische zaken

Datum eerste benoeming: 30 september 2012

Einde lopende termijn van benoeming: 30 september 2020

Nevenfuncties:

- Bestuurslid Stichting Preferente Aandelen Wolters-Kluwer
- Lid Raad van Advies The Waste Transformers

Werkervaring o.a.:

- Lid Raad van Bestuur Sara Lee International
- Senior Vice President Juridische Zaken Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken N.V.

De heer drs. DA. van Doorn (1950)

Nationaliteit: Nederlands

Beroep/hoofdfunctie: Directeur/Eigenaar Van Doorn Consultancy

Datum eerste benoeming: 28 juni 2012

Einde lopende termijn van benoeming: 28 juni 2020

Nevenfuncties:

- Voorzitter Delta Port Donatiefonds
- Rijnvaartcommissaris
- Chairman Dry Bulk Experts Group

Werkervaring o.a.:

- CEO Europees Massagoed Overslagbedrijf (EMO) en Erts en Kolen Overslagbedrijf Maasvlakte (EKOM)
- Lid Directie Van Ommeren Nederland B.V.
- Managing director Van Ommeren Binnentankvaart B.V.

De heer drs. P.C. Hartog (1962)

Nationaliteit: Nederlands

Beroep/hoofdfunctie: Managing Director APM Terminals Maasvlakte II en APM Terminals Rotterdam

Datum eerste benoeming: 26 mei 2016

Einde lopende termijn van benoeming: 26 mei 2020

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Commissarissen WoonInc, Eindhoven

Werkervaring o.a.:

- Algemeen directeur-Eigenaar van PH Business Development BV
- Managing Director Rockwool Benelux Holding BV
- Managing director Forbo Flooring BV

Mevrouw ir. A.G. Nijhof MBA (1966)

Nationaliteit: Nederlands

Beroep/hoofdfunctie: Voorzitter Raad van Bestuur Tauw Group bv.

Datum eerste benoeming: 30 september 2012

Einde lopende termijn van benoeming: 30 september 2020

Nevenfuncties:

- Lid Raad van de Leefomgeving en Infrastructuur
- Lid van de Centrale Plan Commissie
- Lid Raad van Toezicht ARK
- Lid van de Maatschappelijke Adviesraad RIVM
- Overheidscommissaris van De Nederlandsche Bank

Werkervaring o.a.:

- Lid Raad van Bestuur Grontmij
- Directeur-Generaal Water ministerie van Infrastructuur en Milieu

De heer drs. F. Verhagen RA (1961)

Nationaliteit: Nederlands

Beroep/hoofd functie: CFO DELTA N.V.

Datum eerste benoeming: 24 juni 2009

Einde lopende termijn van benoeming: 24 juni 2017

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Commissarissen DELTA Netwerkbedrijf
- Lid Raad van Toezicht Admiraal de Ruyter Ziekenhuis
- Lid Raad van Toezicht Hogeschool Zeeland

Werkervaring o.a.:

- CFO Essent Trading International SA
- CFO bij verschillende internationale onderdelen van Reed-Elsevier

De heer drs. B.J. de Reu (1950)

Nationaliteit: Nederlands

Beroep/hoofd functie: Gedeputeerde Provincie Zeeland

Datum eerste benoeming: 26 november 2015

Einde lopende termijn van benoeming: 26 november 2019

Nevenfuncties:

- Lid IPO-bestuur
- Voorzitter gebiedsoverleg Zuid Westelijke Delta
- Lid AB/DB RUD
- Lid bestuur BRZO-RUD (DCMR)
- Lid RvB/covoorzitter VZW Bio Base Europa
- Voorzitter RvT Biobased Delta
- Lid Comité van Aanbeveling Jeugdcultuurfonds
- Lid board Smart Delta Resources
- Lid commissie toekomstige zorg Zeeland
- Voorzitter van Het Vlaams-Nederlands Huis deBuren
- Committee of the Regions / lid commissie NAT
- Lid Scheldemondraad
- Lid bestuur HNP Brussel
- Lid Comité van Toezicht Stuurgroep Interreg Vlaanderen-Nederland
- Lid Comité van Toezicht OP-Zuid 2014-2020

Werkervaring o.a.:

- Directeur RPCZ (Adviesbureau voor Onderwijs en Kindcentra Zeeland)

Directie

Mevrouw ir. A.M. Ottolini (1958)

Nationaliteit: Nederlands

Algemeen Directeur Evides Waterbedrijf

Datum benoeming: 1 november 2014

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Commissarissen Delfluent B.V.
- Bestuurslid Stichting Water for Life
- Lid Raad van Commissarissen Spaarnelanden
- Lid Raad van Commissarissen woningcorporatie Ons Doel

Financiële resultaten 2016

Algemeen

Ten behoeve van de financiële transparantie zijn hierna respectievelijk de verkorte balans voor winstverdeling per eind 2016 en de verkorte winst- en verliesrekening over 2016 van het drinkwaterbedrijf en het industrie- en afvalwaterbedrijf afzonderlijk gepresenteerd.

De onderlinge levering van diensten tussen Evides Waterbedrijf (ENV) en Evides Industriewater B.V. (EIW) liggen vast in dienstverleningsovereenkomsten. Daarin zijn ook afspraken gemaakt over de bijbehorende tarieven (Internal Transfer Price) waartegen onderling wordt afgerekend. De systematiek en de kostentoe rekening zijn daarbij door gespecialiseerde bedrijven getoetst. In het hoofdstuk [Deelnemingen](#) zijn de belangen van ENV en EIW aangegeven.

De verkorte balans voor winstverdeling per eind 2016 alsmede de verbijzondering daarvan naar drinkwater respectievelijk industriewater (inclusief afvalwater) is als volgt:

(in € miljoenen)	Drinkwater	Industriewater	Geconsolideerd
Activa			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	0,0	11,3	11,3
Materiële vaste activa	851,9	94,8	946,7
Financiële vaste activa *	175,4	110,9	116,7
Totaal vaste activa	1.027,3	217,0	1.074,7
Vlottende activa			
Voorraden en onderhanden projecten	3,8	1,3	5,1
Vorderingen en overlopende activa	31,4	25,5	56,9
Liquide middelen	6,3	8,6	14,9
Totaal vlottende activa	41,5	35,4	76,9
Totaal activa	1.068,8	252,4	1.151,6

(in € miljoenen)	Drinkwater	Industriewater	Geconsolideerd
Passiva			
Eigen vermogen *	496,7	169,6	496,7
Minderheidsbelang derden	6,1	0,0	6,1
Voorzieningen	3,0	2,2	5,2
Langlopende schulden	460,0	0,4	460,4
Kortlopende schulden	160,6	22,6	183,2
Intercompany vorderingen en schulden*	-57,6	57,6	0,0
Totaal passiva	1.068,8	252,4	1.151,6

* Bij de consolidatie valt de binnen Drinkwater vermelde deelnemingswaarde van Industriewater ad € 169,6 miljoen weg tegen het eigen vermogen. Daarnaast worden ook de onderlinge vorderingen en schulden ad € 57,6 miljoen tussen Drinkwater en Industriewater geëlimineerd.

De solvabiliteit op basis van de geconsolideerde balans bedraagt voor winstverdeling 43,1%. Na uitkering van het voorgestelde slotdividend 2016 ad € 20,5 miljoen bedraagt de solvabiliteit 41,4%. Het verschil ten opzichte van de doelsolvabiliteit van 38,0% is het gevolg van een tijdelijke verhoging van het aandeel eigen vermogen in verband met voor

aankomende jaren geplande investeringen en de nog over 2015 te compenseren winstoverschrijding van de drinkwateractiviteiten in 2017.

De verkorte winst- en verliesrekening over 2016 alsmede de verbijzondering daarvan naar drinkwater en industriewater is als volgt:

(in € miljoenen)	Drinkwater	Industriewater	Geconsolideerd
Bedrijfsopbrengsten*	228,5	116,5	328,0
Bedrijfslasten*	198,9	90,5	272,4
Bedrijfsresultaat	29,6	26,0	55,6
Financiële baten en lasten	-9,8	4,5	-5,3
Resultaat voor belastingen	19,8	30,5	50,3
Belastingen	-0,7	-4,8	-5,5
Resultaat deelnemingen	0,2	0,4	0,6
Netto-resultaat	19,3	26,1	45,4

* Bij de consolidatie valt de interne bedrijfsopbrengsten met betrekking tot de interne leveringen tussen de Drinkwater en Industriewater ad € 1,70 miljoen weg tegen de inkoopwaarde van deze interne omzet, welke is inbegrepen in de bedrijfslasten.

Afzet

In 2016 werd 156,7 miljoen m³ drinkwater afgezet, wat een toename is van 3,0 miljoen m³ ten opzichte van voorgaande jaar (afzet 2015: 153,7 miljoen m³). Deze toename betreft voornamelijk het kleinverbruik en is het gevolg van een lichte toename van het aantal actieve aansluitingen alsmede het gemiddeld verbruik. De afzet van industriewater betreft een reeks van verschillende producten, zoals industriewater (drinkwaterkwaliteit), proceswater, demin water en spaarbekkenwater. De totale afzet van industriewater bedraagt 95,4 miljoen m³ in 2016 en is daarmee 2,0 miljoen m³ hoger dan in 2015 (afzet 2015: 93,4 miljoen m³). Deze toename hangt samen met een opgaande lijn in de chemie-sector en een daarmee gepaard gaande groei van de waterbehoefte.

Tarieven

Vanaf de fusie in 2004 tot 2008 zijn de tarieven voor huishoudelijk gebruik ongewijzigd gebleven, waarna deze in 2008 zelfs met 5% zijn verlaagd. Ook in de periode 2009-2015 is het drinkwatertarief niet gestegen, waarna in 2016 wederom een verlaging heeft plaatsgevonden. Voor 2017 is het niet nodig om inflatie door te berekenen en zullen de drinkwatertarieven derhalve gelijk gehouden worden aan 2016.

Resultaat en WACC-rendement

In 2016 is in totaal een netto-resultaat behaald van € 45,4 miljoen. Dit is € 12,9 miljoen minder dan het in 2015 gerealiseerde resultaat.

Sinds het boekjaar 2012 is op basis van de Drinkwaterregulering een maximale vermogensvergoeding van kracht (WACC) voor de drinkwateractiviteiten. In 2016 bedroeg de WACC 4,2%; een verlaging met 0,6% ten opzichte van de reguleringsperiode 2014-2015 (4,8%).

Het rendement van de wettelijke activiteiten wordt berekend door het vermogen en de resultaten van EIW en de overige niet-wettelijke (drinkwater)activiteiten van Evides in mindering te brengen op het geconsolideerde vermogen en resultaat wat hierna is verbijzonderd:

(in € miljoenen)	Geconsolideerd	Industriewater activiteiten	Nietwettelijke drinkwater activiteiten	Wettelijke activiteiten
Geïnvesteed vermogen ultimo 2015*	1.115,6	235,0	42,4	838,2
Geïnvesteed vermogen ultimo 2016*	1.136,7	243,8	40,2	852,7
Gemiddeld geïnvesteed vermogen	1.126,2	239,4	41,3	845,5
Netto-resultaat	45,4	26,1	0,4	18,9
Financiële baten en lasten	5,3	-4,5	0,9	8,9
Nettokosten buitenlandse projecten	1,1	0,0	0,0	1,1
Gerealiseerde vermogenskosten	51,8	21,6	1,3	28,9
Rendement	4,6%	90%	3,1%	3,4%

* Geïnvesteed vermogen is berekend op basis van het balanstotaal, gecorrigeerd voor meegeconsolideerde deelnemingen, na aftrek van liquide middelen.

Het netto-resultaat voor de wettelijke activiteiten bedraagt € 18,9 miljoen. De WACC betreft de vergoeding voor de verschaffers van eigen en vreemd vermogen en bestaat derhalve uit de som van netto-resultaat en financiële baten en lasten. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland (€ 1,1 miljoen) zijn conform het wettelijk toetsingskader inbegrepen in de vermogensvergoeding. Het resultaat voor de wettelijke activiteiten, het gereguleerde resultaat, over 2016 leidt tot een WACC-rendement van 3,4%.

Het boekjaar 2014 heeft geleid tot een overschrijding van de toegestane maximale vermogenskosten met € 5,9 miljoen. Hierover is in 2014 met de Minister van I&M afgestemd om een deel hiervan (€ 3,0 miljoen) al in 2015 (één jaar eerder dan verplicht) via de drinkwatertarieven te compenseren. In 2016 is het resterende bedrag van € 2,9 mln gecompenseerd, wat leidt tot een verlaging van het toegestane rendement ten opzichte van de wettelijke WACC met 0,3%. Het maximaal toegestane rendement komt hiermee uit op 3,9%. Het in 2016 gerealiseerde WACC-rendement blijft daarmee binnen het maximaal toegestane rendement. Evides zal over het rendement op drinkwateractiviteiten nader verantwoording afleggen in het bedrijfsverslag 2016. Dit bedrijfsverslag zal worden onderworpen aan accountantscontrole en gerapporteerd aan de Minister van Infrastructuur & Milieu.

Het resultaat dat door EIW is behaald, bedraagt € 26,1 miljoen. Dit resultaat is € 4,4 miljoen lager dan in 2015 (€ 30,5 miljoen). Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door het per 2016 van kracht worden van de wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen. Als gevolg hiervan is met ingang van 1 januari 2016 in beginsel het gehele in Nederland behaalde resultaat Vpb-plichtig, waarbij voor het industriewaterbedrijf geen vrijstellingen verkregen kunnen worden.

Het lagere geconsolideerde resultaat in 2016 is als volgt tot stand gekomen:

(in € miljoenen)	Effect op resultaat
Meer netto-omzet	2,3
Meer opbrengsten werken voor derden	5,6
Meer geactiveerde productie voor het eigen bedrijf	0,2
Minder overige bedrijfsopbrengsten	-0,5
Minder kosten van grond- en hulpstoffen	0,5
Meer kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	-16,0
Meer lonen en salarissen	-0,7
Meer sociale lasten	-0,4
Meer afschrijvingen	-0,9
Minder overige waardeveranderingen van vaste activa	0,3
Meer overige bedrijfskosten	-2,4
Minder financiële lasten	3,6
Meer belastingen	-3,7
Minder resultaat deelnemingen	-0,8
Per saldo minder resultaat	-12,9

In de begroting werd nog uitgegaan van een daling van het netto-resultaat met € 18,8 miljoen, waarmee het werkelijke resultaat € 5,9 miljoen beter is dan verwacht.

De verschillen ten opzichte van 2015 worden op de volgende pagina's nader toegelicht:

- Meer netto-omzet
- Meer opbrengsten werken voor derden
- Meer geactiveerde productie voor het eigen bedrijf
- Minder overige bedrijfsopbrengsten
- Minder kosten van grond- en hulpstoffen
- Meer kosten uitbesteed werk en andere externe kosten
- Meer lonen en salarissen
- Meer sociale lasten
- Meer afschrijvingen
- Minder overige waardeveranderingen van vaste activa
- Meer overige bedrijfskosten
- Minder financiële lasten
- Meer belastingen
- Minder resultaat deelnemingen

Meer netto-omzet (€ 2,3 miljoen)

In 2016 zijn diverse gemeenten overgegaan tot de invoering van precario. Deze gemeentelijke heffing wordt door ons doorbelast aan de klant, waardoor naast de kosten, ook de netto-omzet (drinkwater) met € 4,3 miljoen is toegenomen.

In 2015 hebben afrekeningen met betrekking tot voorgaand jaar geleid tot een éénmalige toename van de netto-omzet (industriewater) met € 0,5 miljoen.

(in € miljoenen)	2016	2015
Winst- en verliesrekening	292,0	289,7
Toename precario 2016	0,0	4,3
Eénmalige afrekeningen m.b.t. voorgaand jaar	0,0	-0,5
Na correctie bijzondere posten	292,0	293,5

De genormaliseerde netto-omzet is ten opzichte van vorig jaar gedaald met € 1,5 miljoen. De omzet van het drinkwaterbedrijf is hierbij met € 5,5 miljoen gedaald als gevolg van de in 2016 doorgevoerde tariefsverlagingen. Deze daling is deels gecompenseerd door een toename van het aantal actieve adressen alsmede een hogere opbrengst uit vastrecht in geval van centrale bemetering en doorbelast piekverbruik. De omzet van het industriewaterbedrijf is met € 1,3 miljoen toegenomen, onder andere als gevolg van een hogere afzet in verband met de opgaande lijn in de chemie-sector alsmede de start van de levering aan een klant welke samenhangt met de voor die klant opgeleverde maatwerkinstallatie.

Meer opbrengsten werken voor derden (€ 5,4 miljoen)

In 2016 zijn de opbrengsten werken voor derden positief beïnvloed door de oplevering van een drietal maatwerkinstallaties in het kader van financiële leasecontracten alsmede één groot werk voor derden van EIW. Dergelijke transacties zijn incidenteel van aard en hebben in 2016 tot een éénmalige opbrengst van € 10,9 miljoen geleid. In 2015 was tevens sprake van de oplevering drie maatwerkinstallaties en bedroeg de opbrengst € 4,9 miljoen. In beide gevallen heeft dit tevens geleid tot een incidenteel hogere kostprijs werken voor derden (zie kosten uitbesteed werk en andere externe kosten).

(in € miljoenen)	2016	2015
Winst- en verliesrekening	16,3	10,7
Eénmalige opbrengst maatwerkinstallaties / werk voor derden	-10,9	-4,9
Na correctie bijzondere posten	5,4	5,8

De genormaliseerde opbrengsten werken voor derden zijn in 2016 met € 0,4 miljoen gedaald als gevolg van een lager aantal projecten welke in opdracht van derden zijn gerealiseerd.

Meer geactiveerde productie voor het eigen bedrijf (€ 0,2 miljoen)

De toename van de geactiveerde productie voor het eigen bedrijf met € 0,2 miljoen is het gevolg van een lichte toename van de inzet van eigen medewerkers ten behoeve van investeringsprojecten.

Minder overige bedrijfsopbrengsten (€ 0,5 miljoen)

Met een daling van € 0,5 miljoen zijn de overige bedrijfsopbrengsten in lijn met 2015.

Minder kosten van grond- en hulpstoffen (€ 0,5 miljoen)

In verband met de tijdelijke beleving van Oost-Zeeuws-Vlaanderen tijdens bekkenonderhoud op onze productielocatie Braakman zijn in 2015 hogere watervolumes ingekocht bij omliggende drinkwaterbedrijven. Dit heeft geleid tot éénmalig € 0,5 miljoen hogere kosten.

(in € miljoenen)	2016	2015
Winst- en verliesrekening	26,6	27,1
Hogere inkoop tijdens bekkenonderhoud	0,0	-0,5
Na correctie bijzondere posten	26,6	26,6

De genormaliseerde kosten van grond- en hulpstoffen zijn in lijn met voorgaand jaar. Hierbij zijn lagere energiekosten, als gevolg van de verdere daling van de inkoopprijs, gecompenseerd door een lichte toename van de inkoop van drinkwater bij omliggende drinkwaterbedrijven.

Meer kosten uitbesteed werk en andere externe kosten (€ 16,0 miljoen)

De onder opbrengsten werken voor derden genoemde oplevering van maatwerkinstallaties en een groot werk voor derden hebben in 2016 tot een incidentele toename van de kostprijs werken voor derden geleid van € 9,1 miljoen tegenover € 3,1 miljoen in 2015.

Daarnaast zijn, zoals onder de netto-omzet is vermeld, in 2016 diverse gemeenten overgegaan tot de invoering van precario, wat ten opzichte van 2015 heeft geleid tot een toename van de kosten met € 4,6 miljoen. Deze gemeentelijke heffing wordt door ons doorbelast aan de klant, waardoor ook de netto-omzet (drinkwater) is toegenomen.

(in € miljoenen)	2016	2015
Winst- en verliesrekening	112,6	96,6
Eénmalige kostprijs maatwerkinstallaties / werk voor derden	-9,1	-3,1
Toename precario 2016	0,0	4,6
Na correctie bijzondere posten	103,5	98,1

De kosten uitbesteed werk en andere externe kosten zijn, gecorrigeerd voor bijzondere posten, ten opzichte van 2015 met € 5,4 miljoen toegenomen. De kosten van tijdelijk personeel zijn hierbij met € 2,1 miljoen gestegen als gevolg van het tijdelijk met externe inhuur overbruggen van vacatures alsmede een uitbreiding van de capaciteit ten behoeve van tijdelijke extra activiteiten. Daarnaast zijn de automatiseringskosten met € 1,4 miljoen toegenomen als gevolg van hogere kosten voor beheer, opslag, licenties en tele- en datacom. Kleinere kostentoesnames zijn het gevolg van onder andere herstelkosten aan een transportleiding in de Haringvlietdam en een toename van onderzoek en analyse in het kader van de productie en kwaliteit van drinkwater. Deels wordt dit gecompenseerd door een daling van de kosten met betrekking tot klantprocessen.

Meer lonen en salarissen (€ 0,7 miljoen)

De personeelskosten zijn in 2016 ten opzichte van 2015 met name toegenomen door uitbreiding van het personeelsbestand alsmede de cao-verhoging. Deels zijn de hogere personeelskosten gecompenseerd door een hogere subsidie in het kader van speur- en ontwikkelingswerk en een lagere toename van openstaande verlofsaldi in 2016.

Meer sociale lasten (€ 0,4 miljoen)

De toename van de sociale lasten wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere loonsom als gevolg van de hiervoor genoemde uitbreiding van het personeelsbestand alsmede de cao-verhoging.

Meer afschrijvingen (€ 0,9 miljoen)

De toename van de afschrijvingen met € 0,9 miljoen wordt onder andere veroorzaakt door een toename als gevolg van afschrijvingen op IT-investeringen, waaronder vervanging van ICT applicaties alsmede de vervanging van procesautomatisering op onze productielocaties.

Minder overige waardeveranderingen van vaste activa (€ 0,3 miljoen)

In 2016 was er geen sprake van een waardevermindering van vaste activa. In 2015 is een bedrag van € 0,3 miljoen verantwoord in verband met de buiten gebruik stelling van ICT middelen, waarvoor de verkoopwaarde lager was dan de boekwaarde.

Meer overige bedrijfskosten (€ 2,4 miljoen)

In 2016 is een voorziening gevormd in verband met de verplichting tot het amoveren van een buiten gebruik gestelde transportleiding ad € 1,0 miljoen.

In 2016 is een éénmalige dotatie aan de voorziening voor oninbaarheid met betrekking tot grootverbruikers gedaan. Deze dotatie van € 0,6 miljoen houdt verband met de door faillissement ontstane oninbaarheid van de vordering op een industriewaterklant.

(in € miljoenen)	2016	2015
Winst- en verliesrekening	2,7	0,3
Voorziening amoveringskosten transportleiding	-1,0	0,0
Oninbaarheid vordering EIW-klant	-0,6	0,0
Na correctie bijzondere posten	1,1	0,3

De genormaliseerde overige bedrijfskosten betreffen voornamelijk de dotatie aan de debiteurenvoorziening in verband met oninbaarheid van vorderingen op kleinverbruikers.

Minder financiële lasten (€ 3,6 miljoen)

De daling van de financiële lasten met per saldo € 3,6 miljoen bestaat uit een daling van de rentelasten met € 2,9 miljoen in combinatie met een toename van de opbrengsten uit financiële vaste activa met € 0,7 miljoen.

De daling van de rentelasten met € 2,9 miljoen wordt met name verklaard door (her)financiering tegen lagere markttrentes.

De toename van de opbrengsten uit financiële vaste activa met € 0,7 is voornamelijk het gevolg van de herfinanciering in 2016 van onze deelneming Delfluent B.V. als gevolg waarvan Evides een hogere vermogenskostenvergoeding heeft ontvangen.

Meer belastingen (€ 3,7 miljoen)

Tot en met 2015 was Evides in Nederland vrijgesteld van vennootschapsbelasting met uitzondering van Delfluent Services B.V. Met ingang van 1 januari 2016 is de wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen van kracht. Deze wet beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooiën op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van Vpb worden onderworpen als die private ondernemingen. Tot 2016 was Evides in Nederland in beginsel vrijgesteld van Vpb. Met ingang van 2016 is in beginsel het gehele in Nederland behaalde resultaat Vpb-plichtig maar kan vrijstelling verkregen worden voor zover er sprake is van de uitoefening van een wettelijke taak.

Evides is nog in overleg met de Belastingdienst teneinde onder andere nadere afspraken te maken over de fiscale openingsbalans, de toepasbaarheid van vrijstellingen en het al dan niet moeten hanteren van winstopslagen op interne leveringen. Om een getrouwe weergave van de Vpb-positie in de jaarrekening te borgen, hebben wij extern fiscaal juridisch advies ingewonnen.

In verband met verschillen tussen de commerciële en fiscale waardering van activa en passiva, zijn in 2016 zowel actieve als passieve belastinglatenties gevormd. De omvang van de eerste verwerking op de openingsbalans per 1 januari 2016 van deze latenties, kan als volgt worden genormaliseerd.

(in € miljoenen)	2016	2015
Winst- en verliesrekening	5,5	1,8
Vorming actieve belastinglatentie per 1-1	3,6	0,0
Vorming passieve belastinglatentie per 1-1	-0,9	0,0
Na correctie bijzondere posten	8,2	1,8

De toename van de genormaliseerde belastingen met € 6,4 miljoen is voornamelijk het gevolg van de hiervoor vermelde wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen. Hierbij bedraagt de toename met betrekking tot de Nederlandse activiteiten van het industriewaterbedrijf € 5,5 miljoen en bedraagt de belastinglast met betrekking tot de niet vrijgestelde activiteiten van het drinkwaterbedrijf € 0,8 miljoen.

Minder resultaat deelnemingen (€ 0,8 miljoen)

Het resultaat uit deelnemingen kan als volgt worden gespecificeerd:

(in € miljoenen)	2016	2015
Delfluent B.V.	0,0	0,0
North Water B.V.	0,4	1,0
Evilim Industriewater B.V.	0,0	0,1
Vitens-Evides International B.V.	0,1	0,0
Aqualab Zuid B.V.	0,1	0,3
Totaal	0,6	1,4

De daling van het deelnemingsresultaat van North Water B.V. is het gevolg van een negatieve administratieve correctie van de deelnemingswaarde alsmede een daling van het reguliere resultaat in 2016.

Voor de deelnemingen Vitens-Evides International B.V. en Aqualab Zuid B.V. is het definitieve resultaat over 2015 hoger uitgekomen dan op basis van de concept jaarcijfers destijds voorzien.

Investeringen

De uitkomsten met betrekking tot de als investering aangemerkte projecten zijn eind 2016:

(in € miljoenen)	
Opgeleverd	84,8
Mutatie werken in uitvoering	4,4
Totaal investeringen	89,2

De investeringen in 2015 bedroegen in totaal € 81,3 miljoen. In 2015 werd € 77,0 miljoen aan investeringen opgeleverd. De stand van het onderhanden werk is ultimo 2016 € 66,4 miljoen (voorgaand jaar € 61,9 miljoen).

Vermogensverhouding

Evides kent een gebonden klantenmarkt met bijbehorende monopolie en een concurrerende markt van industriële afnemers. Het aandeel van de industriële waterafzet bedraagt 95,4 miljoen m³. Dat is 41% van de totale waterafzet. Het risicoprofiel van de niet-drinkwateractiviteiten is hoger dan die van de drinkwateractiviteiten. Het verschil in risicoprofiel is tot uitdrukking gebracht in de doelsolvabiliteit van Industriewater en Drinkwater; deze zijn respectievelijk 55% en 30% na winstbestemming. Op basis van het omzetaandeel van beide activiteiten is de minimum (geconsolideerde) solvabiliteit van ENV bepaald op 38% na winstbestemming.

Vreemd vermogen

Aanvullend op het eigen vermogen wordt voor de bedrijfsfinanciering geld via de kapitaal- en geldmarkt aangetrokken. De omvang van het vreemd vermogen voor winstdeling bedraagt per einde van het verslagjaar € 654,9 miljoen. Dat is 57% van het balanstotaal. Het aandeel kort vreemd vermogen is € 183,2 miljoen. Dat is 16% van het balanstotaal. Inclusief de voorzieningen en het minderheidsbelang derden bedraagt het lang vreemd vermogen € 471,7 miljoen. De omvang van de voorzieningen is € 5,2 miljoen ofwel 0,5% van het balanstotaal.

Op grond van het netto-resultaat van € 45,4 miljoen en de afschrijvingen van de vaste activa van in totaal € 72,4 miljoen komt de cashflow uit op € 117,8 miljoen. In 2016 is voor een totaalbedrag van € 70,0 miljoen aan nieuw lang vreemd vermogen aangetrokken en werd in totaal € 45,5 miljoen afgelost.

In 2016 is voor langlopende rentedragende schulden gemiddeld 2,2% rente betaald en voor kortlopende rentedragende schulden gemiddeld 1,0%. Het gemiddelde rentepercentage over 2016 bedraagt 2,2% (2015: 2,7%).

Vooruitblik 2017

2017 is het eerste jaar van onze herijkte Strategische Koers 2017-2021. Deze koers biedt Evides inspiratie en richting in een exponentieel veranderende wereld, is toekomstbestendig en brengt focus. We zijn met tal van activiteiten al op de goede weg zijn en daar gaan we ook mee door. Er liggen ook kansen om nog beter in te spelen op trends en ontwikkelingen binnen de watersector en daarbuiten. Daarom zijn zes strategische pijlers bepaald waarmee wij accenten leggen om te anticiperen op de toekomst en om onszelf verder te verbeteren

Pijlers

In het Strategisch Kader 2017-2021 is voor iedere pijler een meerjarig actieplan opgesteld. De actieplannen zijn vertaald in uitvoeringsprogramma's (UP's) en strategische verbeterprojecten (SVP's). De huidige basisstructuur van onze organisatie voldoet om de gestelde koers uit te voeren. De goedlopende reguliere bedrijfsvoering gaan we waar nodig verbeteren door het uitvoeren van UP's. Daar waar veranderingen in de bedrijfsvoering nodig zijn voeren we activiteiten in het kader van de SVP's uit. Op deze wijze geven we invulling aan de toekomstvisie van Evides en zorgen we voor een structurele verbetering van de bedrijfsvoering. In 2017 zetten wij in op de volgende activiteiten per pijler:

1. Het realiseren van uitstekende waterkwaliteit

- Optimaliseren bedrijfsvoering huidige zuivering door o.a. verbeteren actieve koolfiltratie
- Uitvoeren onderzoek naar effect aanvullende zuivering met eindstandige ultrafiltratie
- Opstellen integraal vervangingsbeleid (productielocaties en leidingnet)
- Betere belangenbehartiging van Evides binnen RIWA-Maas door bredere interne input, uitgebreidere voorbereiding en gericht onderzoek
- Inrichten organisatiestructuur innovatie

2. Gecontroleerde omzetgroei van onze industriewateractiviteiten

- Implementeren nieuw CRM-systeem
- Inrichten projectorganisatie koeling
- Beoordelen in hoeverre de bestaande (Duitsland/België) en nieuwe target landen en daarbinnen specifieke regio's op prospectdichtheid kansrijk zijn

3. Het waarmaken van onze klantbeloften

- Definieren en implementeren speciale dienstverlening zakelijke klant en risicogroepen
- Uitvoeren en implementeren customer journey voor onderhoudsproces bij Evides en Facturatie BV
- Instellen proactieve alert bij storingen en onderhoud naar getroffen huishoudens
- Inrichten human sensor

4. Verdere digitalisering van de bedrijfsprocessen binnen Evides

- Digitaliseren informatie uitwisseling/interface aannemers via DSP en Visitour
- Ontsluiten en meten datasets, automatiseren kwaliteitsmetingen, inrichten dashboards datakwaliteit en geautomatiseerde kwaliteitsmetingen, structureel sturing op data vervuiling
- Implementeren procesautomatisering op diverse productielocaties (Haamstede, Kralingen, Berenplaat, Ossendrecht) en opjaagstations (Westvoorne, Sommelsdijk, Brielle, Sportlaan en Vrijenban)
- Analyseren NRW en onderzoeken nachtverbruiken per DMA's en opdelen DMA Rotterdam Noord in kleinere DMA's

5. Werken in de toekomst

- Uitwerken van strategische koers naar nieuwe competenties
- Updaten competentieprofielen per functie(groep)
- Opstellen en uitvoeren plan van aanpak inrichting nieuwe leren (reverse mentoring en e-learning)

- Opstellen en uitvoeren plan van aanpak werkstijl hoofdkantoor, incl. communicatieplan
- Organiseren inspiratiesessies m.b.t. werkstijl 2020

6. Verbinden met onze omgeving

- Voorbereiden implementatie Omgevingswet
- Volgen van megatrends en uitvoeren scenariostudies n.a.v. gesignaleerde megatrends en disrupties
- Formaliseren samenwerkingen in waterketen (o.a. NAD) en intern beleggen uitvoering samenwerkingsprojecten
- Uitvoering geven aan de investeringsplanning CO₂-reductie
- Opstellen Compliance Programma's voor diverse wetten

Drinkwatertarieven

Onze variabele drinkwatertarieven en vastrechtarieven blijven in 2017 gelijk.

Investerings

Wij verwachten in 2017 in totaal 111 M€ te investeren. Voornamelijk zijn dit vervangingsinvesteringen in het leidingnet, reguliere renovaties van productielocaties, nieuwe industriewaterprojecten en ICT-ontwikkelingen, zodat we continu een uitstekende waterkwaliteit kunnen blijven garanderen.

Het komend jaar werken we onder meer aan het voltooien van het nieuwe pompstation aan het Haringvliet, de bouw van de tweede fabriek voor gedemineraliseerd water in de Botlek, de aanleg van het hogedrukpompstation 1 (HDPI) Berenplaat en de ontwikkeling van het innamepompstation Bergsche Maas. We formaliseren samenwerkingsverbanden in de waterketen.

Vanuit het meerjarig onderzoeksprogramma gaan we in 2017 in de praktijk het effect onderzoeken van een aanvullende zuivering met eindstandige ultrafiltratie. We implementeren Proces Automatisering op diverse productielocaties (Haamstede, Kralingen, Berenplaat, Ossendrecht) en opjaagstations (Westvoorne, Sommelsdijk, Brielle, Sportlaan en Vrijenban). We gaan met nieuwe methodieken proberen nog alerter te reageren op onregelmatigheden in het leidingnet om eventuele overlast voor de klant verder te beperken of te voorkomen.

Met concrete activiteiten op het gebied van de speerpunten van maatschappelijk verantwoord ondernemen, dragen we bij aan onze samenleving. Deze speerpunten zijn hergebruik, CO₂-reductie, educatie, social return, wereldburger en natuur. Speciale aandacht krijgt het maatregelen- en investeringsprogramma om in 2025 klimaatneutraal te zijn. Daarnaast zetten we ook de huidige inzet van medewerkers binnen Vitens Evides International door om de drinkwatervoorziening in ontwikkelingslanden te verbeteren.

Economische activiteiten

Het buitenland is onderdeel van de groeistrategie voor onze industriële activiteiten. Naast het benutten van kansen in België en Duitsland – waar wij al actief zijn – is in 2016 een marktonderzoek uitgevoerd naar geschikte focuslanden om onze activiteiten aan te bieden. Het komende jaar gaan we dit verder uitdiepen om te bepalen in welke landen wij met onze kennis en kunde én ons beproefde business model een bijdrage kunnen leveren aan de industrie- en afvalwaterketen.

Evides industriewater zet zich in voor het nog aantrekkelijker te maken voor nieuwe industrie om zich te vestigen in het Europoort gebied. We zijn betrokken bij het Actieplan Clusterversterking Moerdijk-Rotterdam en de Transitiecoalitie, die staat voor versnelling van de energie- en grondstoftransitie. De Centrale Afvalwaterzuivering Botlek (CAB) speelt hierin een grote rol.

Medewerkers

In 2017 voorzien wij een toename van 27 fte in het personeelsbestand. Dit met name doordat wij dienstverbanden van externe medewerkers op sleutelposities om willen zetten in vaste formatie.

2017 is het eerste jaar van de herijkte strategie. Wij vertrouwen erop dat we samen met onze medewerkers en andere stakeholders opnieuw belangrijke stappen zullen zetten om onze rol als betrouwbare en innovatieve waterleverancier voor huishoudens, bedrijven en industrieën verder te versterken.

Jaarrekening 2016

Geconsolideerde balans per 31 december 2016

(voor winstbestemming)

(in € miljoenen)	Ref.	31 december 2016	31 december 2015*
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1.1	11,3	12,0
Materiële vaste activa	1.2	946,7	928,9
Financiële vaste activa	1.3	116,7	116,6
Totaal vaste activa		1.074,7	1.057,5
Vlottende activa			
Vorraden		3,5	3,2
Onderhanden projecten	2.1	1,6	5,5
Vorderingen en overlopende activa	2.2	56,9	49,4
Liquide middelen	2.3	14,9	19,7
Totaal vlottende activa		76,9	77,8
Totaal activa		1.151,6	1.135,3
PASSIVA			
Eigen vermogen	3	496,7	492,2
Minderheidsbelang derden	4	6,1	6,1
Voorzieningen	5	5,2	3,6
Langlopende schulden	6	460,4	466,7
Kortlopende schulden	7	183,2	166,7
Totaal passiva		1.151,6	1.135,3

* De herziening van de vergelijkende cijfers is het gevolg van de toegepaste stelselwijziging.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2016

(in € miljoenen)	Ref.	2016	2015*
Bedrijfsopbrengsten			
Netto-omzet		292,0	289,7
Opbrengsten van werken voor derden		16,3	10,7
Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf		12,8	12,6
Overige bedrijfsopbrengsten		6,9	7,4
Som der bedrijfsopbrengsten	8	328,0	320,4
Kosten van grond- en hulpstoffen	91	26,6	27,1
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	92	112,6	96,6
Lonen en salarissen	93	478	471
Sociale lasten	93	10,3	9,9
Afschrijvingen op vaste activa	94	72,4	71,5
Overige waardeveranderingen van vaste activa		0,0	0,3
Overige bedrijfskosten		2,7	0,3
Som der bedrijfslasten		272,4	252,8
BEDRIJFSRESULTAAT		55,6	67,6
Opbrengsten van vorderingen die tot de vaste activa behoren	10.1	6,9	6,2
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten		0,1	0,1
Rentelasten en soortgelijke kosten	10.2	-12,3	-15,2
		-5,3	-8,9
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		50,3	58,7
Belastingen	11	5,5	1,8
Resultaat deelnemingen		0,6	1,4
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen		45,4	58,3
Resultaat derden		0,0	0,0
NETTO-RESULTAAT NA BELASTINGEN		45,4	58,3

* De herziening van de vergelijkende cijfers is het gevolg van [de toegepaste stelselwijziging](#).

Overzicht totaalresultaat 2016

(in € miljoenen)	2016		2015*	
Netto-resultaat na belastingen		45,4		58,3
Omrekeningsverschillen deelnemingen	0,0		0,1	
				0,1
Totaalresultaat van de rechtspersoon		45,4		58,4

* De herziening van de vergelijkende cijfers is het gevolg van [de toegepaste stelselwijziging](#).

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2016

(in € miljoenen)	2016	2015
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	55,6	67,6
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	72,4	71,8
Mutaties voorzieningen	1,1	-1,7
Veranderingen werkkapitaal:		
mutatie vorderingen	-7,5	-1,9
mutatie voorraden	-0,3	0,2
mutatie onderhanden projecten	3,9	-4,5
mutatie kortlopende schulden	4,8	14,1
	0,9	7,9
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	130,0	145,6
Rentelasten en -baten	-6,1	-9,7
Ontvangen dividend	1,0	0,7
Vennootschapbelasting	-7,0	-2,9
	-12,1	-11,9
Kasstroom uit operationele activiteiten	117,9	133,7
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in financiële vaste activa	-8,8	-5,0
Ontvangen aflossingen	11,4	7,4
Investerings in materiële vaste activa	-89,4	-81,3
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-86,8	-78,9
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Betaald dividend	-41,0	-42,0
Ontvangsten uit langlopende schulden	70,0	85,0
Aflossingen langlopende schulden	-45,5	-73,9
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-16,5	-30,9
Toename/afname geldmiddelen*	14,6	23,9

* Inclusief de mutatie in kortlopende bankschulden.

Het verloop is als volgt:

	2016	2015
Stand per 1 januari	-3,4	-27,3
Mutatie boekjaar	14,6	23,9
Stand per 31 december	11,2	-3,4

De post geldmiddelen in het kasstroomoverzicht is als volgt samengesteld:

	2016	2015
Liquide middelen	14,9	19,7
Kortlopende bankschulden	-3,7	-23,1
Totaal	11,2	-3,4

Algemene toelichting en grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Evides is gevestigd te Rotterdam aan de Schaaldijk 150 en geregistreerd onder inschrijvingsnummer 24170650 bij de Kamer van Koophandel. De activiteiten van de groepsmaatschappijen bestaan uit het leveren van drinkwater in het zuidelijk deel van de provincie Zuid-Holland, in de hele provincie Zeeland en in het uiterste westen van de provincie Noord-Brabant. Daarnaast onderneemt Evides activiteiten op het gebied van industriewaterleveringen in Nederland, België en Duitsland. Tot slot bestaan de industriewateractiviteiten ook uit de zuivering van afvalwater.

De resultaten van Evides N.V. zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening. Op basis van artikel 2:402 van het Burgerlijk Wetboek is de vennootschappelijke winst- en verliesrekening van Evides N.V. in verkorte vorm opgenomen.

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van titel 9 BW 2 en de in Nederland algemeen geldende grondslagen voor financiële verslaggeving. Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie van Evides N.V. zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat de directie schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Vreemde valuta

De jaarrekening 2016 is opgesteld in euro's. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetair activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening. Niet-monetaire activa die volgens de verkrijgingsprijs worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum (of de benaderde koers).

De activa en passiva van in de consolidatie opgenomen deelnemingen met een functionele valuta anders dan de presentatievaluta, worden omgerekend tegen de koers per balansdatum; de baten en lasten tegen de gemiddelde koersen gedurende het boekjaar. Goodwill en de aanpassingen naar reële waarde van identificeerbare activa en passiva worden gezien als een onderdeel van deze deelnemingen en worden per balansdatum eveneens omgerekend tegen de koers op balansdatum. De hieruit resulterende omrekeningsverschillen worden rechtstreeks ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht in de wettelijke reserve omrekeningsverschillen.

Stelselwijzigingen

Evides heeft in 2016 een stelselwijziging met betrekking tot de waardering van financiële vaste activa doorgevoerd. Tot 2016 werd, voor zover de resultaten van een deelneming hiertoe aanleiding geven, bij de waardering van de belangen in een deelneming met een negatief eigen vermogen tevens in aanmerking genomen de andere langlopende belangen, waaronder langlopende vorderingen, in de deelneming die feitelijk moeten worden aangemerkt als een onderdeel van de netto-investering.

De stelselwijziging ziet erop toe dat bij de waardering van de deelneming met een negatief eigen vermogen niet langer de andere langlopende belangen in de deelneming in aanmerking worden genomen, in casu de aan Delfluent B.V. verstrekte achtergestelde lening. Alleen als sprake is van verwachte oninbaarheid van de vordering zal hiermee rekening worden

gehouden bij de waardering van de vordering, waarbij een voorziening voor oninbaar geachte posten in mindering wordt gebracht op de vordering. De belangrijkste reden voor deze stelselwijziging is dat de stelselwijziging resulteert in een relatief stabiele resultaat- en rendementsontwikkeling die recht doet aan de aard en omvang van de activiteiten van Delfluent B.V. Er zijn geen indicaties dat Delfluent B.V. niet in staat zou zijn om op aflossingsdatum de lening volledig terug te betalen.

De financiële vaste activa (overige vorderingen) en het eigen vermogen ultimo 2015 zijn toegenomen met € 9,8 miljoen (effect ultimo 2014: € 7,2 miljoen) als gevolg van deze stelselwijziging. De vergelijkende cijfers over 2015 zijn herrekend op basis van deze nieuwe waarderingsgrondslagen. Dit heeft geleid tot een verhoging van het resultaat over 2015 met € 2,6 miljoen.

Schattingswijzigingen

Ten opzichte van het voorgaande jaar hebben er geen schattingswijzigingen plaatsgevonden.

Grondslagen voor consolidatie

In de consolidatie worden opgenomen de financiële gegevens van Evides N.V. en haar groepsmaatschappijen. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin Evides direct of indirect beslissende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. De groepsmaatschappijen worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het vermogen en het resultaat wordt afzonderlijk in de balans en winst- en verliesrekening tot uiting gebracht onder respectievelijk de posten minderheidsbelang derden en resultaat derden. Deelnemingen in joint ventures worden, gezien het ontbreken van overwegende zeggenschap, niet mee geconsolideerd. Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen worden geëlimineerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd, tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. De in de consolidatie van Evides N.V. begrepen vennootschappen zijn:

- EDW (Rotterdam) en haar 60% deelneming N.V. WBB ('s-Hertogenbosch);
- EIW (Rotterdam) en haar 100% deelnemingen Evides Afvalwater B.V. (Rotterdam), Brielse Meer water B.V. (Rotterdam), Evides Terneuzen Water B.V. (Rotterdam), Evides Stade Wasserbetrieb GmbH (Stade, Duitsland), Delfluent Services B.V. ('s-Gravenhage), Evides Antwerpen Water BVBA (Antwerpen, België), Evides China Water Treatment Ltd (Hong Kong, China), Evides (Beijing) Water Treatment Services Co. Ltd (Beijing, China), EvidEx Holding B.V. (Rotterdam), EvidEx China Water Treatment Services B.V. (Rotterdam), EvidEx Xinneng Water Treatment Services B.V. (Rotterdam) en EvidEx Vietnam Water Treatment Services B.V. (Rotterdam).

In 2015 zijn al onze operationele industriewateractiviteiten in Azië beëindigd. Derhalve zijn de entiteiten EvidEx Holding B.V., EvidEx China Water Treatment Services B.V., EvidEx Xinneng Water Treatment Services B.V. en EvidEx Vietnam Water Treatment Services B.V. in 2016 ontbonden. In 2016 is ook Evides (Beijing) Water Treatment Technical Services CO. Ltd geliquideerd. De verwachting is dat Evides China Water Treatment Ltd in Hongkong in de loop van 2017 afgewikkeld en geliquideerd kan worden.

Vanaf de overnamedatum worden de resultaten en de identificeerbare activa en passiva van de overgenomen vennootschap opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. De overnamedatum is het moment dat overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend op de betreffende vennootschap.

De verkrijgingsprijs bestaat uit het geldbedrag of het equivalent hiervan dat is overeengekomen voor de verkrijging van de overgenomen onderneming vermeerderd met eventuele direct toerekenbare kosten. Indien de verkrijgingsprijs hoger is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva wordt het meerdere als goodwill geactiveerd onder de immateriële vaste activa. Indien de verkrijgingsprijs lager is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva, dan wordt het verschil (negatieve goodwill) als overlopende passiefpost opgenomen.

Wanneer sprake is van een stapsgewijze overname, wordt de verkrijgingsprijs gesteld op de som van de verkrijgingsprijzen van de afzonderlijke transacties. De reële waarden van de identificeerbare activa en passiva van de overgenomen partij worden vervolgens bepaald naar de data waarop elke afzonderlijke verkrijging wordt opgenomen in de jaarrekening van de verkrijgende partij.

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met de op balansdatum eventueel verwachte duurzame waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Goodwill voortkomend uit fusies en acquisities wordt geactiveerd en lineair afgeschreven in tien respectievelijk vijftien jaar. De afschrijvingstermijn is gebaseerd op de geschatte economische levensduur.

Overige immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs en lineair afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur. Deze gebruiksduur is gebaseerd op de contractueel overeengekomen looptijd.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur. In de verkrijgings- of vervaardigingsprijs zijn de door het eigen personeel bestede en in geld gewaardeerde arbeidsuren opgenomen en worden bijdragen van derden in mindering gebracht op de activa. Afschrijving vangt aan op het moment van ingebruikname van het actief. Er wordt rekening gehouden met op balansdatum eventueel verwachte bijzondere waardeverminderingen.

Uitgaven voor onderhoud worden slechts geactiveerd indien de uitgaven een bedrag van € 50.000,- te boven gaan en de economische levensduur van het actief met tenminste één jaar wordt verlengd.

Financiële vaste activa

Onder de financiële vaste activa zijn begrepen: deelnemingen, effecten, financiële leasevorderingen, overige vorderingen en latente belastingvorderingen.

Deelnemingen zijn die entiteiten waarop Evides, direct of indirect, invloed van betekenis uitoefent op het financiële en operationele beleid, maar waar het geen beslissende zeggenschap over heeft. Over het algemeen is hier sprake van als Evides tussen de 20% en 50% van de stemrechten kan uitoefenen. Joint ventures zijn overeenkomsten waarbij Evides, tezamen met één of meerdere partijen, activiteiten uitvoert waarbij alle partijen gezamenlijk de zeggenschap uitoefenen. De deelnemingen en joint ventures worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaarding worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij de eerste waardering. Het niet uitgekeerde gedeelte van het aan Evides toekomende aandeel in de resultaten van deelnemingen waarin Evides geen beslissende zeggenschap kan uitoefenen, wordt in een wettelijke reserve opgenomen.

De onder de post financiële vaste activa begrepen overige aandelen en obligaties zijn tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde opgenomen en gepresenteerd onder de post effecten.

Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor verrekenbare fiscale verliezen en voor verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds, met dien verstande dat latente belastingvorderingen alleen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend en verliezen kunnen worden gecompenseerd. De berekening van de latente belastingvorderingen geschiedt tegen de op het einde van het verslagjaar geldende belastingtarieven of tegen de in komende jaren geldende tarieven, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld. Latente belastingvorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde.

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen worden bij de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde, vermeerderd met direct toe te rekenen transactiekosten. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, eventueel verminderd met een voorziening voor oninbaar geachte posten. Het verschil tussen de reële en nominale waarde van de vorderingen, zijnde eventuele (dis)agio en/of transactiekosten, worden gedurende de looptijd van de vordering verantwoord in de winst- en verliesrekening volgens de effectieve interestmethode.

Vorraden

De magazijnvoorraden betreffen materiaal dat is gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder toepassing van vaste verrekenprijzen of lagere opbrengstwaarde. De verkrijgingsprijs omvat alle kosten die samenhangen met de verkrijging inclusief gemaakte kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Onderhanden projecten

De onderhanden projecten in opdracht van derden worden gewaardeerd tegen de gerealiseerde projectkosten verminderd met verwerkte verliezen en gedeclareerde termijnen.

De projectkosten omvatten de direct op het project betrekking hebbende kosten, de algemene kosten die toerekenbaar zijn aan het project en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend.

Indien het totaal van alle onderhanden projecten een debetstand vertoont, wordt het totaalsaldo gepresenteerd onder de vlottende activa. Indien het totaal van alle onderhanden projecten een creditsaldo vertoont, wordt het totaalsaldo gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden. Rekening-courant schulden bij banken zijn opgenomen onder kortlopende schulden aan banken. De liquide middelen worden opgenomen tegen nominale waarde

Aandeel derden

Het aandeel derden als onderdeel van het groepsvermogen wordt gewaardeerd tegen het bedrag van het nettobelang in de desbetreffende groepsmaatschappijen.

Vorzieningen

Vorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Toevoegingen aan en vrijval van voorzieningen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht. Indien de voorziening tegen contante waarde wordt gewaardeerd, wordt de periodieke toename gepresenteerd als dotatie aan de voorziening.

De voorzieningen zijn samengesteld uit personeelsvoorzieningen, latente belastingverplichtingen en overige voorzieningen. De personeelsvoorzieningen en de overige voorzieningen zijn gewaardeerd op basis van de contante waarde van de verplichtingen.

Latente belastingverplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de boekwaarden die in deze jaarrekening gevolgd worden anderzijds. De berekening van de latente belastingverplichtingen geschiedt tegen de belastingtarieven die op het einde van het verslagjaar gelden, of tegen de tarieven die in de komende jaren gelden, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld. Belastinglatenties worden gewaardeerd op nominale waarde.

Schulden

Schulden worden bij de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt samen met de verschuldigde rentevergoeding zodanig bepaald dat de effectieve rente gedurende de looptijd van de schulden in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt.

Leasing

Financiële leasing

De levering van water-op-maat en de zuivering van afvalwater geschiedt door Evides Industriewater doorgaans op basis van zogenoemde DBFO (Design, Build, Finance & Operate) contracten. Hierbij is het mogelijk dat de vennootschap grotendeels de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van deze activa overdraagt aan haar klanten. In dergelijke situaties wordt het contract als een financieel leasecontract beschouwd en wordt de lease gewaardeerd tegen de contante waarde van de leasebetalingen, berekend tegen de impliciete rentevoet van de lease-overeenkomst.

De te betalen leasetermijnen worden op annuïtaire wijze verdeeld in een aflossings- en een rentecomponent, gebaseerd op een vast rentepercentage. De leasevorderingen worden exclusief de rentevergoeding opgenomen onder de financiële vaste activa.

De rentecomponent wordt naar gelang van de leasetermijnen verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Operationele leasing

Leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom niet bij Evides ligt, worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst- en verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële instrumenten

Evides maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten met een niet-beursgenoteerde onderliggende waarde. Deze afgeleide financiële instrumenten worden gewaardeerd tegen kostprijs, waarbij Evides kostprijs-hedge-accounting toepast voor de renteswaps die ervoor zorgen dat bepaalde kortrentende schulden worden omgezet in vastrentende leningen. Op het moment van aangaan van een hedgerelatie, wordt dit door Evides gedocumenteerd. Evides stelt door middel van een test periodiek de effectiviteit van de hedgerelatie vast. Dit kan gebeuren door het vergelijken van de kritische kenmerken van het hedge-instrument met die van de afgedekte positie, of door het vergelijken van de verandering in reële waarde van het hedge-instrument en de afgedekte positie. Het ineffektieve deel van de waardeverandering van de renteswaps wordt verantwoord in de winst- en verliesrekening onder de financiële baten en lasten.

Grondslagen voor de resultatenbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd. Verliezen worden genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Vanaf het boekjaar 2012 is de vermogenskostenvergoeding die in de drinkwatertarieven tot uitdrukking mag worden gebracht, gemaximeerd op basis van een door de minister van Infrastructuur en Milieu vastgestelde gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet. Voor zover in enig boekjaar sprake is van een overschrijding van deze toegestane vergoeding zal het overschot in de winst- en verliesrekening worden verantwoord in de periode waarin het zich voordoet. Voor het overschot zal geen verplichting op de balans worden verantwoord.

Bedrijfsopbrengsten

Netto-omzet

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van water onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen en na eliminatie van transacties tussen groepsmaatschappijen.

De wateropbrengsten betreffen de omzet uit aan verbruikers geleverd drink- en industriewater en uit de zuivering van afvalwater. Het merendeel van het waterverbruik is bemeterd. De facturatie voor onbemeterd verbruik in Rotterdam e.o. is gebaseerd op de oppervlakte van de woning en in Dordrecht op een vast bedrag per woning. Voor het bemeterde verbruik bestaan de opbrengsten uit vastrecht en het afzetvolume vermenigvuldigd met het verbruikstarief per m³.

Opbrengsten van werken voor derden

Voor wat betreft werk voor derden wordt de omzet en het resultaat genomen in het jaar van gereedkomen van het betreffende werk.

Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf

De bij 'geactiveerde productie voor het eigen bedrijf' genoemde bedragen betreffen de loonkosten samenhangend met de inzet van eigen personeel op investeringsactiviteiten en werken in opdracht van derden.

Overige bedrijfsopbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Personeelskosten

Beloningen tijdens het dienstverband

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

Op de pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden pensioenpremies betaald door Evides aan het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenen zijn gebaseerd op een middelloonregeling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Op de pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden pensioenpremies betaald door Evides aan het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenen zijn gebaseerd op een middelloonregeling.

De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst wordt beoordeeld of en zo ja welke verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie op balansdatum bestaan. Deze additionele verplichtingen, waaronder eventuele verplichtingen uit herstelplannen van de pensioenuitvoerder, leiden tot lasten voor de groep en worden, indien van toepassing, in de balans opgenomen in een voorziening. Indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is, wordt de verplichting gewaardeerd tegen de contante waarde. Discontering vindt plaats op basis van rentetarieven van hoogwaardige ondernemingsobligaties. Toevoegingen aan en vrijval van de verplichtingen komen ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en verliesrekening.

Een pensioenvordering wordt in de balans opgenomen wanneer de groep beschikkingsmacht heeft over de pensioenvordering, wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen die de pensioenvordering in zich bergt, zullen toekomen aan de groep, en wanneer de pensioenvordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Ultimo 2016 en 2015 waren er voor de groep geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen, naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie.

Overige bedrijfslasten

Onder de kosten van grond- en hulpstoffen wordt verstaan de inkoop van water alsmede het verbruik van energie en chemicaliën.

De kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten omvatten de aan de omzet toe te rekenen directe kosten alsmede overige kosten uitbesteed werk en andere externe kosten.

Onder overige bedrijfskosten worden die kosten verstaan die ten laste van het jaar komen en die niet zijn toe te rekenen aan de hiervoor genoemde kostencategorieën, waaronder de vorming van voorzieningen voor dubieuze debiteuren en representatiekosten.

Afschrijvingen

De afschrijvingstermijnen van de materiële- en immateriële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur, waarbij de activa lineair worden afgeschreven. Op gronden wordt niet afgeschreven. De boekwinsten en -verliezen bij verkoop van de vaste activa zijn begrepen onder de post afschrijvingen.

Waardeveranderingen vaste activa

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Rentebaten en -lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Resultaat deelnemingen

Te ontvangen dividenden van niet op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen en effecten, worden verantwoord zodra hierop het recht is verkregen.

Belastingen

Tot en met 2015 was Evides in Nederland, als indirect overheidsbedrijf, vrijgesteld van vennootschapsbelasting met uitzondering van Delfluent Services B.V. Deze vrijstelling gold ook niet voor haar vaste inrichting in België en haar buitenlandse deelnemingen. De buitenlandse deelnemingen betreffen in Duitsland Evides Stade Wasserbetrieb GmbH en in België Evides Antwerpen Water BVBA.

Met ingang van 2016 is de wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen van kracht. Deze wet heeft ertoe geleid dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooiën op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelastingen worden onderworpen als die private ondernemingen. Derhalve zijn wel fiscale vrijstellingen toepasbaar op de uitvoering van wettelijke activiteiten. Het effect van de eerste toepassing is via het resultaat verwerkt.

Daar de wetgever voor een zgn. open norm heeft gekozen, is Evides nog met de Belastingdienst in overleg over om tot nadere afspraken te komen omtrent de uitwerking en toepassing van de belastingplicht. Dit betreft o.a. afspraken omtrent de fiscale openingsbalans, toepasbaarheid van vrijstellingen en interne verrekenprijzen. Hierdoor is de fiscale positie aan onzekerheid onderhevig.

Het geconsolideerde kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en het bankkrediet (inclusief kasgeldleningen) dat is opgenomen onder de kortlopende schulden. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangen en betaalde rente, ontvangen dividend en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht. Het ontstaan van financiële leasevorderingen, bestaande uit de contante waarde van de toekomstige leasebetalingen plus de restwaarde, is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten. De ontvangen leasetermijnen uit hoofde van financiële leasecontracten zijn

voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing eveneens als kasstroom uit investeringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een ontvangst uit operationele activiteiten.

Toelichting op de geconsolideerde balans

1 Vaste activa

1.1 Immateriële vaste activa

De goodwill is betaald bij de overname van 50% van de aandelen Evides Terneuzen Water B.V. en van Brielse Meer water B.V. (100%). Zij wordt op basis van de verwachte economische levensduur ten laste van het resultaat lineair afgeschreven. De afschrijvingstermijnen liggen tussen de 10 en 15 jaar, gebaseerd op de economische levensduur respectievelijk de geplande terugverdienperiode. Ultimo 2014 is de betaalde goodwill voor de aandelen van Brielse Meer water B.V. volledig afgeschreven.

Delfluent Services B.V. heeft een onderhoudscontract verkregen van Delfluent B.V. Bij de overname van 50% van de aandelen in Delfluent Services B.V. per 21 december 2012 is aan dit onderhoudscontract een waarde van € 12,9 miljoen toegekend. Dit recht wordt op basis van de verwachte economische levensduur ten laste van het resultaat lineair afgeschreven. De afschrijvingstermijn bedraagt 21 jaar, gebaseerd op de resterende contractduur.

In 2016 is voor een bedrag van € 0,2 miljoen aanvullende onttrekkingsrechten verkregen voor het Brielse Meer. De afschrijvingstermijn bedraagt 15 jaar.

Overzicht opbouw en verloop van de boekwaarde in 2016:

	Goodwill	Onderhouds- contract	Concessie	Totaal
Stand per 1 januari 2016				
Aanschafwaarde	5,5	12,9	0,0	18,4
Cumulatieve afschrijvingen	-4,6	-1,8	0,0	-6,4
Boekwaarde per 1 januari 2016	0,9	11,1	0,0	12,0
Mutaties 2016				
Afschrijvingen	-0,3	-0,6	0,0	-0,9
Investeringen	0,0	0,0	0,2	0,2
Totaal mutaties 2016	-0,3	-0,6	0,2	-0,7
Stand per per 31 december 2016				
Aanschafwaarde	5,5	12,9	0,2	18,6
Cumulatieve afschrijvingen	-4,9	-2,4	0,0	-7,3
Boekwaarde per 31 december 2016	0,6	10,5	0,2	11,3

1.2 Materiële vaste activa

Overzicht opbouw en verloop van de boekwaarde in 2016:

	Terreinen, gebouwen, enz.	Leidingnet	Installaties	Overige vaste bedrijfs- middelen	Werken in uitvoer	Totaal
Stand per 1 januari 2016						
Aanschafwaarde	345,0	1.018,7	283,7	53,8	61,9	1.763,2
Cumulatieve afschrijvingen	-171,0	-474,4	-164,5	-24,3	0,0	-834,3
Boekwaarde per 1 januari 2016	174,0	544,3	119,2	29,5	61,9	928,9
Mutaties 2016						
Investeringen	0,2	0,0	3,8	0,0	0,0	4,0
Opgeleverde werken in uitvoering	12,0	48,5	8,7	11,6	-80,8	0,0
Investering in werken in uitvoering	0,0	0,0	0,0	0,0	85,2	85,2
Desinvesteringen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bijzondere waardevermindering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afschrijvingen	-10,2	-34,5	-17,1	-9,7	0,0	-71,5
Totaal	2,0	14,0	-4,6	1,9	4,4	1,7
Stand per per 31 december 2016						
Aanschafwaarde	357,2	1.067,2	296,2	65,4	66,4	1.852,4
Cumulatieve afschrijvingen	-181,2	-508,9	-181,6	-34,0	0,0	-905,7
Boekwaarde per 31 december 2016	176,0	558,3	114,6	31,4	66,4	946,7

Er is voor een bedrag van € 25,3 miljoen (ultimo 2015: € 23,4 miljoen) aan inkoopverplichtingen (bestellingen) aangegaan. Deze verplichtingen zijn niet in de balans opgenomen aangezien nog geen goederen en facturen zijn ontvangen.

De geldende afschrijvingspercentages zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur:

Soort activa	Afschrijvingstermijn (in jaren)
Terreinen, gebouwen, enz.	
Grond	n.v.t.
Afgekochte erfpacht	50
Terreinvoorziening	30
Gebouwen	40
Spaarbekkens	40
Civiele kunstwerken	50
Leidingnet	
Leidingen	30
Watermeters	30
Installaties	
Werktuigbouwkunde	15
Elektrisch en instrumentatie	15
Procesautomatisering	5
Harsen en membranen	5
Overige vaste bedrijfsmiddelen	
Informatietechnologie	5
Schepen	30
Overige (voertuigen, gereedschappen, etc.)	5

1.3 Financiële vaste activa

Het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa gedurende 2016 is als volgt:

	Deelnemingen	Effecten	Financiële leasevorderingen	Overige vorderingen	Latente belastingvordering	Totaal
Gerapporteerde stand per 1 januari	20,6	1,6	699	14,7	0,0	106,8
Stelselwijziging*	0,0	0,0	0,0	98	0,0	98
Stand per 1 januari	20,6	1,6	699	24,5	0,0	116,6
Resultaat deelnemingen**	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6
Investerings	0,4	0,0	84	0,0	0,0	8,8
Dividend	-1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,0
Aflossingen	0,0	0,0	-10,3	-78	0,0	-18,1
Rentebaten	0,0	0,0	3,5	3,2	0,0	6,7
Ontstaan vennootschapsbelastingplicht	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8	3,8
Mutatie belastinglatentie	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,7	-0,7
Stand per 31 december	20,6	1,6	71,5	199	3,1	116,7

* Er is een stelselwijziging toegepast.

** Op basis van concept jaarrekening 2016.

De vennootschap houdt de volgende aandelen in andere vennootschappen, die zijn gewaardeerd op basis van de vermogensmutatiemethode:

Vennootschap	Vestigingsplaats	Deelnemingspercentage
Delfluent B.V.	Amsterdam	54,5%
Evilim Industriewater B.V.	Limburg	50,0%
North Water B.V.	Groningen	50,0%
Vitens-Evides International B.V.	Apeldoorn	50,0%
Facturatie B.V.	Utrecht	50,0%
Aqualab Zuid B.V.	Werkendam	50,0%
Sloewarmte B.V.	Terneuzen	80,0%

De financiële leasevorderingen betreffen de vorderingen voor de contractuele looptijd van de bouw van financiële lease-installaties. De vorderingen bestaan uit de contante waarde van de toekomstige leasebetalingen plus de restwaarde. De gemiddelde rentevoet bedraagt 4,8%. De resterende looptijd van de financiële leasevorderingen kan ultimo 2016 als volgt worden verbijzonderd:

	Nominale waarde leasevorderingen	Ongerealiseerde rentebaten leasevorderingen	Contante waarde leasevorderingen
Tot 1 jaar	11,8	3,4	8,4
Tussen 1 en 5 jaar	40,6	10,0	30,6
Langer dan 5 jaar	34,4	5,6	28,8
Totaal	86,8	19,0	67,8
Restwaarde van de financiële lease-installaties			3,7
Financiële leasevorderingen ultimo 2016			71,5

De restwaarde van de financiële lease-installaties is contractueel bepaald en Evides heeft het recht om na afloop van de hiervoor genoemde contractperiode tegen vooraf overeengekomen voorwaarden de installatie te leveren aan de opdrachtgevers. Bij een voortijdige beëindiging van het contract door de opdrachtgevers gelden schadevergoedingen die afhankelijk zijn gesteld van de resterende looptijd van het contract.

Onder de overige vorderingen is een achtergestelde lening met een hoofdsom ter grootte van € 24,3 miljoen opgenomen, verstrekt aan Delfluent B.V. De rentevergoeding die voor deze lening geldt, is gebaseerd op het aandeel van Evides in de kasstromen van Delfluent B.V. Aflossing van de lening zal in zijn geheel plaatsvinden in 2033.

De latente belastingvordering heeft betrekking op de fiscale positie van de fiscale eenheid Evides N.V. Deze vordering is het gevolg van tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de boekwaarde die anderzijds in deze jaarrekening gevolgd wordt.

2 Vlottende activa

2.1 Onderhanden projecten

De samenstelling van de onderhanden projecten is als volgt:

	2016	2015
Kosten werk voor derden	11,2	8,0
Gefactureerd werk voor derden	-9,6	-2,5
Totaal	1,6	5,5

2.2 Vorderingen en overlopende activa

	2016	2015
Debiteuren	28,4	20,7
Vorderingen op deelnemingen	0,9	0,6
Vorderingen op participanten	8,9	8,7
Overige vorderingen	16,6	16,7
Overlopende activa	2,1	2,7
Totaal	56,9	49,4

Onder de overige vorderingen en overlopende activa zijn posten opgenomen voor een bedrag van respectievelijk € 0,1 miljoen (ultimo 2015: € 0,1 miljoen) en € 0,7 miljoen (ultimo 2015: € 1,2 miljoen) met een looptijd langer dan één jaar. Alle overige vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan één jaar. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde ervan, gegeven het kortlopende karakter ervan en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

In de post debiteuren is een voorziening voor oninbaarheid opgenomen. De voorziening kan als volgt worden verbijzonderd:

	2016	2015
Huishoudelijke en kleinzakelijke markt	1,6	1,7
Grootverbruikers en werken voor derden	0,9	0,3
Totaal	2,5	2,0

DELTA N.V. verzorgt namens Evides de facturatie aan de huishoudelijke en kleinzakelijke markt respectievelijk woonachtig en gevestigd in Zeeland, Goeree-Overflakkee en op de Brabantse Wal. Het debiteurenrisico met betrekking tot leveringen aan kleinverbruikers is, voor zover deze facturatie door DELTA N.V. plaatsvindt, contractueel afgedekt via een incasso-overeenkomst. Per 31 december 2016 bedragen de door DELTA N.V. af te dragen watergelden, inbegrepen in de post vorderingen op participanten, in totaal € 8,8 miljoen (ultimo 2015: € 4,7 miljoen).

Voor de facturatie aan de kleinverbruikers in het overige deel van ons voorzieningsgebied in Zuid-Holland draagt Evides zelf het debiteurenrisico. De vordering op deze klantengroep bedraagt in totaal € 11,7 miljoen (ultimo 2015: € 11,1 miljoen). Hiervoor is een voorziening van € 1,6 miljoen getroffen (ultimo 2015: € 1,7 miljoen).

2.3 Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

3 Eigen vermogen

De mutaties in het eigen vermogen worden in de toelichting op de vennootschappelijke balans uiteengezet.

4 Minderheidsbelang derden

Zowel in 2016 als 2015 hebben er geen mutaties plaatsgevonden in het minderheidsbelang derden. Het minderheidsbelang derden heeft betrekking op het aandeel van derden in het vermogen van N.V. WBB.

5 Voorzieningen

De balanspost voorzieningen is als volgt opgebouwd:

	Ref.	2016	2015
Personeelsvoorzieningen	51	2,4	2,2
Latente belastingverplichtingen	52	1,4	1,0
Overige voorzieningen	53	1,4	0,4
Totaal		5,2	3,6

Van de voorzieningen is 3,1 miljoen (ultimo 2015: € 2,1 miljoen) als langer dan één jaar aan te merken. Er zijn geen voorzieningen met een looptijd langer dan vijf jaar (ultimo 2015: nihil).

5.1 Personeelsvoorzieningen

Verloopoverzicht van de personeelsvoorzieningen in 2016:

	Stand per 1 januari	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31 december
Voorziening aanspraken wachtgeld	0,7	0,3	-0,2	0,0	0,8
Voorziening afvloeiingskosten	0,1	0,2	0,0	0,0	0,3
Voorziening jubilea-uitkeringen	0,9	0,0	0,0	-0,2	0,7
Voorziening gratificaties	0,3	0,0	0,0	-0,1	0,2
Voorziening langdurig zieken	0,2	0,2	0,0	0,0	0,4
Totaal	2,2	0,7	-0,2	-0,3	2,4

Voor de contante waardebepaling van de personeelsvoorzieningen is op basis van de korte looptijd van de verplichtingen een disconteringsvoet van gemiddeld 0,1% gehanteerd (ultimo 2015: 0,4%), waarbij de disconteringsvoet met ingang van 2016 is gebaseerd op de rentetermijnstructuur pensioenfondsen. De omvang van de oprenting is nihil (2015: nihil).

Voorziening aanspraken wachtgeld

Deze voorziening betreft de verplichtingen van Evides uit hoofde van het eigen risicodragerschap inzake WW-uitkeringen.

Voorziening afvloeiingskosten

Deze voorziening betreft toekomstige uitgaven inzake personeel als gevolg van geïnitieerde reorganisaties en afvloeiingen.

Voorziening jubilea-uitkeringen en gratificaties

Deze voorziening heeft betrekking op te betalen jubilea-uitkeringen en gratificaties. Bij de berekening is rekening gehouden met 'blijfkansen'.

Voorziening langdurig zieken

Deze voorziening heeft betrekking op de plicht tot salarisdoorbetaling die Evides heeft ten aanzien van haar langdurig zieken.

5.2 Latente belastingverplichtingen

De latente belastingverplichting heeft vanaf aanvang boekjaar betrekking op de fiscale positie van de fiscale eenheid Evides N.V. in verband met een afwijkende fiscale waardering van aangepane leningen welke aan de niet-wettelijke activiteiten kunnen worden toegerekend. Daarvoor had de latente belastingverplichting uitsluitend betrekking op die van Delfluent Services B.V. De latente belastingverplichting van Delfluent Services B.V. heeft betrekking op de door Delfluent Services B.V. toegepaste fiscale regeling inzake willekeurige afschrijvingen alsmede de waardering van de aan niet-wettelijke taken toe te rekenen leningportefeuille.

Het verloop van de latente belastingverplichting in 2016 is als volgt:

Stand per 1 januari	1,0
Ontstaan vennootschapsbelastingplicht Evides N.V.	1,1
Mutatie boekjaar	-0,7
Stand per 31 december	1,4

Het verloop van de overige voorzieningen in 2016 is als volgt:

5.3 Overige voorzieningen

Het verloop van de overige voorzieningen in 2016 is als volgt:

	Stand per 1 januari	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31 december
Voorziening voor kosten van herstel	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0
Overige voorzieningen	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4
Totaal	0,4	1,0	0,0	0,0	1,4

De reële waarde van de overige voorzieningen benadert de boekwaarde, gegeven het kortlopende karakter ervan en derhalve is er geen disconteringsvoet toegepast voor de (contante) waardebepaling.

Voorziening voor kosten van herstel

Deze voorziening is getroffen in verband met amoveringsverplichting voor buiten gebruik gestelde en te verwijderen activa.

Overige voorzieningen

Deze voorziening is gericht op een afnemer die momenteel minder afneemt dan contractueel overeengekomen, maar het recht heeft om op later tijdstip de achterstand in te lopen. Deze inloop wordt deels uit de voorziening onttrokken.

6 Langlopende schulden

De samenstelling van de langlopende schulden, exclusief kortlopend deel is als volgt:

Rente %	2016	2015
0 - < 1	160,4	65,4
1 - < 2	90,0	145,0
2 - < 3	210,0	210,0
3 - < 4	0,0	16,3
4 - < 5	0,0	0,0
5 - < 6	0,0	30,0
Totaal	460,4	466,7

De gepresenteerde schulden zijn inclusief leningen met variabele rentepercentages per maand, kwartaal en halfjaar. Voor een bedrag van € 70,0 miljoen (ultimo 2015: € 85,0 miljoen) aan langlopende schulden is de rente variabel en wordt deze rente telkens op basis van 3- of 6-maands Euribor gefixeerd.

Over 2016 bedraagt het gemiddelde over de langlopende leningen verschuldigde rentepercentage 2,2% (in 2015: 2,7%).

In het verslagjaar is voor in totaal € 70,0 miljoen lang vreemd vermogen aangetrokken (in 2015: € 85,0 miljoen).

De aflossingsverplichtingen verschuldigd binnen één jaar bedragen € 101,3 miljoen en zijn opgenomen onder de kortlopende schulden (ultimo 2015: € 70,5 miljoen). De schulden met een resterende looptijd langer dan vijf jaar bedragen € 145,0 miljoen (ultimo 2015: 160,0 miljoen). De looptijd van de leningportefeuille kan als volgt worden verbijzonderd:

Jaar	2016	2015
1 - < 2	80,0	76,3
2 - < 3	80,0	80,0
3 - < 4	70,0	80,0
4 - < 5	85,0	70,0
5 - < 6	85,0	75,0
6 - < 7	60,0	75,0
7 - < 8	0,0	10,0
> 8	0,4	0,4
Totaal	460,4	466,7

Voor bovenstaande leningen zijn geen zekerheden gesteld. Wel zijn op alle leningen financiële convenanten van toepassing. Deze convenanten omvatten eisen van de kredietverstrekkers ten aanzien van de solvabiliteitsratio en de interest dekkingsratio. Het niet-realiseren van de hiervoor genoemde convenanten kan ertoe leiden dat een lening door de kredietverstrekker onmiddellijk wordt opgeëist. Het door de kredietverstrekkers verlangde minimum solvabiliteitsniveau varieert tussen 20%-30% en voor de interest dekkingsratio geldt een minimum van 1,0. Evides voldoet in 2016 ruimschoots aan deze financiële convenanten.

Daarnaast heeft Evides met ingang van december 2014 de beschikking gekregen over een leningsfaciliteit ter grootte van € 175 miljoen. Ultimo 2016 is deze faciliteit benut voor een bedrag van € 115,0 miljoen (ultimo 2015: € 65,0 miljoen). Deze leningsfaciliteit kent enkele afwijkende convenanten. De belangrijkste verschillen met de convenanten van de hiervoor geschatte kredietverstrekkers betreffen een interest dekkingsratio van minimaal 5,0 en deze kredietverstrekker kan aanvullende zekerheden verlangen indien Evides verzuimt aan haar contractuele verplichtingen te voldoen.

7 Kortlopende schulden

Deze post is als volgt te specificeren:

	2016	2015
Belastingen en premies sociale verzekeringen	70	72
Crediteuren	19,2	18,8
Schulden aan deelnemingen	1,9	1,6
Schulden aan participanten	4,3	1,2
Banken	3,7	23,1
Aflossingsverplichtingen binnen 1 jaar	101,3	70,5
Overige schulden	12,7	12,7
Te betalen rente	2,1	2,9
Overige overlopende passiva	31,0	28,7
Totaal	183,2	166,7

Onder de overige schulden zijn posten opgenomen voor een bedrag van € 0,3 miljoen met een looptijd langer dan één jaar (ultimo 2015: € 0,3 miljoen). Alle overige kortlopende schulden hebben een resterende looptijd korter dan één jaar. In de post belastingen en premies sociale verzekeringen is voor € 0,6 miljoen aan pensioenverplichtingen inbegrepen (ultimo 2015: € 0,6 miljoen).

Niet uit balans blijvende verplichtingen

Eind 2016 zijn er nog voor € 40,3 miljoen (ultimo 2015: € 38,2 miljoen) aan lopende inkoopverplichtingen (bestellingen) aangegaan.

Met N.V. WBB is een overeenkomst tot 2039 van toepassing voor afname van voorgezuiverd water.

De aandelen van Delfluent B.V. zijn verpand als onderdeel van de financiering van haar activiteiten. Daarnaast staat Evides garant voor de operationele activiteiten die Delfluent Services B.V. als onderaannemer van Delfluent B.V. uitvoert. De maximale aansprakelijkheid voor Evides jegens Delfluent B.V. bedraagt maximaal € 9 miljoen per kalenderjaar en € 26 miljoen bij een voortijdige beëindiging van de overeenkomst tussen Delfluent B.V. en Delfluent Services B.V.

Met DELTA N.V. bestaan dienstverleningsovereenkomsten met resterende looptijden van 1 en 4 jaar.

Er is in 2009 milieuschade ontstaan bij een afvalwaterzuiveringsinstallatie van Evides. De omvang van de daaraan verbonden kosten is nog onduidelijk en zal naar verwachting worden verhaald bij de veroorzaker van deze schade niet zijnde Evides.

Bij de uitvoering van werkzaamheden is in 2015 een dispuut ontstaan met de aannemer over de kwaliteit van het geleverde werk aan één van de bekkens. Evides heeft op basis van geconstateerde gebreken algehele vervanging van het werk geëist. In 2016 is Evides voor een bedrag van circa € 4 miljoen aansprakelijk gesteld voor meerkosten van de aannemer, welke door Evides worden betwist. De tegenvordering van Evides bedraagt circa € 2 miljoen als gevolg van de door haar geleden schade. Gelet op de actuele inschatting van onze juridische positie zien wij geen aanleiding om een voorziening te treffen.

Er bestaan huurverplichtingen ter zake van huisvesting en leaseverplichtingen ten aanzien van lease-auto's.

De opbouw van deze verplichtingen is als volgt:

	2016	2015
Tot 1 jaar	2,0	2,1
Tussen 1 en 5 jaar	3,1	3,3
Langer dan 5 jaar	0,0	0,0
Totaal	5,1	5,4

Gedurende het verslagjaar is voor een bedrag van € 2,5 miljoen aan contractuele leaseverplichtingen, de zogenaamde minimale leasebetalingen, in de winst- en verliesrekening verwerkt (2015: € 2,4 miljoen). In 2016 is geen sprake geweest van voorwaardelijke leasebetalingen en/of sub-leaseontvangsten.

Financiële risico's

Evides is als onderneming onderhevig aan diverse financiële risico's. Wij noemen in dit kader:

- debiteurenrisico's;
- renterisico's;
- liquiditeitsrisico's;
- beschikbaarheid van financiering;
- prijsrisico's.

Evides heeft geen significante concentraties van debiteurenrisico. Het debiteurenrisico met betrekking tot leveringen aan kleinverbruikers is, voor zover deze facturatie door DELTA N.V. plaatsvindt, contractueel afgedekt via een incasso-overeenkomst. Per 31 december 2016 bedraagt deze vordering in totaal € 8,8 miljoen (ultimo 2015: € 4,7 miljoen). Voor de klanten die Evides zelf factureert, draagt Evides het debiteurenrisico. De vorderingen op deze klanten bedragen in totaal € 28,8 miljoen (ultimo 2015: € 22,7 miljoen). Hiervoor is een voorziening van € 2,5 miljoen getroffen (ultimo 2015: € 2,0 miljoen). Tot slot beschikt Evides Industriewater op basis van zogenoemde DBFO (Design, Build, Finance & Operate) contracten over financiële leasevorderingen ter grootte van € 71,5 miljoen (ultimo 2015: € 69,9 miljoen). Debiteurenrisico's die voortvloeien uit dergelijke contracten worden zoveel mogelijk gemitigeerd doordat Evides Industriewater gedurende de looptijd van de overeenkomst juridisch eigenaar blijft van de installatie en dergelijke contracten slechts met kredietwaardige contractpartijen worden aangegaan.

Het renterisico wordt bepaald door de mate waarin fluctuaties in de lange of korte rente effect hebben op het resultaat. Evides financiert haar vaste activa met eigen vermogen, voorzieningen alsmede lang- en kortlopende schulden; deels tegen een variabele rente. De vlottende activa worden gefinancierd met kortlopende schulden, waaronder bankkrediet met een variabele rente. Om renterisico's te beperken, wordt in beperkte mate gebruik gemaakt van derivaten (afgeleide financiële instrumenten). Dit is conform het treasurybeleid van Evides waarbij derivaten alleen mogen worden aangewend voor het afdekken van financiële risico's. Voor kortrentende leningen met een boekwaarde van € 65,0 miljoen per 31 december 2016 (ultimo 2015: € 65,0 miljoen) zijn renteswaps afgesloten om de variabele rente om te zetten in een vaste rente gedurende de looptijd van de leningen. Deze derivaten zijn gewaardeerd tegen kostprijs, zijnde nihil, waarbij Evides kostprijs-hedge-accounting toepast. De reële waarde van de derivaten, gebaseerd op de opgave van de banken, bedraagt per 31 december 2016 € 1,4 miljoen negatief (ultimo 2015: € 2,2 miljoen negatief). Aangezien de derivaten zijn afgesloten vanuit de hedgestrategie en aantoonbaar effectief zijn, zijn de derivaten niet afgewaardeerd naar de reële waarde. Ten aanzien van het gebruik van derivaten gelden voor Evides geen bijzondere voorwaarden c.q. risico's zoals verplichtingen tot het storten van onderpand (zogenaamde 'margin calls') en/of andere aanvullende eisen. Tegenpartijrisico's die kunnen voortvloeien uit het gebruik van de derivaten worden door Evides zoveel mogelijk gereduceerd door diversificatie, verrekeningsclausules en het stellen van minimale eisen aan de kredietwaardigheid van tegenpartijen.

Uitgaande van de financieringspositie per ultimo 2015 schatten wij dat een stijging of daling van 1%-punt in de eurogeldmarktrente een effect heeft op het financieringsresultaat van circa € 0,9 miljoen op jaarbasis (ultimo 2015: € 1,1 miljoen). Het beleid is dat maximaal 20% van de financiering kortrentend is.

Ten behoeve van de financiering van haar werkkapitaal kan en wil Evides slechts in beperkte mate een beroep doen op leverancierskrediet. Ter reductie van liquiditeitsrisico's heeft Evides de beschikking over ongecommitteerde kredietfaciliteiten ter grootte van € 146,8 miljoen waarvan ultimo 2016 € 3,7 miljoen (ultimo 2015 € 23,1 miljoen) is benut. Daarnaast heeft Evides voor een bedrag van € 90 miljoen gecommiteerde kredietfaciliteiten verkregen met resterende looptijden tussen 1 en 2 jaar. Ultimo 2016 zijn deze kredietfaciliteiten niet benut.

Evides is een kapitaalintensieve organisatie waarbij de beschikbaarheid van financiering van groot belang is voor de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten. Het waarborgen van de financiële continuïteit van Evides en derhalve het mitigeren van het beschikbaarheidsrisico staat in het treasury beleid van Evides voorop. De belangrijkste maatregelen om het beschikbaarheidsrisico te mitigeren, zijn:

- kiezen voor beperking van de afhankelijkheid van financiers door spreiding van de financiering over meerdere financiers, maar wel op zodanige wijze dat we in staat zijn lange termijn relaties aan te gaan met onze financiers;
- het mitigeren van het risico van tijdelijke discontinuïteit op de financiële markten door gebruik te maken van gecommiteerde kredietfaciliteiten;
- het spreiden van het herfinancieringsrisico in de tijd door spreiding van de leningportefeuille.

Prijsrisico's worden, indien mogelijk en economisch gerechtvaardigd, gemitigeerd. Voor de inkoop van onder andere energie en chemicaliën hebben wij meerjarige contracten afgesloten waarbij het effect van tussentijdse prijsstijgingen wordt beperkt.

Verbonden partijen

Als verbonden partijen (als bedoeld in RJ 330) zijn aan te merken:

1. Aandeelhouders (gemeenten en provincies vertegenwoordigd door B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides en DELTA N.V., dan wel natuurlijke personen die gemachtigd zijn de betreffende gemeenten en provincie te vertegenwoordigen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders);
2. Statutaire Directie;
3. Delfluent B.V., Vitens-Evides International B.V., Facturatie B.V., Aqualab Zuid B.V., North Water B.V., Evilim Industriewater B.V. en Sloewarmte B.V.

Transacties met verbonden partijen zijn tegen marktconforme voorwaarden verwerkt.

De door DELTA N.V. geleverde diensten betreffen:

- levering van elektriciteit;
- aanleg, onderhoud en beheer van leidingen en aansluitingen in Zeeland, Goeree-Overflakkee en de Brabantse Wal;
- verzorging van de verbruikersadministratie, facturatie en incasso van de klanten woonachtig in Zeeland, Goeree-Overflakkee en op de Brabantse Wal.

Evides levert aan Delfluent B.V. ondersteunende diensten en detacheert personeel. Aan Vitens-Evides International B.V. detacheert Evides eveneens personeel.

Tot slot verzorgt Delfluent Services B.V. in het kader van de publiek private samenwerking met het Hoogheemraadschap van Delfland het beheer en onderhoud van de afvalwaterzuiveringsinstallaties Houtrust in Den Haag en Harnaspolder in Den

---

Hoorn en het bijbehorende transportsysteem met 19 pompstations. Dit doet zij in opdracht en voor rekening van Delfluent B.V. voor een periode van 30 jaar. Het contract loopt in 2033 af.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

8 Bedrijfsopbrengsten

De opbouw van de bedrijfsopbrengsten is als volgt:

	2016	2015
Drinkwater	189,0	188,0
Industriewater	103,0	101,7
Netto-omzet	292,0	289,7
Opbrengsten van werken voor derden	16,3	10,7
Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf	12,8	12,6
Overige bedrijfsopbrengsten	6,9	7,4
Som der bedrijfsopbrengsten	328,0	320,4

De netto-omzet is als volgt geografisch verdeeld:

	2016	2015
Nederland	284,0	281,2
Overige EU-landen	8,0	8,5
Totaal	292,0	289,7

9 Bedrijfslasten

9.1 Kosten van grond- en hulpstoffen

De samenstelling van de kosten van grond- en hulpstoffen is als volgt:

	2016	2015
Inkoop water	5,8	5,7
Energie	12,3	12,8
Chemicaliën	8,5	8,6
Totaal	26,6	27,1

9.2 Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

De opbouw van de kosten uitbesteed werk en anders externe kosten is als volgt:

	2016	2015
Kostprijs werken voor derden	14,2	8,2
Tijdelijk personeel	74	53
Uitbesteed onderhoud en materiaalkosten	35,6	34,6
Analysekosten	5,9	5,7
Precario	91	4,5
Huisvestingskosten	6,0	6,1
Automatiseringskosten	93	79
Klantprocessen	8,5	9,0
Overige externe kosten	16,6	15,3
Totaal	112,6	96,6

In de kosten uitbesteed werk en andere externe kosten zijn voor een bedrag van € 0,2 miljoen (in 2015: € 0,2 miljoen) aan honoraria opgenomen in de context van artikel 2:382a BW. Met ingang van het boekjaar 2015 is Deloitte Accountants benoemd als controlerend accountant.

De honoraria van Deloitte Accountants kunnen in 2016 als volgt worden verbijzonderd:

(x € 1.000)	Deloitte Accountants	Overig Deloitte netwerk	Totaal Deloitte netwerk
2016			
Onderzoek van de jaarrekening	177	0	177
Andere controleopdrachten	26	0	26
Adviesdiensten op fiscaal terrein	1	0	1
Andere niet-controlediensten	0	32	32
Totaal	204	32	236

De honoraria van Deloitte Accountants kunnen in 2015 als volgt worden verbijzonderd:

(x € 1.000)	Deloitte Accountants	Overig Deloitte netwerk	Totaal Deloitte netwerk
2015			
Onderzoek van de jaarrekening	144	0	144
Andere controleopdrachten	26	0	26
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0	0
Andere niet-controlediensten	0	15	15
Totaal	170	15	185

De vermelde accountantshonoraria voor het onderzoek van de jaarrekening zijn gebaseerd op het boekjaar waarop de werkzaamheden betrekking hebben, ongeacht of deze werkzaamheden door de externe accountant en de accountantsorganisatie reeds gedurende het betreffende boekjaar zijn verricht.

9.3 Personeelskosten

De personeelssterkte (omgerekend naar voltijdbanen) ultimo 2016 is 722,3 (in 2015: 694,8). Het gemiddelde aantal personeelsleden in 2016 bedraagt 706,6 (in 2015: 696,6). Hiervan zijn gemiddeld 14,3 medewerkers werkzaam in het buitenland (in 2015: 19,7).

Het gemiddeld aantal personeelsleden naar voltijdbanen is als volgt verdeel naar bedrijfsactiviteiten:

	2016	2015
Drinkwater	549,4	538,9
Industriewater	157,2	157,7
Totaal	706,6	696,6

De specificatie van de personeelskosten is als volgt:

	2016	2015
Salarissen	45,3	44,2
Overige personeelskosten	2,1	2,4
Dotaties/vrijval personeelsvoorziening	0,4	0,5
Totaal lonen en salarissen	47,8	47,1
Sociale lasten	5,1	4,8
Pensioenpremies	5,2	5,1
Totaal sociale lasten	10,3	9,9
Totaal	58,2	57,0

In de personeelskosten is een bedrag van € 111.423 (in 2015: € 95.184) opgenomen voor de bezoldiging van commissarissen. Door de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is de bezoldiging van leden van de Raad van Commissarissen (RvC) gemaximeerd: voor voorzitters en leden van de RvC geldt daarbij als maximum respectievelijk 15% (in 2015: 15%) en 10% (in 2015: 7,5%) van de voor de rechtspersoon geldende maximum norm, zijnde respectievelijk € 26.850 (in 2015: € 26.700) en € 17.900 (in 2015: € 17.800).

De beloning per commissaris is als volgt:

Beloning 2016

Naam	Functie	Periode (vanaf / tot)	Beloning	WNT-maximum
J.A. van Manen	Voorzitter	1-1 / 28-06	€ 11.513	€ 13.058
E. Hagdorn	Voorzitter	29-06 / 31-12	€ 11.959	€ 13.642
F. Verhagen	Vice-voorzitter	1-1 / 31-12	€ 15.707	€ 17.900
H.G. Bouwman	Lid	1-1 / 31-12	€ 15.707	€ 17.900
DA. van Doorn	Lid	1-1 / 31-12	€ 15.707	€ 17.900
P.C. Hartog	Lid	26-5 / 31-12	€ 9.416	€ 10.699
A.G. Nijhof	Lid	1-1 / 31-12	€ 15.707	€ 17.900
B.J. de Reu	Lid	1-1 / 31-12	€ 15.707	€ 17.900
Totaal			€ 111.423	€ 126.899

Beloning 2015

Naam	Functie	Periode (vanaf / tot)	Beloning	WNT-maximum
J.A. van Manen	Voorzitter	1-1 / 31-12	€ 20.423	€ 26.700
F. Verhagen	Vice-voorzitter	1-1 / 31-12	€ 13.615	€ 17.800
C.H. van Dalen*	Vice-voorzitter	1-1 / 13-11	€ 11.837	€ 15.459
H.G. Bouwman	Lid	1-1 / 31-12	€ 13.615	€ 17.800
DA. van Doorn	Lid	1-1 / 31-12	€ 13.615	€ 17.800
A.G. Nijhof	Lid	1-1 / 31-12	€ 13.615	€ 17.800
C.M.M. Schönknecht-Vermeulen	Lid	1-1 / 10-7	€ 7.140	€ 9.315
B.J. de Reu	Lid	26-11 / 31-12	€ 1.324	€ 1.756
Totaal			€ 95.184	€ 124.430

* Per 13 november 2015 is de heer C.H. van Dalen tijdelijk teruggetreden als lid van de raad van commissarissen per 26 mei 2016 vervangen door de heer P.C. Hartog

De bezoldiging van alle leden van de RvC voldoet aan de WNT. De commissarissen hebben in 2016 geen belastbare onkostenvergoedingen ontvangen noch beloning betaalbaar op termijn toegezegd gekregen.

Op grond van de statuten is uitsluitend de Directie belast met de dagelijkse leiding van het gehele bedrijf en aan te merken als topfunctionaris in het kader van de WNT.

De maximum bezoldigingsnorm 2016 bedraagt per voltijdbaan: € 179.000 (in 2015: € 178.000). Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

De bezoldiging van de Directie kan in het kader van de WNT als volgt worden verbijzonderd:

	2016	2015
	A.M. Ottolini	A.M. Ottolini
Functie(s)	Algemeen directeur	Algemeen directeur
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	1,00
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning	€ 197.903	€ 197.903
Belastbare onkostenvergoeding	€ 9.365	€ 9.105
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.959	€ 17.652
Totaal bezoldiging WNT	€ 224.227	€ 224.660
Uitbetaling niet vallend onder WNT-norm	€ -	€ -
Totaal bezoldiging volgens WNT-norm	€ 224.227	€ 224.660
Toepasselijk WNT-maximum	€ 179.000	€ 178.000

De overschrijding van de WNT-norm in 2016 is het gevolg van de verlaagde norm per 1 januari 2015 van € 230.474 naar € 178.000. Aangezien sprake is van een bestaande bezoldigingsafpraak is hierop het overgangsrecht van toepassing waarbij bestaande afspraken gedurende een termijn van vier jaar na inwerkingtreding van de ministeriële regeling worden gerespecteerd.

In 2016 is de totale bezoldiging van de Directie inclusief sociale lasten € 231.604 (2015: € 231.734).

De bezoldiging van gewezen topfunctionarissen is als volgt:

	2016	2015
	P.S.G. Fransman	P.S.G. Fransman
Functie(s)	Manager F&C	Manager F&C
Duur dienstverband	1/1 -31/12	1/1 -31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	1,00
Gewezen topfunctionaris?	ja	ja
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning	€ 159.402	€ 128.395
Belastbare onkostenvergoeding	€ -	€ -
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.698	€ 16.441
Totaal bezoldiging WNT	€ 175.100	€ 144.836
Toepasselijk WNT-maximum	€ 179.000	€ 178.000

Naast de hiervoor vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2016 ook geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

9.4 Afschrijvingen

	2016	2015
Immateriële vaste activa	0,9	0,9
Materiële vaste activa	71,5	70,6
Totaal	72,4	71,5

De afschrijvingslasten zijn gebaseerd op de afschrijvingspercentages, zoals die in de toelichting op de immateriële en materiële vaste activa zijn uiteengezet.

10 Financiële baten en lasten

10.1 Opbrengsten van vorderingen die tot de vaste activa behoren

	2016	2015
Financiële leasebaten	3,5	3,6
Rentebaten uit de overige vorderingen	3,4	2,6
Totaal	6,9	6,2

10.2 Rentelasten en soortgelijke kosten

	2016	2015
Rente langlopende leningen	-11,7	-14,7
Overige rentelasten	-0,6	-0,5
Totaal	-12,3	-15,2

11 Belastingen

De belasting over het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening bedraagt € 5,5 miljoen (in 2015: € 1,8 miljoen). De aansluiting met het effectieve belastingtarief is als volgt:

	2016	2015
Resultaat voor belastingen	50,3	58,7
Onbelaste activiteiten en commercieel/fiscale verschillen	19,9	53,9
Belastbaar resultaat	30,4	4,8
Belasting naar de winst volgens Nederlands belastingtarief (2015 en 2016: 25%)	7,7	1,2
Effect van het ontstaan belastingplicht	-2,6	0,0
Effect van het niet waarden van compensabele verliezen	0,1	0,3
Effect van het belastingtarief in buitenlandse jurisdicties (ander tarief)	0,3	0,3
Totaal winstbelastingen	5,5	1,8

De vennootschapsbelasting is berekend op basis van de geldende belastingtarieven in Nederland, België en Duitsland, rekening houdend met de fiscale bepalingen die permanente verschillen geven tussen de bedrijfseconomische en de fiscale resultaatbepaling.

De effectieve belastingdruk over het resultaat voor vennootschapsbelasting bedraagt 11% (2015: 3%).

---

12 Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben zich geen noemenswaardige gebeurtenissen voorgedaan welke invloed hebben op de jaarrekening 2016.

Vennootschappelijke balans per 31 december 2016

(voor winstbestemming)

(in € miljoenen)	Ref.	31 december 2016	31 december 2015*
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	789,0	778,9
Financiële vaste activa	2	194,1	268,2
Totaal vaste activa		983,1	1.047,1
Vlottende activa			
Vorraden		2,2	1,8
Onderhanden projecten		1,5	0,5
Vorderingen en overlopende activa	3	123,7	120,8
Liquide middelen	4	6,3	2,6
Totaal vlottende activa		133,7	125,7
Totaal activa		1.116,8	1.172,8
PASSIVA			
Eigen vermogen	5		
Aandelenkapitaal		0,2	0,2
Agio reserve		83,9	83,9
Wettelijke reserve		7,9	8,1
Algemene reserve		359,3	341,7
Onverdeeld resultaat		45,4	58,3
Totaal eigen vermogen		496,7	492,2
Voorzieningen	6	3,0	1,9
Langlopende schulden	7	460,0	460,0
Kortlopende schulden	8	15,1	218,7
Totaal passiva		1.116,8	1.172,8

* De herziening van de vergelijkende cijfers is het gevolg van de toegepaste stelselwijziging.

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2016

(in € miljoenen)	Ref.	2016		2015*	
Resultaat deelnemingen na belasting	9	26,3		58,3	
Overige resultaten		191		0,0	
Netto-resultaat na belasting			454		58,3

* De herziening van de vergelijkende cijfers is het gevolg van [de toegepaste stelselwijziging](#).

Grondslagen van vennootschappelijke waardering en resultaatbepaling

De waarderingsgrondslagen voor de balans en de grondslagen van de resultaatbepaling zijn gelijk aan die zoals toegelicht bij de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

Toelichting vennootschappelijke balans

De vennootschappelijke jaarrekening van Evides N.V. is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. Uitsluitend de specifieke posten inzake de vennootschappelijke balans worden hier toegelicht.

De in de verloopoverzichten vermelde bedragen in de categorie herstructurering drinkwateractiviteiten hebben betrekking op de overdracht van het economisch eigendom van het drinkwaterbedrijf van Evides Drinkwater B.V. aan Evides N.V. per december 2015. In casu betekent dit dat alle activa en verplichtingen van het drinkwaterbedrijf per 31 december 2015 in de enkelvoudige jaarrekening van Evides N.V. zijn verantwoord. Baten en lasten van het drinkwaterbedrijf vormen met ingang van 2016 onderdeel van de enkelvoudige winst- en verliesrekening van Evides N.V. De koopsom voor deze bedrijfsovername is gebaseerd op de boekwaarde van Evides Drinkwater B.V. per 31 december 2015, waarbij op basis van de 'carry over accounting' methode de boekwaarden van de activa en de verplichtingen op de overnamedatum zijn samengevoegd.

Deze interne herstructurering was noodzakelijk doordat Evides N.V. en Evides Drinkwater B.V. vanaf 1 januari 2016 belastingplichtig worden voor de vennootschapsbelasting (Vpb) op grond van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen. De Belastingdienst stelt zich hierbij op het standpunt dat de drinkwateractiviteiten van Evides Drinkwater B.V., ondanks de fiscale vrijstellingen voor wettelijke overheidstaken, belastbaar zijn omdat de wettelijke taak tot levering van drinkwater bij Evides N.V. berust.

1 Materiële vaste activa

Overzicht opbouw en verloop van de boekwaarde in 2016:

	Terreinen, gebouwen, enz.	Leidingnet	Installaties	Overige vaste bedrijfs- middelen	Werken in uitvoer	Totaal
Stand per 1 januari 2016						
Aanschafwaarde	210,8	979,2	160,5	50,5	56,6	1.457,6
Cumulatieve afschrijvingen	-105,4	-459,3	-92,4	-21,6	0,0	-678,7
Boekwaarde per 1 januari 2016	105,4	519,9	68,1	28,9	56,6	778,9
Mutaties 2016						
Investeringen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Opgeleverde werken in uitvoering	11,3	47,3	5,2	11,6	-75,4	0,0
Investering in werken in uitvoering	0,0	0,0	0,0	0,0	69,1	69,1
Desinvesteringen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bijzondere waardevermindering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afschrijvingen	-6,7	-32,7	-10,2	-9,5	0,0	-59,1
Totaal	4,6	14,6	-5,0	2,1	-6,3	10,0
Stand per per 31 december 2016						
Aanschafwaarde	222,1	1.026,6	165,7	62,1	50,3	1.526,8
Cumulatieve afschrijvingen	-112,1	-492,0	-102,6	-31,1	0,0	-737,8
Boekwaarde per 31 december 2016	110,0	534,6	63,1	31,0	50,3	789,0

De materiële vaste activa hebben betrekking op de drinkwatervoorzieningen. De afschrijvingen worden integraal doorbelast aan Evides Drinkwater B.V.

2 Financiële vaste activa

Het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa gedurende 2016 is als volgt:

	Deelnemingen	Effecten	Overige vorderingen	Totaal
Gerapporteerde stand per 1 januari	246,8	1,6	10,0	258,4
Stelselwijziging*	9,8	0,0	0,0	9,8
Stand per 1 januari	256,6	1,6	10,0	268,2
Investeringen	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultaat deelnemingen**	26,2	0,0	0,0	26,2
Dividend***	-100,5	0,0	0,0	-100,5
Aflossingsverplichtingen < 1 jaar	0,0	0,0	0,0	0,0
Stand per 31 december	182,4	1,6	10,0	194,1

* De stelselwijziging wordt nader toegelicht bij [stelselwijzigingen](#).

** Op basis van concept jaarrekening 2016.

*** De interne dividendstroom binnen Evides Groep ad € 100,5 miljoen heeft voor respectievelijk € 73,2 miljoen en € 27,3 miljoen betrekking op Evides Drinkwater B.V. en Evides Industriewater B.V. Uit hoofde van de herstructurering van de drinkwateractiviteiten, waarbij het economisch eigendom van het drinkwaterbedrijf van Evides Drinkwater B.V. aan Evides N.V. is overgedragen, is ultimo 2015 bij Evides Drinkwater B.V. een vordering op Evides N.V. van EUR 73,2 miljoen ontstaan. Deze vordering is administratief middels een dividenduitkering verrekend en heeft niet geresulteerd in een betaling respectievelijk ontvangst van liquide middelen.

De vennootschap houdt de volgende aandelen in andere vennootschappen, die zijn gewaardeerd op basis van de vermogensmutatiemethode.

Vennootschap	Vestigingsplaats	Deelnemingspercentage
Evides Drinkwater B.V.	Rotterdam	100,0%
Evides Industriewater B.V.	Rotterdam	100,0%
N.V. Waterwinningsbedrijf Brabantse Biesbosch	's-Hertogenbosch	60,0%
Facturatie B.V.	Utrecht	50,0%
Vitens-Evides International B.V.	Zwolle	50,0%
Aqualab Zuid B.V.	Werkendam	50,0%

Ultimo 2016 is onder de overige vorderingen een in 2015 aan N.V. WBB verstrekte lening ter grootte van € 10,0 miljoen verantwoord. De lening ad € 10,0 miljoen heeft een looptijd van in totaal 3 jaar en een gemiddelde rentevoet van 1,2% in 2016 (in 2015: 1,2%).

3 Vorderingen en overlopende activa

Deze post is als volgt te specificeren:

	2016	2015
Vorderingen op groepsmaatschappijen	576	575
Vorderingen op deelnemingen	372	35,9
Vorderingen op participanten	8,7	8,5
Debiteuren en overige vorderingen	20,2	18,9
Totaal	123,7	120,8

Onder de debiteuren en overige vorderingen is een post opgenomen van € 0,2 miljoen met een looptijd langer dan één jaar (ultimo 2015: € 0,6 miljoen). Alle overige vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan één jaar. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde ervan, gegeven het kortlopende karakter ervan en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

4 Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

5 Eigen vermogen

Het verloop van het eigen vermogen in 2016 ziet er als volgt uit:

	Geplaatst kapitaal	Agio	Wettelijke reserve	Algemene reserve	Onverdeeld resultaat	Totaal
Stand per 1 januari	0,2	83,9	8,1	341,7	58,3	492,2
Winstbestemming	0,0	0,0	0,0	58,3	-58,3	0,0
Dotatie/Onttrekking wettelijke reserve	0,0	0,0	-0,2	0,3	0,0	0,1
Dividuitkering	0,0	0,0	0,0	-41,0	0,0	-41,0
Resultaat boekjaar	0,0	0,0	0,0	0,0	45,4	45,4
Stand per 31 december	0,2	83,9	7,9	359,3	45,4	496,7

Het maatschappelijk aandelenkapitaal bedraagt € 0,25 miljoen en bestaat uit 5 miljoen gewone aandelen met een nominale waarde van € 0,05. Het geplaatst en gestort kapitaal is € 0,2 miljoen en is als volgt verdeeld over de aandeelhouders:

Aandeelhouders	
B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides	0,1
DELTA N.V.	0,1
Totaal	0,2

De wettelijke reserve deelnemingen wordt aangehouden voor winsten uit deelnemingen waarvan Evides niet alleen de uitkering kan bewerkstelligen. De wettelijke reserve omrekeningsverschillen heeft betrekking op valutakoersverschillen wegens omrekening van bedrijfsuitoefeningen in het buitenland. Het verloop van de wettelijke reserves in 2016 ziet er als volgt uit:

	Wettelijke reserve
Stand per 1 januari	8,1
Resultaat minderheidsdeelnemingen	0,0
Uitgekeerd dividend	0,0
Valutakoerswijzigingen	0,1
Dotatie/Onttrekking wettelijke reserve	-0,3
Stand per 31 december	7,9

De Directie stelt op grond van artikel 28 lid 1 van de Statuten voor welk gedeelte van de in het boekjaar behaalde winst zal worden gereserveerd. Na voorafgaand advies van de Raad van Commissarissen besluit vervolgens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders welk gedeelte van de winst zal worden gereserveerd. De daarna overblijvende winst staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Rekening houdend met de minimum doelsolvabiliteit en de geplande investeringen wordt de volgende winstbestemming voorgesteld:

(in € miljoenen)	
Het netto-resultaat over het boekjaar 2016 bedraagt:	45,4
Voorgesteld wordt het voordelig saldo als volgt te bestemmen:	
Ten gunste van de algemene reserve	4,4
Winst ter beschikking van de aandeelhouders	41,0
Reeds als interim dividend uitgekeerd	20,5
Nog uit te keren slotdividend	20,5

De houders van gewone aandelen hebben recht op uitkering van dividend na goedkeuring door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 24 mei 2017 zal een dividend van € 13,19 per aandeel over 2016 (een totaal dividend van € 41,0 miljoen) worden voorgesteld, waarvan reeds € 6,60 per aandeel als interim dividend is uitgekeerd.

6 Voorzieningen

De balanspost voorzieningen is als volgt opgebouwd:

	Ref.	2016	2015
Personeelsvoorzieningen	6.1	2,0	1,9
Overige voorzieningen	6.2	1,0	0,0
Totaal		3,0	1,9

Van de voorzieningen is € 1,1 miljoen (ultimo 2015: € 1,3 miljoen) als langer dan één jaar aan te merken. Het bedrag met een looptijd langer dan vijf jaar is nihil (ultimo 2015: nihil).

6.1 Personeelsvoorzieningen

Verloopoverzicht van de personeelsvoorzieningen in 2016:

	Stand per 1 januari	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31 december
Voorziening aanspraken wachtgeld	0,7	0,2	-0,2	0,0	0,7
Voorziening afvloeiingskosten	0,1	0,2	0,0	0,0	0,3
Voorziening jubilea-uitkeringen	0,9	0,0	0,0	-0,3	0,6
Voorziening gratificaties	0,3	0,0	0,0	-0,1	0,2
Voorziening langdurig zieken	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Totaal	2,2	0,4	-0,2	-0,4	2,0

Voor de contante waardebepaling van de personeelsvoorzieningen is op basis van de korte looptijd van de verplichtingen een disconteringsvoet van gemiddeld 0,1% gehanteerd (ultimo 2015: 0,4%), waarbij de disconteringsvoet met ingang van 2016 is gebaseerd op de rentetermijnstructuur pensioenfondsen. De omvang van de oprenting is nihil (in 2015: nihil).

6.2 Overige voorzieningen

Het verloop van de overige voorzieningen in 2016 is als volgt:

	Stand per 1 januari	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31 december
Voorziening voor kosten van herstel	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0
Totaal	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0

De reële waarde van de overige voorzieningen benadert de boekwaarde, gegeven het kortlopende karakter ervan en derhalve is er in 2016 geen disconteringsvoet toegepast voor de (contante) waardebepaling.

7 Langlopende schulden

De samenstelling van de langlopende schulden, exclusief kortlopend deel is als volgt:

Rente %	2016	2015
0 - < 1	160,0	65,0
1 - < 2	90,0	145,0
2 - < 3	210,0	210,0
3 - < 4	0,0	10,0
4 - < 5	0,0	0,0
5 - < 6	0,0	30,0
Totaal	460,0	460,0

De gepresenteerde schulden zijn inclusief roll over leningen met variabele rentepercentages per maand, kwartaal en halfjaar.

In het verslagjaar is in totaal € 70,0 miljoen nieuw lang vreemd vermogen aangetrokken (in 2015: € 85,0 miljoen). Over 2016 bedraagt het gemiddelde, over de langlopende leningen verschuldigde rentepercentage 2,2% (in 2015: 2,7%).

De aflossingsverplichtingen verschuldigd binnen één jaar bedragen € 95,0 miljoen en zijn opgenomen onder de kortlopende schulden (ultimo 2015: € 70,0 miljoen). De schulden met een resterende looptijd langer dan vijf jaar zijn € 145,0 miljoen (ultimo 2015: € 160,0 miljoen).

Voor bovenstaande leningen zijn geen zekerheden gesteld. Wel zijn op alle leningen financiële convenanten van toepassing. Deze convenanten omvatten eisen van de kredietverstrekkers ten aanzien van de solvabiliteitsratio en de interest dekkingsratio. Het niet-realiseren van de hiervoor genoemde convenanten kan ertoe leiden dat een lening door de kredietverstrekker onmiddellijk wordt opgeëist. Het door de kredietverstrekkers verlangde minimum solvabiliteitsniveau varieert tussen 20%-30% en voor de interest dekkingsratio geldt een minimum van 1,0. Evides voldoet in 2016 ruimschoots aan deze financiële convenanten.

Daarnaast heeft Evides met ingang van december 2014 de beschikking gekregen over een leningsfaciliteit ter grootte van € 175 miljoen. Ultimo 2016 is deze faciliteit benut voor een bedrag van € 115,0 miljoen (ultimo 2015: € 65,0 miljoen). Deze leningsfaciliteit kent enkele afwijkende convenanten. De belangrijkste verschillen met de convenanten van de hiervoor geschatte kredietverstrekkers betreffen een interest dekkingsratio van minimaal 5,0 en deze kredietverstrekker kan aanvullende zekerheden verlangen indien Evides verzuimt aan haar contractuele verplichtingen te voldoen.

8 Kortlopende schulden

De samenstelling van de kortlopende schulden is als volgt:

	2016	2015
Schulden aan groepsmaatschappijen	0,6	73,3
Schulden aan deelnemingen	1,9	1,6
Schulden aan participanten	3,9	0,9
Overige externe schulden	150,7	142,9
Totaal	157,1	218,7

De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Niet uit balans blijvende verplichtingen

Met N.V. WBB is een overeenkomst tot 2039 van toepassing voor afname van voorgezuiverd water. Met DELTA N.V. bestaan dienstverleningsovereenkomsten met resterende looptijden van respectievelijk twee en vier jaar.

Bij de uitvoering van werkzaamheden is in 2015 een dispuut ontstaan met de aannemer over de kwaliteit van het geleverde werk aan één van de bekkens. Evides heeft op basis van geconstateerde gebreken algehele vervanging van het werk geëist. In 2016 is Evides voor een bedrag van circa € 4 miljoen aansprakelijk gesteld voor meerkosten van de aannemer, welke door Evides worden betwist. De tegenvordering van Evides bedraagt circa € 2 miljoen als gevolg van de door haar geleden schade. Gelet op de actuele inschatting van onze juridische positie zien wij geen aanleiding om een voorziening te treffen.

Er bestaan huurverplichtingen ter zake van huisvesting en leaseverplichtingen ten aanzien van lease-auto's. De opbouw van deze verplichtingen is als volgt:

	2016
Tot 1 jaar	2,0
Tussen 1 en 5 jaar	3,1
Langer dan 5 jaar	0,0
Totaal	5,1

De vennootschap heeft zich uit hoofde van Boek 2, titel 9 Burgerlijk Wetboek artikel 403, hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor uit de rechtshandelingen van haar groepsmaatschappijen Evides Drinkwater B.V., Evides Industriewater B.V., Evides Afvalwater B.V., Evides Terneuzen Water B.V. en Brielse Meer water B.V., vloeiende schulden.

Er is een BTW fiscale eenheid met Evides N.V., Evides Drinkwater B.V., Evides Industriewater B.V., Evides Afvalwater B.V., Evides Terneuzen Water B.V. en Brielse Meer water B.V. Daarnaast is sinds 2016 sprake van een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting bestaande uit Evides N.V., Evides Drinkwater B.V., Evides Industriewater B.V., Evides Afvalwater B.V., Evides Terneuzen Water B.V., Delfluent Services B.V. en Brielse Meer water B.V. Op grond hiervan is Evides N.V. aansprakelijk voor de belastingschulden van deze fiscale eenheden.

Toelichting op de vennootschappelijke winst- en verliesrekening

9 Resultaat deelnemingen

Hieronder is het aandeel in de resultaten van op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen opgenomen.

(in € miljoenen)	2016	2015
Evides Drinkwater B.V.*	0,0	278
Evides Industriewater B.V.	26,1	30,5
Vitens-Evides International B.V.	0,1	0,0
Aqualab B.V.	0,1	0,0
Totaal	26,3	58,3

* Als gevolg van de herstructurering van drinkwateractiviteiten per 31 december 2015 vormen de baten en lasten van het drinkwaterbedrijf met ingang van 2016 onderdeel van de enkelvoudige winst- en verliesrekening van Evides N.V.

10 Personeel

De personeelssterkte (omgerekend naar voltijdbanen) ultimo 2016 is 668,8 (in 2015: 638,0). Het gemiddelde aantal personeelsleden in 2016 bedraagt 668,0 (in 2015: 639,7).

De personeelskosten van de medewerkers worden integraal doorbelast aan Evides Drinkwater B.V. (tot 2016) en Evides Industriewater B.V.

Rotterdam, 16 maart 2017

Statutaire Directie,

ir A.M. Ottolini

De Raad van Commissarissen,

prof. dr. L. Hagdorn-van der Meijden, voorzitter

drs. F. Verhagen RA, vice-voorzitter

drs. P.C. Hartog, vice-voorzitter

mr. H.G. Bouwman, lid

drs. D.A. van Doorn, lid

ir. A.G. Nijhof MBA, lid

drs. B.J. de Reu, lid

Evides N.V.

Schaardijk 150

3063 NH Rotterdam

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de aandeelhouders van Evides N.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Evides N.V. te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Evides N.V. op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2016.
2. De geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2016.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Voorts zijn wij van oordeel dat de jaarrekening 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoet aan de WNT-eisen van financiële rechtmatigheid, zoals opgenomen in het Controleprotocol WNT van de Beleidsregels toepassing WNT.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Evides N.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Woord van de Directie
- Introductie Evides Waterbedrijf
- Ons werk in 2016
- Onze organisatie en koers
- Over de RvC
- Financiële resultaten 2016
- Vooruitblik 2017
- Overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controle-werkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De directie is tevens verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die voldoet aan de WNT-eisen van financiële rechtmatigheid zoals opgenomen in het Controleprotocol WNT van de Beleidsregels toepassing WNT.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 16 maart 2017

Deloitte Accountants B.V.

